

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE ALEKŠINCE ZADANIE

Objednávateľ : OBEC ALEKŠINCE
Zhotoviteľ : Ing. arch. Vlasta Čamajová – autorizovaný architekt
Záhradná 14
Žiar nad Hronom

Stupeň : **Zadanie**
Dátum : December 2017

OBSAH

1.	Základné údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi	str. 3
2.	Dôvody pre obstaranie územného plánu obce	str. 3
3.	Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúcich rozvojový program obstarávateľa, varianty a alternatívy riešenia	str. 4
4.	Vymedzenie riešeného územia	str. 7
5.	Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu pre územie obce, vrátane výstupov zo záväzných častí	str. 9
6.	Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia	str. 18
7.	Požiadavky na riešenie záujmového územia obce	str. 19
8.	Základné demografické údaje a prognózy	str. 20
9.	Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu	str. 30
10.	Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce	str. 32
11.	Požiadavky na riešenie rozvoja dopravy a koncepcie technického vybavenia	str. 32
12.	Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín a všetkých ďalších chránených území a ich ochranných pásiem, vrátane požiadaviek na zabezpečenie ekologickej stability územia	str. 44
13.	Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia	str. 49
14.	Požiadavky vyplývajúce najmä zo záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami, civilnej obrany obyvateľstva	str. 54
15.	Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce s prihliadnutím na historické, kultúrne, urbanistické a prírodné podmienky územia, vrátane požiadaviek na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu	str. 56
16.	Požiadavky na riešenie bývania, občianskej vybavenosti, sociálnej infraštruktúry, výroby a rekreácie	str. 60
17.	Požiadavky z hľadiska životného prostredia, určenie požiadaviek na hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie	str. 68
18.	Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskej a lesnej pôdy	str. 74
19.	Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia obce, ktoré je potrebné riešiť v podrobnosti územného plánu zóny	str. 76
20.	Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia	str. 76
21.	Požiadavky na vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby	str. 77
22.	Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu obce	str. 77

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1. Údaje o obci

- Obec : Alekšince
- Okres : Nitra
- Kraj : Nitriansky samosprávny kraj
- Kód obce : 500 020
- Počet obyvateľov : 1.657
- Katastrálne územie : 1.507 ha
- Hustota obyvateľstva : 110 obyvateľov / km²

1.2. Obstarávateľ územnoplánovacej dokumentácie :

- Obec Alekšince
Školská č. 389, 951 22 Alekšince
v zastúpení : Radoslav Ťapušík – starosta obce
- prostredníctvom odborne spôsobilej osoby podľa § 2a Zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov :
Ing. arch. Gertrúda Čuboňová
registračné číslo 036
Pod Sokolom 9, 951 01 Nitrianske Hrnčiarovce

1.3. Spracovateľ územnoplánovacej dokumentácie :

- Ing. arch. Vlasta Čamajová – autorizovaný architekt
registračné číslo SKA 1272 AA
Záhradná 14, 965 01 Žiar nad Hronom

2. DÔVODY PRE OBSTARANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE ALEKŠINCE

Dôvodom pre obstaranie novej územnoplánovacej dokumentácie obce je aktuálna potreba premietnuť súčasné i predpokladané rozvojové zámery obce do komplexného územnoplánovacieho dokumentu s právnou záväznosťou, ktorý bude koordinovať záujmy obce s mikroregionálnymi, regionálnymi a štátnymi záujmami, so záujmami susediacich obcí, so záujmami podnikateľských subjektov v tomto území a vytvorí miestnu súhrnnú koncepciu pre usporiadanie územia obce s cieľom stanovenia územno-technických a ekologických zásad pre jej racionálny a vyvážený sociálno-ekonomický rozvoj.

Vzhľadom na to, že územnoplánovacia dokumentácia je základným nástrojom obce na usmerňovanie jej rozvoja v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja, musí tento dokument reagovať na nové skutočnosti. Nakoľko doposiaľ spracovaná a schválená územnoplánovacia dokumentácia obce ÚPN obce Alekšince z roku 2007, ktorá bola následne viackrát parciálnymi zmenami a doplnkami spresňovaná (Zmeny a doplnky č. 1 z roku 2009, Zmeny a doplnky č. 2 z roku 2011 a Zmeny a doplnky č. 3 z roku 2014) je na v tom čase definované ciele a požiadavky na riešenie časovo prekonaná a jej riešenie i spôsob spracovania nevyhovuje súčasným potrebám a známym pripravovaným zámerom v území, ako aj z dôvodu zosúladenia územného plánu obce s územnoplánovacou dokumentáciou vyššieho stupňa – ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja v znení Zmien a doplnkov č. 1 a dokumentmi strategického významu na celoštátnej, regionálnej a lokálnej úrovni, pristúpila Obec Alekšince, ako orgán územného plánovania, ktorý je v zmysle § 16 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov obstarávateľom územného plánu obce, k obstaraniu novej územnoplánovacej dokumentácie na úrovni územného plánu obce. Vypracovanie novej územnoplánovacej dokumentácie schválilo v zmysle zákona č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a § 30 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom

plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov Obecné zastupiteľstvo obce Alekšince uznesením č. 218/2016 zo dňa 10.06.2016.

Výber spracovateľa bol uskutočnený v zmysle zákona NR SR č. 263/1999 Z.z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov a on zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe výsledkov výberového konania sa spracovateľom územnoplánovacej dokumentácie stala Ing. arch. Vlasta Čamajová – autorizovaný architekt registračné č. 1272 AA s kolektívom. Následne bola spracovaná prvá etapa územného plánu obce – Prieskumy a rozborov (november 2017). Výsledkom prieskumov a rozborov je spracovaný skutkový stav územia a prehľad o problémoch a stretoch záujmov v oblasti priestorového a funkčného využívania územia, ktoré je potrebné v územnoplánovacej dokumentácii riešiť.

Zadanie pre Územný plán obce Alekšince je spracované v súlade s § 20 ods. 1 stavebného zákona, v zmysle § 8 ods. 3 vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a Metodickým usmernením obstarania a spracovania územného plánu obce vydaným Ministerstvom životného prostredia SR.

Hlavné dôvody obstarania územného plánu

- zosúladienie rozvojových potrieb obce s požiadavkami rozvojových a plánovacích dokumentov na nadradenej úrovni, najmä s ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1 (2015),
- prehodnotenie pôvodných koncepcií rozvoja územia a koncepcií súvisiacich s riešením problematiky základného komunikačného systému obce a koncepcií riešiacich rozvoj technického vybavenia obce,
- preskúmanie disponibilít plôch na rozvoj funkčno-priestorového systému obce,
- vymedzenie pozemkov pre ďalší rozvoj bytovej výstavby, občianskej vybavenosť, športu a verejnej zelene,
- vytvorenie podmienok pre rozvoj rekreácie, cestovného ruchu, vidieckej turistiky a agroturistiky,
- vytvorenie podmienok pre malé prevádzky a pre rozvoj drobného podnikania,
- zhodnotenie možností pre rozvoj poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva,
- zhodnotenie možnosti rozšírenia jestvujúcej obytnej zóny,
- potreba zlepšenia dopravnej siete a technickej vybavenosti obce.

Pri tvorbe koncepcie nového ÚPN overiť možnosti a odporučiť vhodné riešenia, aby navrhovaným funkčno-priestorovým usporiadaním územia nedochádzalo k poškodzovaniu záujmov ochrany prírody a krajiny a aby bol v maximálnej miere vhodne využitý krajinnno-ekologický potenciál riešeného územia.

3. URČENIE HLAVNÝCH CIEĽOV ROZVOJA ÚZEMIA VYJADRUJÚCICH ROZVOJOVÝ PROGRAM OBSTARÁVATEĽA, VARIANTY A ALTERNATÍVY RIEŠENIA

Cieľom Územného plánu obce Alekšince je komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, stanovenie zásad jeho organizácie, vecná a časová koordinácia jednotlivých činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja (§1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku – stavebný zákon, v znení neskorších predpisov).

Hlavným cieľom rozvoja obce je zabezpečiť pre obyvateľov kvalitné životné prostredie s dobrou fungujúcou občianskou a technickou vybavenosťou, vytvoriť podmienky pre pracovné príležitosti v službách, rekreácii, poľnohospodárstve i vo výrobe. Vypracovaním aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie je zároveň potrebné vytvoriť predpoklady pre optimálne zosúladienie všetkých činností na území obce tak, aby sa postupne mohla naplniť vízia obce byť obcou spokojných obyvateľov a návštevníkov, obcou čistou, bezpečnou, zdravou a ekologicky príťažlivou, obcou kultúrnou, komunikujúcou a prosperujúcou.

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre Územný plán obce Alekšince je Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, ktorý bol schválený zastupiteľstvom Nitrianskeho samosprávneho kraja Uznesením č. 113/2012 zo dňa 14.05.2012 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Nitrianskeho samosprávneho kraja č. 2/2012 zo dňa 14.05.2012, s účinnosťou od 29.05.2012. Zmeny

a doplnky č. 1 ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja boli schválené Uznesením č. 111/2015 zo 16. riadneho zasadnutia Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja konaného dňa 20. júla 2015 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Nitrianskeho samosprávneho kraja č. 6/2015 zo dňa 26.10.2015, s účinnosťou od 25.11.2015. Povinnosťou všetkých územných plánov nižších stupňov je premietnuť záväzné výstupy z územno-plánovacích dokumentácií vyšších stupňov do svojho riešenia.

Územný plán obce bude vychádzať zo zhodnotenia súčasného stavu obce, vyhodnotenia potrieb jeho ďalšieho územného rozvoja, prestavby a obnovy obce, zo zhodnotenia jeho rozvojových možností a z jeho územnej a priestorovej disponibility. Návrh územného plánu obce bude riešený s ohľadom na ochranu životného prostredia, kultúrno-historických a prírodných hodnôt územia, na racionálne využívanie prírodných zdrojov tak, aby sa neprekročilo únosné zaťaženie územia a aby boli zabezpečené podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj obce a ekologickú stabilitu krajiny na jej katastrálnom území.

3.1. Hlavné úlohy a ciele pre riešenie územného plánu obce

- stanoviť koncepciu dlhodobého rozvoja obce, jeho stratégie a zásady tohto rozvoja,
- určiť regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce v rozsahu jeho administratívno-správneho územia, osobitne však v zastavanom území obce a na území novo navrhovanej zástavby,
- rozvojovú koncepciu obce vo všetkých jej funkčných zložkách riešiť s ohľadom na racionálne využívanie prírodných zdrojov tak, aby sa neprekročilo únosné zaťaženie územia a aby boli zabezpečené podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj obce a ekologickú stabilitu krajiny na jeho katastrálnom území,
- dopravný systém obce riešiť vo vzťahu na nadradenú dopravnú sieť, stanoviť zásady rozvoja dopravného systému v riešenom území,
- vymedziť územia pre novú bytovú výstavbu prevažne rodinných domov v zastavanom, prípadne i mimo zastavaného územia obce s možnosťou umiestnenia podnikateľských aktivít v objektoch rodinných domov alebo pri nich,
- vytvoriť podmienky pre ďalšiu výstavbu nových obecných nájomných bytov, ako aj nájomných bytov pre sociálne slabšie vrstvy obyvateľstva,
- dobudovať občiansku vybavenosť s ohľadom na riešenie kapacít sociálnej infraštruktúry najmä pre starších obyvateľov obce,
- navrhnuť územné a priestorové zásady pre urbanisticko-architektonickú úpravu jadra obce – vybudovanie námestia ako centra obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj pracovných príležitostí v oblasti služieb, rekreácie, poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a výroby,
- vytvoriť podmienky pre rozšírenie športového areálu, vybudovanie nových detských ihrísk a menších športových plôch, vrátane vybudovania oddychovej zóny,
- zvýšiť súčasný štandard technickej vybavenosti obce s dobudovaním kanalizácie, verejného osvetlenia, rekonštrukcie miestnych komunikácií a chodníkov pre peších, vrátane rekonštrukcie jestvujúcej technickej infraštruktúry podľa potreby,
- znížiť negatívne dopady na životné prostredie obce zlepšením dopravnej siete (rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov pre peších, vybudovanie nových komunikácií a chodníkov pre peších, bezbariérovosť), kanalizačnej siete, zlepšením v oblasti nakladania s odpadmi vrátane odstránenia divokých skládok a zriadenia kompostárne, údržba verejnej zelene,
- zvýšiť ekologickú stabilitu územia zväčšením plôch vzrastlej stromovej a krovitej vegetácie v zastavanom území ako aj v celom katastrálnom území obce,
- stanoviť zásady a regulatívy urbanistickej a priestorovej štruktúry, verejnej technickej infraštruktúry, ochrany životného prostredia, ochrany prírody a tvorby krajiny a kultúrno-historických hodnôt,
- vymedziť verejnoprospešné stavby,
- stanoviť priority a postupnosť realizácie verejnoprospešných stavieb.

3.2. Východiskové podklady

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS 2001) v znení KURS 2011

Spracovateľ : AUREX, spol. s r.o., Bratislava, 2011

Koncepcia riešenia : Postavenie a význam obce v štruktúre osídlenia, vzájomné vzťahy medzi sídlami, vrátane nadregionálneho dopravného a technického vybavenia územia.

- ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja
Spracovateľ : AUREX, spol. s r.o., Bratislava, 2012
- Zmeny a doplnky ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja č. 1
Spracovateľ : AUREX, spol. s r.o., Bratislava, 2015
Koncepcia riešenia : Funkcia a postavenie obce z hľadiska navrhovanej hierarchizácie sídiel, trasy nadregionálneho dopravného a technického vybavenia územia.
- ÚPN obce Alekšince
Spracovateľ : Ing. arch. Ján Valek – autorizovaný architekt, rok 2007
Koncepcia riešenia : Zachovanie vidieckeho priestoru s dominantnou funkciou bývania a podpora jeho vyváženého rozvoja s ohľadom na prírodné, kultúrne a sídelné špecifiká, zlepšenie jeho sociálnej, technickej, hospodárskej a kultúrnej infraštruktúry, ako aj návrh satelitného obytného územia v miestnej časti Lahne pre potreby mesta Nitra, vzhľadom na jeho blízku polohu. V novom ÚPN obce Alekšince bude potrebné prehodnotiť navrhované riešenie s ohľadom na súčasné požiadavky, ale v nadväznosti na existujúcu urbanistickú štruktúru a správne kompozičné princípy, napr. výškové zónovanie typické pre vidiecku zástavbu.
- ÚPN obce Alekšince – Zmeny a doplnky č. 1
Spracovateľ : Ing. arch. Ján Valek – autorizovaný architekt, rok 2010
Koncepcia riešenia : Zmena funkčného využitia pôvodných plôch pre priemyselnú zónu v miestnej časti Lahne na zmiešané územie pre obytné budovy s možnosťou lokalizácie stavieb a zariadení patriacich k vybaveniu obytných budov a iné stavby, ktoré slúžia prevažne na ekonomické, sociálne a kultúrne potreby obyvateľstva a nemajú negatívny vplyv na životné prostredie a príľahlé okolie, napr. malé a stredné výrobné prevádzky a skladové plochy, vytvorenie nových plôch pre rozvoj individuálnej bytovej výstavby na východnom okraji obce (miestna časť Balkán), doplnenie pôvodného využitia plôch v centrálnej časti obce (námestia) o možnosť výstavby polyfunkčných bytových domov, ako aj premiestnenie navrhovanej ČOV do novej lokality pri potoku Andač v súbehu so železničnou traťou.
- ÚPN obce Alekšince – Zmeny a doplnky č. 2
Spracovateľ : Ing. arch. Ján Valek – autorizovaný architekt, rok 2011
Koncepcia riešenia : Zmena funkčného využitia plôch v miestnej časti Lahne z dôvodu vyhranenia novej dočasnej lokality pre plánovanú povrchovú ťažbu piesku s následnou rekultiváciou územia, vrátane vytvorenia ochranného pásma pre ťažbu piesku, čím sa plochy pre pôvodne plánovanú individuálnu bytovú výstavbu stávajú rezervných územím pre jej výstavbu až po ukončení ťažby.
- ÚPN obce Alekšince – Zmeny a doplnky č. 3
Spracovateľ : Ing. arch. Ján Valek – autorizovaný architekt, rok 2014
Koncepcia riešenia : Zmena funkčného využitia územia pre ťažbu piesku a následnú IBV v miestnej časti Lahne a jej rozšírenie na zónu pre energetické využitie v rámci Energetického centra Alekšince – Lahne, zmena turisticko-rekreačného územia v miestnej časti Lahne pod vinohradmi a jeho rozšírenie na zónu rekreácie a športu v nadväznosti na plánované rezidenčné bývanie, rozšírenie individuálnej bytovej výstavby IBV – Krátka ulica, rozšírenie individuálnej bytovej výstavby pri cintoríne a nový vodný zdroj severne od zastavaného územia obce.

Ostatné odvetvové koncepcie, stratégie a zámery, ktoré treba brať do úvahy ako relevantné podklady pre rozvoj územia :

- RÚSES okresu Nitra (AUREX s.r.o. Bratislava, rok 1993), vrátane okresu Zlaté Moravce
- GNÚSES Slovenskej republiky
- ECONET – Národná ekologická sieť Slovenska

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Alekšince na roky 2016-2022
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012-2018
- Národná stratégia regionálneho rozvoja – aktualizácia 2014
- Stratégia rozvoja vidieka Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016-2022
- Program rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2014-2020
- Štúdia uskutočniteľnosti rozvojových zámerov Nitrianskeho samosprávneho kraja 2014-2020
- Regionálna integrovaná územná stratégia Nitrianskeho kraja na roky 2014-2020
- Stratégia rozvoja cyklotrás a cyklodopravy v Nitrianskom samosprávnom kraji na r. 2016-2020
- Elektrifikácia a optimalizácia trate Leopoldov – Nitra – Šurany (Reming consult, a.s. Bratislava, 2014)
- Projekt stavby : Vodovod – Alekšince (I. a II. etapa), Vodovod – Lahne
- Projekt stavby : Splašková kanalizácia Alekšince – Hlboká cesta
- Projekt stavby : Plynifikácia obce (I. a II. etapa)
- Investičné zámery a projekty menších investícií na území obce

Pokiaľ budú v priebehu spracovania zadania alebo návrhu ÚPN obce Alekšince známe ďalšie reálne rozvojové koncepcie, návrhy a projekty, treba ich prehodnotiť a zapracovať do jednotlivých stupňov územného plánu.

3.3. VARIANTY A ALTERNATÍVY RIEŠENIA

Podľa ustanovenia § 21 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov bude na základe schváleného Zadania spracovaný Návrh územného plánu obce, ktorý bude spracovaný invariantne, t.j. rozvoj funkčných plôch v obci bude riešený v závislosti od konkrétnych územných možností, ktoré vyplynú z riešenia územného plánu obce.

3.4. ČASOVÝ HORIZONT ÚZEMNÉHO PLÁNU

Návrhovým obdobím pre riešenie zámerov a cieľov v územnom pláne sa predpokladá rok 2035. Za východiskový – bilančný sa bude považovať rok 2011, ku ktorému sa vzťahujú všetky dostupné bilancované a pozorovateľné údaje zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov.

Časový horizont naplnenia jednotlivých vecných zámerov územného rozvoja sa však nedá jednoznačne určiť, nakoľko čas a termín ich realizácie je závislý od množstva objektívnych a subjektívnych faktorov, ktoré pri spracovaní územného plánu nie sú známe a ktoré sa nedajú s určitosťou predpokladať. Z tohto dôvodu je návrhové obdobie územného plánu smerným cieleným časovým horizontom. Jednotlivé koncepčné zámery sa budú napĺňať podľa zložitosti podmienok, spoločenskej potreby a verejného záujmu postupne a ich plnenie môže presiahnuť stanovený časový horizont návrhového obdobia územného plánu.

V zmysle stavebného zákona § 30 ods. 4 obec pravidelne, najmenej však raz za štyri roky, preskúma schválený územný plán, vyhodnotí jeho aktuálnosť a posúdi, či nie sú potrebné jeho zmeny, alebo doplnky, alebo či nevznikli také objektívne dané podmienky, ktoré vyvolajú potrebu obstaráť aktualizáciu prípadne nový územný plán.

4. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešené územie je identické s plochou katastrálneho územia obce Alekšince, ležiacej v severozápadnej časti okresu Nitra. Rozloha katastrálneho územia obce, ktorá pozostáva z jedného katastra je 1.507,2464 ha (15,07 km²).

Poľnohospodárska pôda (ha)	Lesné pozemky (ha)	Vodné plochy (ha)	Zastavané plochy (ha)	Ostatné plochy (ha)	Výmera spolu (ha)
1.356,0418	6,1870	27,1843	109,7359	8,0974	1.507,2464

Zdroj : Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

Obec Alekšince leží na juhozápadnej časti Nitrianskej pahorkatiny v nadmorskej výške 165 m nad morom

(najvyššia nadmorská výška je 232 m n.m. – lokalita Skrky a najnižšia je 160 m n.m. – potok Andač). Územie obce pozostáva zo štyroch, pôvodne samostatných obytných častí : staré Alekšince situované pozdĺž potoka Andač s centrom, obchodom a školou, obytná časť Gecovské pri štátnej ceste smerom na obec Andač, majer Žomboch pri štátnej ceste Nitra – Hlohovec a majer Lahne, situovaný v južnej časti katastra smerom k obci Veľké Zálužie.

Obec Alekšince je od okresného a zároveň aj krajského mesta Nitra vzdialená cca 15 km a od krajského mesta Obec Alekšince je od krajského a zároveň aj okresného mesta Nitra vzdialená cca 15 km. Dopravne je územie napojené na nadradený dopravný systém štátnou cestou II/513 Nitra – Hlohovec, ktorá nadväzuje na rýchlostnú cestu R1 Bratislava – Trnava – Sereď – Nitra – Žarnovica – Žiar nad Hronom – Zvolen – Banská Bystrica – Ružomberok. Východným smerom od obce, cez Zbehy a Čajakovce, vedie cesta I/64 Komárno – Nové Zámky – Nitra – Topoľčany – Prievidza – Žilina. Riešeným územím prechádza železničná trať č. 141 Leopoldov – Lužianky – Kozárovce, ktorá je dôležitou dopravnou tepnou, spájajúcou Považie, Ponitrie a Pohronie.

V minulosti bola obec Alekšince centrom lokálneho významu zabezpečujúcim komplexné základné vybavenie pre obyvateľov bezprostredného zázemia. Podľa KURS 2001 (aktualizácia 2011) a ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1 (2015) obec Alekšince patrí do skupiny centier miestneho významu, leží v jadrovom pásme ťažiska osídlenia prvej úrovne ťažisk osídlenia mimo rozvojových sídelných osí.

Obec Alekšince patrí do OZ Mikroregiónu Radošinka vrátane obcí : Zbehy, Jelšovce, Čajakovce, Lukáčovce, Čab, Nové Sady, Šurianky, Hruboňovo, Malé Zálužie a Kapince, patriace do okresu Nitra a obcí Ardanovce, Blesovce, Biskupová, Bojná, Hajná Nová Ves, Horné Štitáre, Krtovce, Lipovník, Lužany, Malé Ripňany, Nitrianska Blatnica, Orešany, Radošina, Svrbice, Šalgovce, Urmince, Veľké Dvorany, Veľké Ripňany a Vozokany, patriace do okresu Topoľčany. OZ Mikroregiónu Radošinka vzniklo dňa 26.04.2007 ako partnerstvo zástupcov verejného, súkromného a občianskeho sektora pôsobiaceho na území 30 obcí, za účelom zvýšenia štandardu životných podmienok obyvateľov OZ, ako aj celkového zatraktívnenia územia vytvorením udržateľnej kvality životného prostredia.

Na severe hraničí s katastrálnym územím obce **Lukáčovce**, na severovýchode s katastrálnym územím **Andač** (miestna časť Zbehy), na východe s katastrálnym územím obce **Zbehy**, na juhovýchode s katastrálnym územím obce **Lehoty** a na juhu s katastrálnym územím obce **Veľké Zálužie** a na západe s katastrálnym územím obce **Rišňovce**.

Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Alekšince do Nitrianskeho kraja a okresu Nitra. Počet obyvateľov k sčítaniu SOBD 2011 bol 1.673 obyvateľov. Hustota obyvateľov na ha územia je 1,11 obyvateľa/ha (111 obyvateľov/km²).

Katastrálne územie obce vo výmere 1.507,2464 ha (15,07 km²) tvorí poľnohospodárska pôda, lesné pozemky a ostatné plochy. Podľa údajov z Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky uvedenú výmeru katastrálneho územia obce tvorí 1.356,0418 ha poľnohospodárska pôda, 6,1870 ha lesná pôda a 145,0176 ha ostatná plocha (vodné plochy, zastavané a ostatné plochy).

Vzhľadom na rozlohu územia a veľkosť urbanizovaného priestoru, bude grafická časť Územného plánu obce Alekšince spracovaná na mapových podkladoch v mierkach :

- 1 : 50 000 širšie územné vzťahy
- 1 : 10 000 celé katastrálne územie obce
- 1 : 5 000 zastavané územie obce

5. POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE Z NÁVRHU ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU NA ÚZEMÍ OBCE VRÁTANE VÝSTUPOV ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ

Územným plánom regiónu vzťahujúcim sa k riešenému územiu obce Alekšince je Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, ktorý bol schválený zastupiteľstvom Nitrianskeho samosprávneho kraja Uznesením č. 113/2012 zo dňa 14.05.2012 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Nitrianskeho samosprávneho kraja č. 2/2012 zo dňa 14.05.2012, s účinnosťou od 29.05.2012.

Zmeny a doplnky č. 1 ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja boli schválené Uznesením č. 111/2015 zo 16. riadneho zasadnutia Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja konaného dňa 20. júla 2015 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Nitrianskeho samosprávneho kraja č. 6/2015 zo dňa 26.10.2015, s účinnosťou od 25.11.2015.

Záväzná časť ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja v znení Zmien a doplnkov č. 1 (2015) vo vzťahu k rozvojovým zámerom obce Alekšince :

I. Záväzné regulatívy územného rozvoja Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1

- 1. Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využitia územia z hľadiska rozvoja osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry**
 - 1.1. Vychádzať pri územnom rozvoji Nitrianskeho kraja z rovnocenného zhodnotenia vnútroregionálnych a nadregionálnych vzťahov pri zdôraznení územnej polohy kraja medzinárodného významu, ktorý je potrebné zapojiť do širších medzinárodných sídelných súvislostí, čo predpokladá :
 - 1.1.1. upevňovať priame väzby rozvoja osídlenia Nitrianskeho kraja na jednu z hlavných európskych urbanizačných osí v smere Stuttgart – Ulm – Mníchov – Salzburg/Linz – Viedeň/Bratislava – Budapešť – Belehrad, a to najmä pozdĺž toku Dunaja,
 - 1.1.2. rozvíjať ťažiská osídlenia a obce Nitrianskeho kraja pozdĺž spojnic katowickej a budapeštianskej aglomerácie (v smere Považie – Nitra – Nové Zámky – Komárno),
 - 1.1.3. vytvárať nadnárodnú sieť spolupráce medzi jednotlivými mestami, regiónmi a ostatnými aktérmi územného rozvoja v Nitrianskom kraji a v okolitých štátoch,
 - 1.1.4. podporovať rozvoj sídiel na trasách nadnárodných a celoštátnych dopravných koridorov ako centier, ktoré stimulujú aj rozvoj ich spádového územia, predovšetkým v uzloch križovania týchto koridorov.
 - 1.2. Formovať ťažiská osídlenia Nitrianskeho kraja na všetkých úrovniach prostredníctvom regulácie ich funkčnej a priestorovej štruktúry pri uplatňovaní princípov dekoncentrovanej koncentrácie a pri zohľadňovaní suburbanizačných procesov, čo znamená :
 - 1.2.1. rozvíjať sídelné štruktúry kraja v zmysle polycentrickej koncepcie na regionálnej ako aj na medziregionálnej a cezhraničnej úrovni,
 - 1.2.2. sledovať vytváraním polycentrického systému osídlenia vyššiu funkčnú komplexnosť regionálnych celkov,
 - 1.2.3. podporovať dotvorenie bratislavsko-trnavsko-nitrianskeho ťažiska osídlenia medzinárodného významu,
 - 1.2.4. zabezpečovať rozvojovými osami sídelné prepojenia a rovnocennosť rozvojových podmienok ostatného územia kraja.
 - 1.3. Podporovať rozvoj ťažísk osídlenia kraja v súlade s ich hierarchickým postavením v sídelnom systéme Slovenskej republiky,

- 1.3.1. nitrianske ťažisko osídlenia najvyššej úrovne ako aglomeráciu celoštátneho významu.
- 1.4. Podporovať ekonomickými a organizačnými nástrojmi aglomeračný rozvoj osídlenia predovšetkým v zázemí sídelných centier Nitra, Topoľčany, Nové Zámky, Komárno, Zlaté Moravce, Levice, ktoré tvoria priestory najvýznamnejších ťažísk osídlenia.
- 1.14. Podporovať v centrách lokálneho významu predovšetkým zariadenia v :
- 1.14.1. školstve – materské a základné školy,
- 1.14.2. zdravotníctve – zdravotné strediská s ambulanciami všeobecných lekárov, lekárne,
- 1.14.3. telekomunikáciách – pošty,
- 1.14.4. službách – stravovacie zariadenia,
- 1.14.5. kultúrno-spoločenskej oblasti – kiná, kultúrne domy, knižnice,
- 1.14.6. oblasti športu a rekreácie – telocvične, otvorené športoviská,
- 1.14.7. oblasti obchodu – obchody s komplexným základným sortimentom tovarov.
- 1.15. Podporovať územný rozvoj v smere rozvojových osí ležiacich na území Nitrianskeho kraja výstavbou príslušných zariadení infraštruktúry a komunikačných zariadení a to :
- 1.15.1. nitriansko-pohronskej rozvojovej osi prvého stupňa (Trnava) – Nitra – (Žiar nad Hronom),
- 1.16. Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia, adekvátne k forme sídelného rozvoja v jednotlivých historicky vyvinutých charakteristických tradičných kultúrno-historických regiónov na území Nitrianskeho kraja, s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky obyvateľov, čo znamená :
- 1.16.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností,
- 1.16.2. zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov
- 1.16.3. a dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
- 1.16.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.
- 1.17. Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce, ako aj vylúčiť výstavbu v inundačných územiach vodných tokov a na pobrežných pozemkoch vodných tokov.
- 1.18. Pokračovať v systematickom prieskume radiačnej záťaže obyvateľstva a vyčleniť územia a oblasti, kde sú potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektov alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia v už existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred touto záťažou; na území, na ktorom je potrebné vzhľadom na výsledky monitorovania záťaže radónom realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, nemocníc, školských a predškolských zariadení a liečební.
- 1.19. Zachovať jestvujúce vojenské objekty a zariadenia pri novej výstavbe a ďalšom rozvoji územia a rešpektovať ich ochranné pásma.

2. Zásady a regulatívy rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva

- 2.1. Usmerňovať funkčno-priestorový subsystém turizmu a rekreácie v zhode s prírodnými a civilizačnými danosťami a v súbežnom zabezpečovaní nárokov obyvateľov kraja, najmä mesta Nitry a ostatných väčších miest, na každodennú a víkendovú rekreáciu, ako aj nárokov účastníkov širšieho aj cezhraničného turizmu na poznávací a rekreačný turizmus. Podporiť predovšetkým rozvoj tých foriem turizmu, ktoré majú medzinárodný význam – turizmus pri vode na úrovni termálnych kúpalísk až relaxačno-rehabilitačných zariadení, rekreačný turizmus pre pobyt pri vodných plochách (štrkoviskách), vodná turistika a výletné plavby (na Dunaji), cykloturistika, poľovníctvo, poznávací kultúrny turizmus (návšteva pamätihodností, podujatí), kongresový turizmus a výstavníctvo (Nitra – Agrokomplex), tranzitný turizmus.
- 2.7. Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jej formy agroturizmu.

- 2.8. Lokalizovať potrebnú vybavenosť v obciach ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností závislých na prírodných danostiach.
- 2.9. Zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov väčších miest v ich záujmovom území; týka sa to predovšetkým miest Nitra, Nové Zámky, Komárno (Apáli), Levice a Topoľčany, ďalej Šaľa, Zlaté Moravce a tiež miest Hurbanovo, Kolárovo, Šahy, Šurany, Vráble, Tlmače, Želiezovce.
- 2.10. Vytvárať podmienky pre realizáciu území lesoparkového charakteru lokálneho významu pri menších obciach, najmä pri obciach s rekreačným významom a prepájať centrá obcí, rekreačné areály s územiami lesoparkového charakteru.
- 2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.
- 2.13. Podporovať rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného systému cyklotrás, slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky ale aj pre rozvoj urbanizačných väzieb medzi obcami/mestami, rekreačnými lokalitami, významnými územiami s prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom (rozvoj prímestskej rekreácie, dochádzanie za zamestnaním, vybavenosťou, vzdelaním, kultúrou, športom, ...)
 - 2.13.1. previazaním línií cyklotrás podľa priestorových možností s líniami korčuliarskych trás, jazdeckých trás, peších trás a tiež s líniami sprievodnej zelene,
 - 2.13.2. rozvojom cyklotrás mimo (najmä frekventovaných) ciest, rozvoj bezpečných križovaní cyklotrás s ostatnými dopravnými koridormi, budovanie ľahkých mostných konštrukcií ponad vodné toky v miestach križovania cyklotrás s vodnými tokmi,
 - 2.13.3. rozvojom rekreačnej vybavenosti pozdĺž cyklotrás, osobitnú pozornosť venovať vybavenosti v priesečníkoch viacerých cyklotrás.
- 2.16. Regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, rekreačný potenciál v lesných ekosystémoch využívať v súlade s ich únosnosťou.

3. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja

- 3.1. V oblasti hospodárstva
 - 3.1.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania predovšetkým v suburbanizačných priestoroch centier osídlenia miest Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce, Šaľa, Nové Zámky, Komárno a Levice.
 - 3.1.5. Podporovať rozvoj územnotechnických podmienok k zamedzovaniu a dosahovaniu znižovania negatívnych dôsledkov odvetví hospodárstva na kvalitu životného prostredia a k obmedzovaniu prašných emisií do ovzdušia.
- 3.2. V oblasti priemyslu a stavebníctva
 - 3.2.1. Vychádzať predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov.
 - 3.2.3. Vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno-historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadnením miestnych špecifik a využívaním pritom predovšetkým miestnych surovín.
 - 3.2.4. Vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje).
- 3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
 - 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
 - 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
 - 3.3.3. Zabezpečovať protieróziu ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.
 - 3.3.4. Vytvárať podmienky pre výsadbu izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
 - 3.3.6. Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných

pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda.

- 3.3.7. Rešpektovať a zohľadňovať platný Program starostlivosti o les, rešpektovať ochranné pásmo lesnej pôdy, uprednostňovať ekologicky vhodné autochtónne (domáce) druhy drevín.
- 3.3.8. Podporovať v lesnom hospodárstve postupnú obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, zabezpečovať obnovu porastov jemnejšími spôsobmi, zvyšovať podiel lesov osobitného určenia, zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov v súvislosti s obnovami Programov starostlivosti o les.
- 3.3.9. Vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia.
- 3.3.10. Netrieštiť ucelené komplexy lesov pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb.
- 3.3. V oblasti ťažby
 - 3.3.11. Usmerňovať ťažbu v súlade s ochranou životného prostredia a vodohospodárskymi záujmami.
 - 3.3.12. Vytvárať intenzívne kroky pre optimalizáciu ťažobných areálov vo vzťahu podľa ich stavu a pre ďalšie využívanie plôch už existujúcich areálov.
 - 3.3.13. Realizovať pri výstavbe nových ťažobných areálov nevyhnutné ekologické investície a opatrenia v takom rozsahu, aby nedochádzalo k znečisťovaniu ovzdušia a zhoršovaniu kvality životného prostredia.
 - 3.3.14. Realizovať po ukončení povrchovej ťažby z existujúcich areálov ich revitalizáciu a rekultiváciu s využitím najmä pôvodných druhov drevín.

4. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja sociálnych vecí

- 4.1. V oblasti školstva
 - 4.1.1. Podporovať a optimalizovať rovnomerný rozvoj siete škôl, vzdelávacích, školiacich a preškoľovacích zariadení na území kraja v závislosti na vývoji obyvateľstva v území.
- 4.2. V oblasti zdravotníctva
 - 4.2.1. Rozvíjať rovnomerne na území kraja zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania – ambulantnej, ústavnej a lekárenskej.
 - 4.2.2. Vytvárať podmienky pre rovnocennú prístupnosť a rovnocennú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a zdravotníckym službám.
 - 4.2.3. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja.
- 4.3. V oblasti sociálnych vecí
 - 4.3.1. Rekonštruovať a obnovovať budovy a zariadenia sociálnych služieb, komplexne modernizovať sociálnu infraštruktúru v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb.
 - 4.3.2. Zabezpečovať rovnomernú sieť zariadení sociálnych služieb a terénnych služieb tak, aby územie Nitrianskeho kraja bolo v tejto oblasti sebestačné a vytvoriť z hľadiska kvality aj kvantitu sieť dostupnú všetkým občanom v sociálnej a hmotnej núdzi.
 - 4.3.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre nové, nedostatkové či absentujúce druhy sociálnych služieb vhodnou lokalizáciou na území kraja a zamerať pozornosť na také sociálne služby, ktorých cieľom je najmä podpora zotrvania klientov v prirodzenom sociálnom prostredí (terénne a ambulantné sociálne služby, sociálne služby v zariadeniach s týždenným pobytom), podpora sebestačnosti rodín, osobitne rodín s malými deťmi, realizovanie nízkoprahových aktivít pre rôzne marginalizované skupiny.
 - 4.3.4. Podporovať sociálnu inklúziu prostredníctvom rozvoja sociálnych a zdravotníckych služieb s osobitným zreteľom na marginalizované komunity.
 - 4.3.5. Očakávať nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku v súvislosti s predpokladaným demografickým vývojom a zabezpečiť vo vhodných lokalitách primerané nároky na

zariadenia poskytujúce pobytovú sociálnu službu (pre seniorov, pre občanov so zdravotným postihnutím).

- 4.4. V oblasti duševnej a telesnej kultúry
- 4.4.1. Podporovať rozvoj zariadení kultúry v súlade s polycentrickým systémom osídlenia.
 - 4.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia pre občiansku vybavenosť.
 - 4.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru lokálneho významu.
 - 4.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo-telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v urbanizovanom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

5. Zásady a regulatívy z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability a ochrany pôdneho fondu

- 5.1. V oblasti starostlivosti o životné prostredie
- 5.1.1. Zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území kraja ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.
 - 5.1.2. Uprednostňovať pri budovaní nových priemyselných areálov a prevádzok zariadenia a technológie spĺňajúce národné limity a zároveň limity stanovené v environmentálnom práve EÚ.
 - 5.1.3. Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží – bývalé skládky komunálneho odpadu, odkaliská a iné pozostatky z banskej ťažby.
 - 5.1.4. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov ako aj zväčšovať podiel plôch zelene v zastavaných územiach miest a obcí.
 - 5.1.5. Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území a v súlade s podmienkami, určenými príslušným správcom toku, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.
 - 5.1.6. Zabezpečovať podmienky pre vodný režim pre lužné lesy v oblastiach Dunaja a jeho prítokov, nivy Váhu, Hrona a Ipľa tak, aby nedochádzalo k odumieraniu lesných porastov.
- 5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny
- 5.2.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej, čo v území Nitrianskeho kraja znamená venovať pozornosť predovšetkým vyhláseným chráneným územiám podľa platnej legislatívy, územiám NATURA 2000, prvkom územného systému ekologickej stability.
 - 5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
 - 5.2.3. Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieroznú ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny.
 - 5.2.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny).
 - 5.2.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajine pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami a pri navrhovaní využívania hydroenergetického potenciálu riek zohľadňovať nielen ekonomické ale aj ekologické kritériá v súlade so schválenými rozvojovými a koncepčnými dokumentmi.

- 5.2.6. Podporovať územnoplánovacími nástrojmi zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresí, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien a meandrov v okolí Dunaja, Váhu, Hrona a Ipľa.
- 5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.
- 5.2.8. Podporovať aby podmáčané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou.
- 5.2.9. Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru voľnej krajiny (prirodzené lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajiny, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi a pod.) a podporovať miestne krajinné identity rešpektovaním prírodného a kultúrno-historického dedičstva.
- 5.2.10. Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.)
- 5.2.11. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.
- 5.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov
 - 5.3.1. Prinavracieť vhodnými technickými, biologickými, ekologickými, ekonomickými a právnymi opatreniami pôvodný charakter krajiny v územiach dotknutých výraznou výstavbou a ťažbou nerastných surovín a území zasiahnutých nepriaznivými vplyvmi z priemyselnej činnosti.
 - 5.3.2. Zabezpečovať sanáciu a rekultiváciu opustených ťažobní a lomov s cieľom ich začlenenia do prírodnej krajiny.
 - 5.3.3. Sledovať environmentálne ciele na zabezpečenie ochrany vôd a ich trvalo udržateľného využívania ako sú : postupné znižovanie znečisťovania prioritnými látkami, zastavenie alebo postupné ukončenie emisií, vypúšťania a únikov prioritných nebezpečných látok.
 - 5.3.4. Rešpektovať ochranné pásmo lesov do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
 - 5.3.5. Uprednostňovať prirodzenú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd.
 - 5.3.6. Nespôsobovať pri územnom rozvoji fragmentáciu lesných ekosystémov.
 - 5.3.7. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narúšalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.

6. Zásady a regulatívy usporiadania územia z hľadiska kultúrnohistorického dedičstva

- 6.1. Rešpektovať kultúrne dedičstvo s jeho potenciálom v zmysle Európskeho dohovoru o kultúrnom dedičstve, Európskeho dohovoru o ochrane archeologického dedičstva a Deklarácii Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a navrhované na vyhlásenie urbanistické súbory (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma).
- 6.2. Rešpektovať kultúrno-historické súvislosti najbližšieho okolia na kraj (súvisiace územia Hornonitrianskej kotliny, Vtáčnika, Štiavnických vrchov a Krupinskej planiny v Trenčianskom a Banskobystrickom kraji) a zohľadňovať pri územnom rozvoji kraja význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálne ekonomickom rozvoji.
- 6.3. Akceptovať a nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifičnosti historického osídlenia.
- 6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt

charakterizujúcich prostredie.

- 6.5. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu kultúrnej krajiny so zachovanými vinohradníckymi oblasťami, oblasťami štálov a rôznych foriem vidieckeho osídlenia, vrátane rozptýleného osídlenia.
- 6.6. Rešpektovať a akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty (lokality a výskytom historických krajinných štruktúr a kultúrnohistorických pamiatok) spolu s vyhlásenými a navrhovanými ochrannými pásmami pamiatkového fondu.
- 6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja :
 - 6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona,
 - 6.7.7. pamätihodnosti, ktorých zoznam vedú jednotlivé obce.
- 6.9. Zohľadňovať archeologické lokality a náleziská, ktoré v Nitrianskom kraji majú mimoriadny význam najmä z hľadiska pravekého a starovekého osídlenia. Kultúrne dedičstvo a pamiatkový fond s dôrazom na ochranu archeologických lokalít a nálezov je podľa pamiatkového zákona limitujúcim faktorom využívania územia nielen nad terénom, ale najmä pod terénom, kde sa nachádzajú rôzne vrstvy a stopy hmotnej časti kultúrneho dedičstva.

7. Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia

- 7.9. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru celoštátnej úrovne – koridory ciest
 - 7.9.3. Nitra – Topoľčany – (Partizánske), s vetvami Topoľčany – (Chynorany), Nitra – (Hlohovec).
- 7.10. Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridory konvenčných železničných tratí
 - 7.10.3. Kozárovce – Lužianky – Zbehy – (Leopoldov).
- 7.13. Proporcionálne podporovať doplnkové postavenie dopravnej infraštruktúry prechádzajúce Nitrianskym krajom medzinárodného, celoštátneho a nadregionálneho významu, ktorá spolu s paneurópskymi multimodálnymi koridormi ITF a sieťami TEN-T, vytvára nadradenú dopravnú sústavu Slovenskej republiky.
- 7.15. Pre cesty I. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové usporiadanie v základnej kategórii C11,5/80-60, v kategórii C9,5/80-60 (v súbehu s rýchlostnými cestami), prípadne v štvorpruhovej kategórii C22,5/100-70 (ak sa preukáže potreba na základe prognózy intenzity dopravy).
- 7.26. Pre cesty II. a III. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové šírkové usporiadanie v kategórii C9,5/80-60 a C7,5/70-50, prípadne C22,5/80-60 (ak je preukázaná potreba na základe prognózy intenzity dopravy).
- 7.28. Cesta II/513 (Hlohovec) – Nitra: rezervovať koridor pre obchvat obce Rišňovce s napojením na novú trasu rýchlostnej cesty R8 na západnom okraji mesta Nitra s možnosťou preradenia na cestu I. triedy a kategóriu C11,5/80 a možnosťou jej postupného vybudovania podľa dopravného zaťaženia na 4-pruhovú komunikáciu.
- 7.40. Orientovať pozornosť predovšetkým na rekonštrukciu a homologizáciu ciest II. a III. triedy v zázemí sídelných centier v parametroch pre prevádzku autobusovej hromadnej dopravy a v záujme vytvorenia predpokladov lepšej dostupnosti obcí v suburbanizačnom priestore centier.
- 7.41. Zabezpečiť rozvoj regionálnej hromadnej dopravy v zázemí sídelných centier v záujme zlepšenia dostupnosti z rozvojových obcí v suburbanizačnom priestore do centier a medzi nimi.
- 7.44. Vytvoriť územnotechnické podmienky pre elektrifikáciu a technickú modernizáciu trate 141 (Leopoldov) – Nitra – Kozárovce.

8. ZÁSADY A REGULATÍVY VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA

8.1. V oblasti vodného hospodárstva

- 8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd :
 - 8.1.1.1. vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,
 - 8.1.1.2. rešpektovať pri podrobnejších dokumentáciách ochranné pásma pre vodné toky podľa zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách.

- 8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach :
- 8.1.2.1. rešpektovať a zachovať v riešení všetky vodné prvky v krajine (sieť vodných tokov, vodných plôch, mokrade) a s nimi súvisiace biokoridory a biocentrá,
 - 8.1.2.2. dodržiavať princíp zadržiavania vôd v povodí (vrátane urbanizovaných povodí),
 - 8.1.2.3. navrhovať v rozvojových územiach technické opatrenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku na báze retencie (zadržania) v povodí, s vyústením takého množstva vôd do koncového recipienta, aké odtekalo pred urbanizáciou jednotlivých zastavaných plôch (vrátane urbanizovaných povodí),
 - 8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,
 - 8.1.2.6. podporovať výstavbu objektov protipovodňovej ochrany územia a nenavrhopvať v inundačnom území tokov výstavbu a iné nevhodné aktivity,
 - 8.1.2.7. zabezpečovať na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na vodných tokoch s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd podľa Programu protipovodňovej ochrany SR v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
 - 8.1.2.8. nevytvárať na vodných tokoch na území Nitrianskeho samosprávneho kraja nové migračné bariéry a zariadenia, ktorých výstavba alebo prevádzka ich ochudobňuje o vodu, poškodzuje alebo likviduje brehové porasty alebo mení ich prírodný charakter.
- 8.1.3. Na úseku odvedenia vnútorných vôd :
- 8.1.3.3. rezervovať koridory na vybudovanie príslušnej kanálovej siete k novobudovaným čerpacím staniciam.
- 8.1.5. Na úseku verejných vodovodov :
- 8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom približovať sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ,
 - 8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem,
 - 8.1.5.6. zabezpečovať územnú prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi predpokladaným nárastom obyvateľov a ostatných sídelných aktivít a rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia,
 - 8.1.5.7. zabezpečovať integrovanú ochranu vodárenských zdrojov pre trvalo udržateľné využívanie zdrojov pitnej vody, rešpektovanie pásiem ochrany vodárenských zdrojov (pásma hygienickej ochrany),
 - 8.1.5.8. zabezpečovať ochranu lokálnej, ako aj nadradenej vodárenskej infraštruktúry (ochranné pásma vodovodov, vodojemov, ČS a pod.), v prípade možností aj s ponechaním manipulačných pásov,
- 8.1.6. Na úseku verejných kanalizácií :
- 8.1.6.1. podmieniť nový územný rozvoj obcí napojením na existujúcu, resp. navrhovanú verejnú kanalizačnú sieť, s následným čistením komunálnych odpadových vôd v ČOV. Pri odvádzaní privalových dažďových vôd z rozvojových plôch do vodných tokov zabezpečiť redukciu a reguláciu odtoku vypúšťaných vôd v zmysle legislatívnych požiadaviek,
 - 8.1.6.2. preferovať v návrhu skupinové kanalizácie pre aglomerácie viacerých sídiel so spoločnou ČOV,
 - 8.1.6.3. vymedziť územné rezervy plôch a koridorov pre kanalizačné stavby nadradeného významu,
 - 8.1.6.4. preferovať v návrhu odkanalizovania menších obcí delené sústavy so zadržiavaním dažďových vôd v území,
 - 8.1.6.5. zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zvyšovať úroveň v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ,
 - 8.1.6.9. zabezpečiť, ak je v aglomeráciách s veľkosťou pod 2000 EO vybudovaná stoková sieť, územnotechnické podmienky pre primeranú úroveň čistenia komunálnych alebo splaškových odpadových vôd tak, aby bola zabezpečená požadovaná miera ochrany

recipienta; opatrenia realizovať priebežne v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií.

8.2. V oblasti energetiky

- 8.2.1. Rešpektovať existujúce koridory vedení 220kV a 400kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch.
- 8.2.5. Rešpektovať existujúce koridory vedení 110kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch.
- 8.2.12. Rešpektovať koridory súčasných plynovodov a novo navrhované siete koridorov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu.
- 8.2.16. Utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike.
- 8.2.17. Obnoviteľné a druhotné zdroje energie situovať mimo zastavané a obytné zóny.

8.3. V oblasti telekomunikácií

- 8.3.1. Rešpektovať existujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení.
- 8.3.2. Rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov.
- 8.3.3. Akceptovať potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách.
- 8.3.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie mobilnej siete GSM a umožniť aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorýchlostnou dátovou sieťou.
- 8.3.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre budovanie prístupovej telekomunikačnej siete v optickom prevedení s maximálnym prístupom až k zákazníkovi.
- 8.3.6. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie rozsahu telekomunikačných služieb v pevnej aj mobilnej sieti.

8.4. V oblasti odpadového hospodárstva

- 8.4.1. uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu,
- 8.4.2. vypracovať a priebežne aktualizovať programy odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja.

II. Verejnoprospešné stavby Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1

Verejnoprospešné stavby, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie, spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov pre obec Alekšince :

1. V oblasti cestnej dopravy

- 1.10. Cesta II/513 (Hlohovec) – Nitra : obchvat obce Rišňovce s napojením na novú trasu rýchlostnej cesty R8.
- 1.19. Homogenizácia ciest prvej triedy na kategóriu C11,5/80, ciest druhej triedy na kategóriu C9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu C7,5/60.

2. V oblasti železničnej dopravy

- 2.3. Elektrifikácia a technická modernizácia trate 141 (Leopoldov) – Nitra – Kozárovce.

5. V oblasti vodného hospodárstva

- 5.1. Odtokové pomery, vodné nádrže a prevody vôd
 - 5.1.2. stavby spojené s protipovodňovými opatreniami v čiastkových povodiach Váhu, Hrona a Ipľa na ochranu intravilánov miest a obcí v súlade s Programom protipovodňovej ochrany SR a ďalších vodných tokov v čiastkových povodiach Váhu, Hrona a Ipľa v súlade s investičným rozvojovým programom Slovenského vodohospodárskeho podniku a koncepciou vodného hospodárstva, najmä :
 - 5.1.4. dobudovanie kanálovej siete k novovybudovaným čerpacím staniciam.
- 5.2. Verejné vodovody

- 5.2.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje).
- 5.3. Verejné kanalizácie
- 5.3.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd).
- 6. V oblasti energetiky**
- 6.10. Novo navrhované siete plynovodov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. §§ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

6. ZHODNOTENIE VÝZNAMU OBCE V ŠTRUKTÚRE OSÍDLENIA

Na základe administratívno-správneho členenia Slovenskej republiky z roku 1996 bola obec Alekšince zaradená do Nitrianskeho kraja (kraj s najvyšším počtom obyvateľov na Slovensku) a do okresu Nitra, ktorý svojou rozlohou patrí medzi najväčšie okresy v republike. Okres Nitra má rozlohu 870,73 km², žije v ňom 160.793 obyvateľov a priemerná hustota zaľudnenia je 185 obyvateľov na km². (údaje k 31.12.2016). V okrese Nitra sa nachádza 60 obcí a 2 mestá – Nitra a Vrábľe. Obec Alekšince leží v severozápadnej časti okresu. Sídla mestského typu nie sú od obce veľmi vzdialené. Okresné a zároveň aj krajské mesto Nitra je najbližším mestom (cca 15 km), rovnako ako okresné mesto Hlohovec zo susedného Trnavského kraja. Vzdialenejšie je druhé priemyselno-poľnohospodárske sídlo okresu – mesto Vrábľe (cca 35 km), ktoré sa nachádza cca 20 km juhovýchodne od Nitry.

Obec Alekšince patrí medzi väčšie sídla, ktoré sú doplňujúcimi pólmi rozvoja okresu. Z hľadiska spádovitosti a záujmového územia obce uspokojuje potreby prevažne svojho katastrálneho územia. Obec Alekšince je sídlom školského a čiastočne aj zdravotného obvodu. Na jeho území sa nachádzajú objekty administratívy, služieb, športu, kultúry, školstva, zdravotníctva, obchodu, vrátane poľnohospodárskych zariadení a zariadení výroby. Vzájomná poloha obce a jej okolia je úzko previazaná s okresným a zároveň aj krajským sídlom, ktoré je hospodársko-sídelnou aglomeráciou poskytujúcou nie len pracovné príležitosti, ale aj občiansku vybavenosť vyššieho typu.

V zmysle Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 (KÚRS 2001) v znení KURS 2011, kde navrhovaný sídelný systém Slovenskej republiky vytvára sieť ťažísk osídlenia, rozvojových osí, sídelných centier a ostatných sietí mestských a vidieckych sídiel a ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1 (2015), ktorý na základe hlbších poznatkov o historickom vývoji osídlenia v jednotlivých regiónoch kraja čiastočne upravil a vyšpecifikoval hierarchizáciu sídelných štruktúr, možno obec Alekšince charakterizovať nasledovne :

- **ŤAŽISKÁ OSÍDLENIA**

Obec Alekšince leží v jadrovom pásme nitrianskeho ťažiska osídlenia prvej (najvyššej) úrovne celoštátneho významu, ktoré je tvorené okolo najväčších miest s najväčším hospodárskym potenciálom. Aglomerácia vytvorená okolo mesta Nitra, ktorá je dominantnou sídelnou štruktúrou kraja, sa prepája v smere cez trnavskú aglomeráciu na bratislavskú aglomeráciu a vytvára tak jeden nadradený sídelný celok celoštátneho až medzinárodného významu : bratislavsko-trnavsko-nitrianske ťažisko osídlenia.

- **ROZVOJOVÉ OSI**

Obec Alekšince leží v blízkosti nitriansko-pohronskej rozvojovej osi prvého stupňa celoštátneho významu : (Trnava) – Nitra – (Žiar nad Hronom – Zvolen), ktorá prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, pričom zahŕňa minimálne jednu

cestnú komunikáciu reprezentovanú rýchlostnou cestou R1 Bratislava – Trnava – Nitra – Žiar nad Hronom – Zvolen – Banská Bystrica – Ružomberok a jednu železnicu rýchlostného typu reprezentovanú železničnou traťou č. 390 Nové Zámky – Hronská Dúbrava celoštátneho významu, ktorá je súčasťou tzv. „južného ťahu“ Nové Zámky / Palárikovo – Šurany – Levice – Kozárovce – Lučenec – Lenartovce – Rožňava – Košice a ponitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa : (Trenčín – Bánovce nad Bebravou) – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno, ktorá je rozhodujúcou severojužnou rozvojovou osou Nitrianskeho kraja prepájajúcou centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepájajúcou centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou a zároveň je hlavným dopravným koridorom reprezentovaným cestným ťahom I/64 Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno, ktorý je súčasťou severojužnej medzinárodnej cestnej siete a železničnou traťou č. 135 : Komárno – Nové Zámky a železničnou traťou č. 140 : Nové Zámky – Nitra – Lužianky – Topoľčany – (Prievidza).

- **CENTRÁ OSÍDLENIA**

Obec Alekšince je v hierarchii centier osídlenia zaradená medzi centrá miestneho významu šiestej skupiny s obytnou funkciou a doplnkovou funkciou poľnohospodárskou.

7. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA OBCE

Medzi prioritné požiadavky na riešenie záujmového územia obce patrí zachovanie a vylepšenie krajinného obrazu riešeného územia, zlepšenie životného prostredia, zachovanie a doplnenie hospodárskych činností v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Neposlednými požiadavkami sú zámery ochrany prírody a krajiny, nerastného bohatstva a pamiatkového fondu.

Základné požiadavky na riešenie záujmového územia obce :

- podporovať rozvoj obce Alekšince, ktorá je v rámci sídelnej štruktúry Slovenskej republiky (KURS 2001 v znení KURS 2011 a ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1/20015) zaradená medzi rozvojové centrá miestneho významu s obytnou funkciou a doplnkovou poľnohospodárskou funkciou,
- zohľadniť jestvujúce i navrhované trasy nadradenej dopravnej a technickej infraštruktúry podľa ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1/2015,
- posilňovať väzby medzi mestom a jeho vidieckym zázemím a vytvárať rovnocenné kultúrne a sociálne prostredie, pričom treba zachovať vidiecky charakter osídlenia a ráz krajiny s jej prírodnými a urbanistickými špecifikami,
- optimalizovať dopravné väzby vo vnútri záujmového územia, s obcami v rámci Združenia obcí Radošinka, ako aj smerom von do ďalších častí Slovenska,
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj obytnej funkcie, vrátane vytvorenia ubytovacích kapacít v súvislosti s blízkosťou aglomerovaného sídla Nitra,
- dobudovať a skvalitniť občiansku vybavenosť, vytvoriť podmienky pre rozvoj služieb, rekreácie a cestovného ruchu,
- využiť prírodný potenciál územia s ideálnymi podmienkami pre rozvoj dennej a koncom týždňovej rekreácie, vidieckej turistiky, cykloturistiky a agroturistiky,
- navrhnuť hlavné priestory a lokality smerovania nárokov na krátkodobý oddych a rekreáciu obyvateľov obce a jej okolia,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva,
- pre potreby výroby a podnikateľských aktivít vyčleniť plochy mimo obytnej zóny,
- zachovať a rozvíjať významné plochy sídelnej vegetácie s ekostabilizačnou a environmentálnou funkciou, hlavne v centrálnych polohách obce, pri kostoloch, pri vstupe do termálneho kúpaliska, sprievodnú zeleň okolo vodných tokov, zeleň cintorínov, školských areálov, súkromnú zeleň v záhradách a podobne,
- riešiť výsadbu novej zelene s hygienickou a estetickou funkciou hlavne pozdĺž prístupových komunikácií do obce, pozdĺž miestnych komunikácií a pozdĺž železničnej trate,

- zohľadniť záujmy ochrany prírody a krajiny, vrátane prvkov ÚSES – biocentrá a biokoridory,
- zachovať a chrániť poľnohospodársku pôdy najlepšej bonity (pôdy 1. až 4. BPEJ),
- zachovať integritu lesných pozemkov a rešpektovať ochranné pásma lesov,
- rešpektovať vodné toky vrátane ich ochranných pásiem,
- zohľadniť záujmy ochrany kultúrnych pamiatok,
- rešpektovať ochranné pásma zariadení a koridorov technickej infraštruktúry.

Širšie väzby obce a jej záujmového územia budú riešené vzhľadom na osídlenie okresu Nitra a Nitrianskeho kraja, na nadradenú dopravnú sieť a technickú infraštruktúru, na ochranu prírody a tvorbu krajiny, na ochranu životného prostredia a na ochranu pamiatkového fondu. Širšie územné vzťahy budú riešené a zdokumentované na mapových podkladoch v M 1 : 50 000. Priamo riešené územie, ktoré predstavuje celé katastrálne územie obce, bude riešené na mapových podkladoch v M 1 : 10 000, zastavané územie obce bude riešené na mapových podkladoch v M 1 : 5 000.

8. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE A PROGNÓZY

8.1. DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

Obec Alekšince je v štruktúre osídlenia podľa súčasného celkového počtu 1.657 obyvateľov zaradená medzi stredne veľké obce Slovenska. Z hľadiska hustoty osídlenia (110 obyvateľov na km²) patrí k pomerne husto osídleným obciam (priemerná hustota osídlenia Slovenskej republiky je 110 obyvateľov na km², Nitrianskeho samosprávneho kraja 108 obyvateľov na km² a okresu Nitra 185 obyvateľov na km²).

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov vykonanom v roku 2011 mala obec Alekšince 1.673 trvalo žijúcich obyvateľov, z toho 809 mužov (48,4 %) a 864 žien (51,6 %). Od ostatného sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 možno pozorovať nárast počtu obyvateľstva o 9 osôb, z 1.664 obyvateľov v roku 2001 na 1.673 obyvateľov v roku 2011. Obec aj v posledných rokoch zaznamenáva mierny nárast počtu obyvateľov, okrem roku 2016, čoho príčinou je priaznivá veková štruktúra obyvateľstva v obci, vyššia pôrodnosť a nižšia úmrtnosť, ale aj výhodná poloha obce voči aglomerovanému sídlu, ktoré je zdrojom pracovným príležitostí.

Tab. : Základné údaje o obyvateľstve

Trvalo bývajúc obyvateľstvo	muži		ženy	
	počet	%	počet	%
1.673	809	48,4	864	51,6

Zdroj : SOBD 2011

HISTORICKÝ VÝVOJ

Historický demografický vývoj obyvateľstva je sprehľadnený od roku 1880, kedy mala obec 645 obyvateľov, cez jednotlivé roky sčítania osôb, bytov a domov až k 31.12.2016, kedy mala obec 1.657 obyvateľov. Retrospektívny pohľad na vývoj obyvateľstva v intercentrálnej obdobiach poukazuje na vzniknuté rozdiely v prírastkoch obyvateľstva.

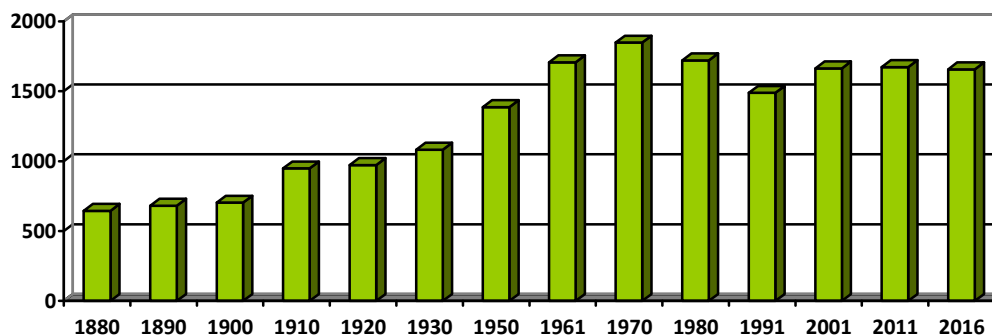
Tab. : Historický vývoj počtu obyvateľov

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
1880	645	1961	1.708
1890	682	1970	1.848
1900	704	1980	1.721
1910	949	1991	1.489
1920	972	2001	1.664
1930	1.082	2011	1.673
1950	1.387	2016	1.657

Zdroj : SOBD 2011

V sledovanom období rokov 1880 – 1970 nastáva postupný rast vo vývoji počtu obyvateľstva o 1.203 obyvateľov, kedy z pôvodných 645 obyvateľov v roku 1880 je zaznamenaný postupný nárast na 1.848 obyvateľov v roku 1970. Od roku 1970, kedy mala obec najväčší počet obyvateľov, až do roku 1991 nastáva pokles v počte obyvateľov. Z pôvodných 1.848 obyvateľov v roku 1970 klesol počet obyvateľov o 359 na 1.489 obyvateľov v roku 1991. Od roku 1991 až po rok 2011 možno konštatovať už len stúpajúcu tendenciu vo vývoji počtu obyvateľstva. Za obdobie rokov 1991 – 2011 dochádza k nárastu v počte obyvateľov o 184 osôb. Od roku 2011 až po súčasnosť je však zaznamenaný pokles v počte obyvateľov o 16 osôb.

Graf : Historický vývoj počtu obyvateľov

POČET OBYVATEĽOV V JEDNOTLIVÝCH ČASTIACH OBCE

Obec Alekšince sa skladá z dvoch častí : Alekšince a Lahne. V nasledovnej tabuľke je uvedený prehľad počtu obyvateľov podľa jednotlivých častí obce za rok 2011 z ktorého vyplýva, že početnejšou časťou obce sú Alekšince a menší počet obyvateľov je v časti Lahne, čomu zodpovedá aj výmera jednotlivých častí obce.

Tab. : Počet obyvateľov v jednotlivých častiach obce Alekšince v roku 2011

Časť obce	muži		ženy		Spolu
	počet	%	počet	%	
Alekšince	772	48,0	837	52,0	1.609
Lahne	37	57,8	27	42,2	64
Spolu	809	100	864	100	1.673

Zdroj : SOBD 2011

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA

Veková štruktúra obyvateľstva sa mierne líši od celoslovenskému trendu. V percentuálnom pomere prevláda obyvateľstvo v predproduktívnom veku nad obyvateľstvom v poproduktívnom (dôchodkovom) veku. Vysoký je podiel obyvateľov v produktívnom veku, ekonomicky aktívnom.

Tab. : Vekové zloženie obyvateľstva v rokoch 1991, 2001 a 2011

Vekové zloženie obyvateľstva						
Rok	0-14	Muži 15-59 (64)	Ženy 15-54 (64)	Muži 60+ (65+)	Ženy 55+ (65+)	S P O L U
1991	316	472	390	107	204	1.489
2001	400	514	433	114	203	1.664
2011	248	612	590	88	135	1.673

Zdroj : SOBD 1991, SOBD 2001, SOBD 2011

Tab. : Veková štruktúra obyvateľstva v rokoch 1991, 2001 a 2011

Veková skupina	1991		2001		2011	
	počet	%	počet	%	počet	%
Predproduktívny vek	316	21,2	400	24,0	248	14,8
Produktívny vek	862	57,9	947	56,9	1.202	71,9
Poproduktívny vek	311	20,9	317	19,1	223	13,3
S p o l u	1.489	100	1.664	100	1.673	100

Zdroj : SOBD 1991, SOBD 2001, SOBD 2011

Index starnutia predstavuje pomer poproduktívneho veku obyvateľstva na 100 obyvateľov predproduktívneho veku. V roku 1991 bol index starnutia 98,4 %, v roku 2001 – 79,25 % a v roku 2011 – 89,9 %. Priemerný vek v roku 1991 dosahoval 35,50 rokov (muži 33,3 rokov a ženy 37,9 rokov). V roku 2001 dosahoval priemerný vek 35,10 rokov (muži 34,1 rokov a ženy 36,2 rokov). V roku 2011 dosahoval priemerný vek 38,52 rokov (muži 38,17 rokov a ženy 38,84 rokov).

NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA

Z hľadiska národnostnej skladby je obyvateľstvo obce homogénne. Podľa údajov z roku 2011 najväčšiu časť tvoria obyvatelia slovenskej národnosti (98,1 % všetkých obyvateľov v obci). Ostatné národnosti žijúce v obci Alekšince nedosahujú ani 1 % zastúpenie : maďarská národnosť 0,4 % (7 obyvateľov), česká národnosť 0,2 % (4 obyvatelia), rómska národnosť 0,1 % (2 obyvatelia) a rusínska národnosť 0,1 % (1 obyvateľ). Ostatné národnosti nemajú žiadne zastúpenie. Medzi ostatné alebo nezistené národnosti sa počíta 18 obyvateľov, čo je cca 1,1 %.

Tab. : Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnosť	1991		2001		2011	
	počet	%	počet	%	počet	%
Slovenská	1.475	99,0	1.632	98,1	1.641	98,1
Maďarská	2	0,1	2	0,1	7	0,4
Rómska	-	-	10	0,6	2	0,1
Rusínska	-	-	-	-	1	0,1
Česká	5	0,4	7	0,4	4	0,2
Nemecká	2	0,1	2	0,1	-	-
Ostatná	-	-	-	-	3	0,2
Nezistená	5	0,4	11	0,7	15	0,9
S p o l u	1.489	100	1.664	100	1.673	100

Zdroj : SOBD 1991, SOBD 2001, SOBD 2011

NÁBOŽENSKÁ ŠTRUKTÚRA

Obyvateľstvo je z hľadiska náboženského vyznania homogénne. Podľa údajov z roku 2011 výrazne prevládajú obyvatelia s rímsko-katolíckym vyznaním (89,2 % obyvateľov). Druhé najväčšie zastúpenie tvoria obyvatelia evanjelickej cirkvi augsburského vyznania 1,3 % (22 obyvateľov). Ostatné cirkvi, vrátane iného náboženského vyznania, nedosahujú ani 1 % podiel. Bez vyznania žije v obci Alekšince 3,9 % obyvateľov (66 obyvateľov). Zvyšných 55 obyvateľov (3,3 %) sa radí do kategórie nezistené.

Tab. : Náboženská štruktúra obyvateľstva

Náboženské vyznanie	1991		2001		2011	
	počet	%	počet	%	počet	%
Rímskokatolícka cirkev	1.221	82,0	1.499	90,1	1.493	89,2
Gréckokatolícka cirkev	1	0,1	2	0,1	3	0,2
Evanjelická cirkev a.v.	26	1,7	32	1,9	22	1,3
Evanjelická cirkev metodistická	-	-	-	-	5	0,3
Reformovaná cirkev kresťanská	-	-	8	0,5	-	-

Apoštolská cirkev	-	-	-	-	1	0,1
Starokatolícka	-	-	-	-	5	0,3
Cirkev československá husitská	1	0,1	-	-	-	-
Kresťanské zbory	-	-	-	-	3	0,2
ÚZ židovských náboženských obcí	-	-	-	-	3	0,2
Náboženská sp. Jehovovi svedkovia	-	-	9	0,5	13	0,7
Cirkev Ježiša Krista Sv. neskorších dní	-	-	-	-	1	0,1
Iné	-	-	1	0,1	3	0,2
Nezistené	220	14,8	41	2,5	55	3,3
Bez vyznania	20	1,3	72	4,3	66	3,9
S p o l u	1.489	100	1.664	100	1.673	100

Zdroj : SOBD 1991, SOBD 2001, SOBD 2011

VZDELANOSTNÁ ÚROVEŇ OBYVATEĽSTVA

Pri pohľade na údaje o vzdelanostnej úrovni obyvateľstva z roku 2011 vidíme, že najviac obyvateľov dosiahlo úplné stredné odborné a učňovské vzdelanie ukončené maturitou (21 %). Vysokoškolské vzdelanie dosiahlo 129 obyvateľov, čo je približne 7,7 %. V porovnaní s predošlým obdobím rokov 1991 a 2001 vidieť vo všeobecnosti nárast vzdelanostnej úrovne obyvateľstva.

Tab. : Vzdelanostná úroveň obyvateľstva

Vzdelanie	1991		2001		2011	
	počet	%	počet	%	počet	%
Základné	534	35,9	410	24,6	337	20,1
Učňovské bez maturity	392	26,3	455	27,3	296	17,7
Stredné odborné (bez maturity)	21	1,4	19	1,1	192	11,5
Úplné stredné odborné a učňovské	155	10,4	244	14,7	351	21,0
Úplné stredné všeobecné	24	1,6	54	3,2	45	2,7
Vyššie	0	-	1	0,1	13	0,8
Vysokoškolské	28	1,9	45	2,7	129	7,7
• univerzitné	10	0,7	16	1,0		
• technické	4	0,3	3	0,2		
• ekonomické	2	0,1	9	0,5		
• poľnohospodárske	11	0,7	15	0,9		
• ostatné	1	0,1	2	0,1		
Bez udania vzdelania	13	0,9	14	0,9	62	3,7
Bez školského vzdelania	6	0,4	6	0,4	-	-
Deti a žiaci do 15 rokov	316	21,2	416	25	248	14,8
S p o l u	1.489	100	1.664	100	1.673	100

Zdroj : SOBD 1991, SOBD 2001, SOBD 2011

VÝVOJOVÉ TRENDY PO ROKU 2001

Súčasný vývoj v podstatnej miere ovplyvňuje nízka pôrodnosť. Vplyv úmrtnosti na prirodzený prírastok obyvateľstva sa v priebehu uplynulých rokov nezmenil, keď počet zomrelých prevyšuje počet narodených (120 narodených : 224 zosnulých). Na vývoj obyvateľstva prirodzenou menou v najbližšej retrospektíve poukazujú údaje v nasledujúcej tabuľke.

Tab. : Vývoj počtu obyvateľov v období rokov 2001 až 2016

Rok	Natalita / Mortalita		Prírodný prírastok	Migrácia obyvateľstva		
	narodení	zomrelí		pristáhaní	odsťahovaní	saldo
2001	12	20	-8	37	13	+14
2002	15	14	+1	42	28	+14
2003	13	11	+2	43	24	+19
2006	12	22	-10	43	23	+20

2007	17	17	0	41	26	+15
2008	8	10	-2	22	27	-5
2009	19	17	+2	23	22	+1
2010	18	16	+2	28	29	-1
2011	15	17	-2	14	19	-5
2012	9	20	-11	19	16	+3
2013	12	11	+1	45	29	+16
2014	17	19	-2	33	25	+8
2015	15	13	+2	21	26	-5
2016	11	12	-1	22	41	-19
S p o l u	193	219	-26	433	348	+85

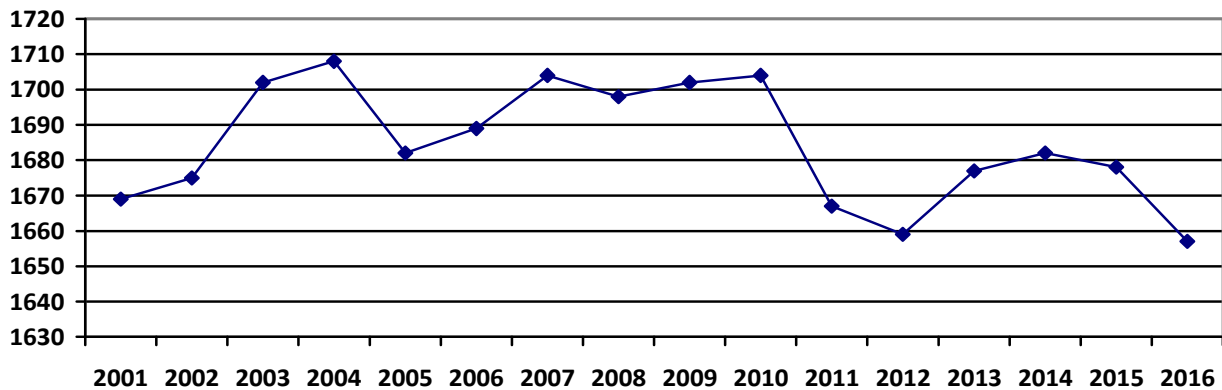
Zdroj : Kronika obce Alekšince

Z uvedeného vyplýva, že aj naďalej možno z hľadiska prirodzeného vývoja obyvateľstva očakávať pokračovanie tendencie úbytku obyvateľstva. Z hľadiska migrácie obyvateľstva, aj keď sa v sledovanom období rokov 2001 až 2016 striedajú roky migračného prírastku s rokmi migračného úbytku, možno obec Alekšince charakterizovať ako obec s migračným prírastkom. Celkovo sa v sledovanom období do obce prisťahovalo 433 obyvateľov a odsťahovalo sa 348 obyvateľov, čo je rozdiel 85 obyvateľov v prospech rastu počtu obyvateľstva.

Tab. : Počet obyvateľov v období rokov 2001 až 2016

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet obyvateľov	1.669	1.675	1.702	1.708	1.682	1.689	1.704	1.698
Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvateľov	1.702	1.704	1.667	1.659	1.677	1.682	1.678	1.657

Graf : Počet obyvateľov v období rokov 2001 až 2016

8.2. EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA

Pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 mala obec Alekšince 819 ekonomicky aktívnych obyvateľov, z toho 460 mužov (56,2 %) a 359 žien (43,8 %). Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva je 49,0 %.

Tab. : Ekonomická aktivita obyvateľstva v období rokov 1991, 2001 a 2011

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	1991		2001		2011	
	počet	%	počet	%	počet	%
muži	421	55,7	422	51,0	460	56,2
ženy	317	43,2	354	42,3	359	43,8
S p o l u	738	49,6	776	46,6	819	49,0

Zdroj : SOBD 1991, SOBD 2001, SOBD 2011

Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2011 väčšina obyvateľov pracovala v terciárnom sektore – sektore služieb (485 obyvateľov), menej v sekundárnom sektore – v priemysle (289 obyvateľov) a len minimálny počet zamestnancov pracovalo v primárnom sektore – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, ťažba (45 obyvateľov).

Tab. : Ekonomická aktivita obyvateľstva v jednotlivých častiach obce podľa sektorov

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO)					
	spolu	odchádzka za prácou	sektor		
			primárny	sekundárny	terciálny
muži	460	-	28	200	232
ženy	359	-	17	89	253
S p o l u	819	630	45	289	485

Zdroj : SOBD 2011

V štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO) podľa odvetví hospodárstva pripadalo najmenej EAO na ťažobný priemysel, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo (5,5 %), z toho v poľnohospodárstve sa uplatnilo 4,5 % EAO. Vyššia zamestnanosť je vo výrobnej sfére (32,3 %), kde najväčší podiel má stavebná výroba (26,6 %), výroba počítačových, elektronických, optických výrobkov a elektrických zariadení (13,5 %), výroba a spracovanie kovov a kovových výrobkov (10,4 %) a výroba motorových vozidiel, dopravných zariadení a strojov (5,9 %). Vysoká zamestnanosť (59,2 %) je v nevýrobných odvetviach, v ktorých má významné postavenie veľkoobchod a maloobchod (25,8 %), verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie (11,3 %), vzdelávanie (8,5 %) a zdravotníctvo (3,5 %). Menej rozvinuté sú služby v oblasti cestovného ruchu, v odvetviach športových, zábavných a rekreačných činností, kde pracuje 6,2 % z EAO obce.

Aj keď dominantná časť obyvateľov denne odchádza za prácou mimo svojho bydliska (630 obyvateľov, t.j. 76,9 %) do okolitých hospodárskych centier, v obci podniká viacero podnikateľských subjektov v rôznych oblastiach hospodárstva. Na území obce podnikajú najmä drobní podnikatelia na základe živnostenského oprávnenia. Z celkového počtu 102 fyzických osôb (podnikateľov) je 95 živnostníkov, 6 súkromne hospodáriaci roľníci a 1 slobodné povolanie. Menšie zastúpenie majú iné formy podnikateľských subjektov : 17 spoločností s ručením obmedzeným, 1 akciová spoločnosť, 1 štátna organizácia (Základná škola s materskou školou Alekšince) a 9 ostatných spoločností (Obec Alekšince, PD UNIAGRO Alekšince, Slovenský poľovnícky zväz PZ Alekšince, Miestny kynologický klub Alekšince, Spoločenstvo vlastníkov bytov 6 b.j., Miestny futbalový klub Alekšince, Slavica Slovensko, Občianske združenie List a SVB Školská 440).

Ekonomickú aktivitu dopĺňa obyvateľstvo ekonomicky neaktívne, ktoré tvorí dominantnú 51,0 % časť z celkového počtu obyvateľov obce (854 obyvateľov). Do tejto skupiny patria osoby na rodičovskej dovolenke, nepracujúci dôchodcovia a osoby závislé, tvorené deťmi do 16 rokov, študenti stredných a vysokých škôl.

Skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria aj nezamestnaní, ktorí prišli na scénu po roku 1990 v dôsledku transformácie ekonomiky, kedy došlo k zásadným zmenám u ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Vznikom trhu práce sa na jednej strane vytvorila skupina podnikateľov a na strane druhej skupina nezamestnaných.

Tab. : Stav nezamestnaných v období rokov 1991, 2001 a 2011

Nezamestnaní	1991		2001		2011	
	počet	%	počet	%	Počet	%
muži	25	75,8	99	55,0	78	49,0
ženy	8	24,2	81	45,0	81	51,0
S p o l u	33	2,2	180	10,8	159	9,5

Zdroj : SOBD 1991, SOBD 2001, SOBD 2011

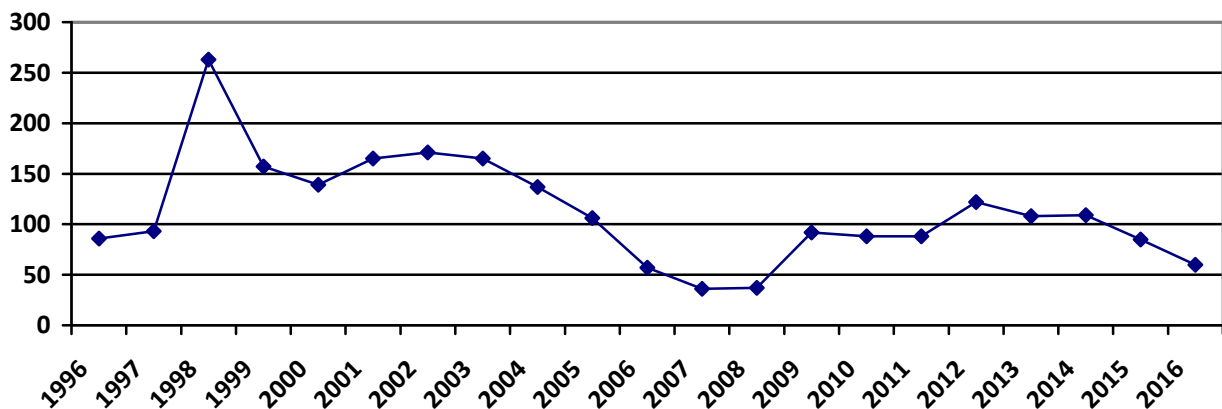
Počet nezamestnaných (uchádzačov o zamestnanie) v obci Alekšince k 31.12.2016 je celkom 60 nezamestnaných osôb. V porovnaní s údajom zo SOBD 2011 do roku 2012 stúpol počet evidovaných

uchádzačov o zamestnanie na 122. Od tohto roku možno pozorovať každoročný pokles evidovaných uchádzačov o zamestnanie až na 60 evidovaných uchádzačov v roku 2016 (celkový pokles o 62 uchádzačov). Z hľadiska dĺžky doby nezamestnania, medzi nezamestnanými prevláda krátkodobá a strednodobá nezamestnanosť. Kým krátkodobá nezamestnanosť poukazuje na možnosť uplatnenia sa na trhu práce, dlhodobá nezamestnanosť môže viesť k strate záujmu pracovať.

Tab. : Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v období rokov 1996 až 2016

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Počet uchádzačov	86	93	263	157	139	165	171
Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet uchádzačov	165	137	106	57	36	37	92
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet uchádzačov	88	88	122	108	109	85	60

Graf : Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v období rokov 1996 až 2016

8.3. PREDPOKLADANÝ DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

V zmysle „Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ (Výskumné demografické centrum INFOSTAT Bratislava – Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013) môžeme pre navrhované obdobie územného plánu roku 2035 očakávať v okrese Nitra mierny prírastok, ale zároveň i starnutie obyvateľstva, nakoľko okres Nitra je v rámci Slovenska zaradený medzi okresy s priemerným populačným potenciálom.

PREDPOKLADANÝ DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ V OKRESE NITRA

Počet obyvateľov : Z hľadiska počtu obyvateľov patrí okres Nitra medzi desiatku okresov Slovenska s najvyšším počtom obyvateľstva. V roku 2012 s počtom 159.761 obyvateľov obsadil 2. miesto. Z pohľadu populačného potenciálu je okres Nitra zaradená medzi okresy, kde nebude zmena populačného potenciálu výrazná, resp. bude minimálna. V roku 2035 s predpokladaným počtom obyvateľov 163.007 si zachová svoje 2. miesto (prírastok + 3.246 obyvateľov).

Tab. : Prognózovaný počet obyvateľov

	2015	2020	2025	2030	2035	Zmena 2012-2035	
						abs.	%
Okres Nitra	161.193	163.060	164.088	164.021	163.007	3.246	0,83

Zdroj : Prognóza vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2035

Celkový prírastok / úbytok obyvateľstva : Podľa vyššie uvedenej prognózy bol v roku 2012 okres Nitra

zaradený medzi okresmi Slovenska s najmenším celkovým prírastkom obyvateľstva (celkový prírastok 0,01 až 2,5 obyvateľa na 1.000 obyvateľov). V roku 2035 sa celkový prírastok obyvateľstva čiastočne obmedzí (celkový prírastok / úbytok -2,49 až 0 obyvateľov na 1.000 obyvateľov).

Tab. : *Prognózovaný prirodzený a celkový prírastok obyvateľstva v okrese Nitra*

	2015	2020	2025	2030	2035
Prirodzený prírastok (na 1.000 obyvateľov)	0,26	-1,27	-2,78	-4,04	-5,09
Celkový prírastok (na 1.000 obyvateľov)	2,75	1,72	0,71	-0,56	-1,60

Zdroj : *Prognóza vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2035*

Priemerný vek v okrese Nitra v roku 2012 nad 41 rokov. V roku 2035 sa predpokladá zvýšenie priemerného veku obyvateľstva v okrese Nitra na 47,46 rokov. S týmto ukazovateľom súvisí aj vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva, kedy bude dochádzať k jeho postupnému znižovaniu.

Tab. : *Prognózovaný priemerný vek obyvateľstva v okrese Nitra*

	2015	2020	2025	2030	2035	Zmena 2012-2035	
						abs.	%
Okres Nitra	41,21	42,63	44,17	45,83	47,46	6,25	15,2

Zdroj : *Prognóza vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2035*

Populačný potenciál je definovaný na základe prírastku, resp. úbytku obyvateľstva a jeho vekového zloženia. Čím vyšší je prírastok obyvateľstva a pomalší proces populačného starnutia, tým je populačný potenciál okresu vyšší a naopak. Okres Nitra sa v roku 2012 umiestnil na 31. mieste okresov na Slovensku s najvyšším populačným potenciálom a z dôvodu mierneho zhoršenia populačného potenciálu v roku 2035 sa umiestni na 41. mieste okresov na Slovensku s najvyšším populačným potenciálom. Populačný potenciál sa bude pohybovať v rozmedzí 30,01 až 40,00, čo aj tak zaraďuje okres medzi región s vyšším populačným potenciálom.

PREDPOKLADANÝ DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ V OBCI ALEKŠINCE

Predpokladaný demografický vývoj počtu obyvateľov v obci Alekšince je spracovaný v dvoch variantoch – optimistický a reálny, ktoré sa od seba líšia vzhľadom na očakávaný vývoj reprodukčných ukazovateľov (plodnosť, úmrtnosť) a migrácie. Východiskovými údajmi pre výpočet prognózy sú údaje o počte obyvateľstva z SOBD 2011 a Prognóza vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2035, ktorú vypracoval Prognostický ústav SAV, INFOSTAT – Výskumné demografické centrum v októbri 2013.

Tab. : *Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov*

Demografický vývoj	2011	2015	2020	2025	2030	2035
reálny variant	1.673	1.678	1.681	1.682	1.681	1.678
optimistický variant	1.673	1.678	1.720	1.763	1.807	1.852
optimistický variant + satelitné bývanie	-	-	1.945	2.213	2.482	2.752

Optimistický variant : V návrhovom optimistickom variante sa predpokladá, že vývoj počtu obyvateľov do roku 2035 v obci Alekšince bude mať priaznivú stúpajúcu tendenciu jednak z dôvodu nárastu obyvateľstva prirodzenou menou, ale hlavne z dôvodu migrácie mladých rodín do sídiel so zdravým životným prostredím, ktoré majú vytvorené silné väzby na sídla väčšieho významu (výhodná dostupnosť mesta Nitra, Hlohovec). Pri prognóze obyvateľov do roku 2035 v obci Alekšince sa vychádzalo z teoretických úvah o stabilnej populácii a predpokladanej miery rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) cca 25 ‰ za rok. Zároveň sa uvažovalo s vytvorením satelitného bývania pre okresné a krajské mesto Nitra (priemyselný park Nitra) s celkovým počtom cca 300 b.j. pri obložnosti 3,00 osôb na byt, čo predstavuje celkovo 900 obyvateľov.

Reálny variant : Reálny variant sleduje celoslovenské demografické trendy a prirodzený prírastok obyvateľstva, kde sa očakáva : absolútne aj relatívne zníženie detskej zložky obyvateľstva, čo predstavuje zníženie nárokov na počet miest v školských a predškolských zariadeniach, pokles počtu osôb produktívneho veku a s tým spojené zníženie nárokov na počet pracovných príležitostí a relatívne zvýšenie počtu osôb poproduktívneho veku, aj napriek jeho absolútnemu poklesu, čoho dôsledkom je potreba riešiť problémy osôb dôchodkového veku.

V optimistickom variante sa v návrhovom období očakáva takýto vývoj :

- predproduktívny vek : absolútne aj relatívne zníženie detskej zložky obyvateľstva, čo predstavuje zníženie nárokov na počet miest v školských a predškolských zariadeniach,
- produktívny vek : absolútny pokles počtu osôb produktívneho veku a tým zníženie zdrojov pracovných síl. Relatívne zastúpenie skupiny produktívneho veku sa znižuje,
- poproduktívny vek : absolútne zníženie počtu osôb poproduktívneho veku avšak relatívne zastúpenie tejto vekovej skupiny bude rásť, preto sa nastoľuje úloha riešiť problémy osôb dôchodkového veku, napr. zriadením domu opatrovateľskej služby.

Uvedené predpokladané vekové zloženie obyvateľstva je potrebné zohľadniť v riešení sociálnej infraštruktúry obce (školsťvo, sociálne služby a podobne). V územnom pláne obce je potrebné aj napriek predpokladanému trendu celkového znižovania počtu obyvateľov v Nitrianskom samosprávnom kraji riešiť územný rozvoj obce do roku 2035 formou rozvojových plôch obytného územia pre 2.752 obyvateľov. Navrhovanú výhľadovú veľkosť obce zohľadniť pri návrhu verejnej občianskej vybavenosti a technickej vybavenosti obce.

Zásady vyplývajúce pre riešenie územného plánu obce :

- akceptovať zaradenie obce medzi stredne veľké vidiecke obce s ustáleným počtom trvalo bývajúcich obyvateľov,
- riešiť stabilizáciu a podporu pozitívnych demografických tendencií vytvorením územných podmienok pre rozvoj obytnej funkcie, vrátane vytvorenia satelitného bývania
- riešiť rozvoj hospodárskej základne obce tak, aby sa vytvorili optimálne podmienky pre zvyšovanie zamestnanosti v obci a zlepšovanie životných podmienok trvalo bývajúcich obyvateľov,
- vytvoriť podmienky pre pozitívny vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva s perspektívou zvyšovania podielu detskej zložky oproti poproduktívnemu veku a stabilizáciu počtu obyvateľov v produktívnom veku.

8.4. CHARAKTERISTIKA BYTOVÉHO FONDU

Bytový fond v obci je tvorený prevažne individuálnou bytovou výstavbou samostatne stojacich rodinných domov. Podľa SOBD z roku 2011 má obec Alekšince celkovo 527 bytov, z toho 475 trvalo obývaných bytov (90,1 %). Veľmi vysoký stav neobývaných domov a bytov spôsobuje ich využitie na rekreačné účely (51,2 %). Urbanistický ukazovateľ priemernej obložnosti bytu (počet obyvateľov na jeden byt) je 3,50 čo nie je priaznivý ukazovateľ. Priemerná obložnosť bytov na Slovensku je 3,23.

Tab. Štruktúra bytového fondu podľa obývanosti

byty spolu		obývané		neobývané		bez zistenia	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
527	100	475	90,1	41	7,8	11	2,1

Zdroj : SOBD 2011

Z hľadiska stavebno-technického stavu bytového fondu, ktorý bol postavený prevažne po roku 1946, možno konštatovať, že stavebno-technický stav bytov je prevažne dobrý a vyhovujúci, na základe čoho sa nedá očakávať výrazný odpad bytového fondu. Vybavenie bytov patrí popri veku a veľkosti bytového fondu k hlavným charakteristikám celkovej kvality bytov. Technická vybavenosť bytov sa v poslednom období

podstatne zlepšila.

Tab. : Štruktúra bytového fondu podľa veku

rok	pred 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006 a neskôr	nezistené	spolu
počet	12	57	130	89	75	43	23	25	25	48	527

Zdroj : SOBD 2011

Z pohľadu formy vlastníctva je väčšina obývaného bytového fondu (89,1 %) v osobnom vlastníctve. Nájomných bytov je celkovo 5, čo predstavuje 1,1 % trvalo obývaných bytov. Menšie zastúpenie majú družstevné byty, ktorých je celkovo 3, čo predstavuje 0,6 % trvalo obývaných bytov. Inú formu vlastníctva má 35 bytov (7,4 %) a nezistené vlastníctvo má 9 bytov, ktoré tvoria 1,8 % z celkového počtu trvalo obývaných bytov.

Tab. : Štruktúra trvalo obývaného bytového fondu podľa formy vlastníctva

vlastné		družstevné		nájomné		iné		nezistené		spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
423	89,1	3	0,6	5	1,1	35	7,4	9	1,8	475	100

Zdroj : SOBD 2011

Neobývané byty predstavujú 7,8 % z celkového počtu bytového fondu obce (527 bytov). Veľmi vysoký stav neobývaných bytov spôsobuje ich využitie na rekreačné účely. Z celkového počtu 71 neobývaných bytov je až 21 bytov určených na rekreáciu, čo predstavuje 51,2 %. Ostatných 5 bytov je uvoľnených na prestavbu (12,2 %), ďalších 5 bytov je v zlom stavebno-technickom stave a sú nespôsobilé na bývanie (12,2 %), 2 byty zmenili svojho majiteľa (4,9 %) a 8 bytov je neobývaných z iných dôvodov (19,5 %).

Tab. Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti

zmena vlastníkov		určené na rekreáciu		uvoľnené na prestavbu		nespôsobilé na bývanie		z iných dôvodov		spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
2	4,9	21	51,2	5	12,2	5	12,2	8	19,5	41	100

Zdroj : SOBD 2011

Intenzita novej bytovej výstavby je nízka, čo zodpovedá demografickej situácii obce. Nová výstavba v obci je zameraná hlavne na výstavbu bytových domov (v roku 2003 bol skolaudovaný bytový dom s celkovým počtom 15 b.j. a v roku 2008 dva bytové domy s celkovým počtom 15 b.j.), ktoré sú situované v centrálnej časti obce pri areáli základnej školy.

V budúcnosti možno za istých okolností predpokladať oživenie dopytu po nových bytoch. Napomôcť tomu by mohol aktuálny trend sťahovania obyvateľov miest do okolitých vidieckych obcí a hlavne vytváranie nových pracovných miest v krajskom meste Nitra, ktoré je vo výhodnej dochádzkovej vzdialenosti. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od rozvojovej politiky obce, udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb, kvality dopravného spojenia a ďalších faktorov. Ďalším zdrojom dopytu po nových bytoch bude pokračujúci trend znižovania počtu osôb na domácnosť a rast priemernej obytnej plochy na obyvateľa.

V návrhu územného plánu bude potrebné prehodnotiť navrhované kapacity v bytovej výstavbe, ale hlavne štruktúru bytov. Dôraz treba klásť prevažne na výstavbu rodinných domov. V menšej miere je možné uvažovať aj s nízkou bytovou výstavbou. Viacpodlažná bytová výstavba nie je v danom prostredí žiadúca. Pri stanovení potreby bytového fondu sa bude vychádzať zo stávajúceho bytového fondu a jeho dožívajúcej časti, z demografického vývoja, z predpokladu rozvoja rekreačnej funkcie v obci a taktiež aj z ekonomickej situácie.

Tab. : Predpokladaný vývoj bytového fondu do roku 2035

Stav bytového fondu (obývané byty)	475 bytov
Celkový úbytok z dôvodu veku a zmeny účelu	- 5 bytov
Potreba v roku 2035 pre počet obyvateľov (2.752) Pri obložnosti 3 osoby na jeden byt	442 bytov
Z toho prestavby a získanie bytov z neobývaného bytového fondu	2 bytov
Potreba výstavby nových bytov	442 bytov

Požiadavky a podmienky pre riešenie optimálneho rozvoja bytového fondu obce :

- stanoviť obložnosť bytového fondu v súlade s celoslovenským trendom vývoja – znižovania počtu osôb v cenзовých domácnostiach a stanoviť potrebu nového bytového fondu vo vzťahu k predpokladanému vývoju počtu obyvateľov v obci,
- riešiť lokalizáciu nových obytných plôch na území obce vrátane ponuky plôch nad rámec predpokladaných potrieb vývoja obyvateľstva do roku 2035 a satelitného bývania v súlade so zásadami ochrany poľnohospodárskej pôdy,
- riešiť optimálny druh zástavby vo vzťahu k prírodným podmienkam nových lokalít a ich väzieb na zastavané územie obce.

9. OSOBITNÉ POŽIADAVKY NA URBANISTICKÚ KOMPOZÍCIU OBCE

Súčasný priestorový usporiadanie katastrálneho územia obce Alekšince vychádza zo spojenia v minulosti štyroch samostatných obytných častí : staré Alekšince, obytná časť Gecovské, majer Žomboch a majer Lahne.

Obec Alekšince pozostáva z jedného katastrálneho územia. Rozprestiera sa na juhozápadnom okraji mierne zvlnenej Nitrianskej sprašovej pahorkatiny v nadmorskej výške cca 160 m nad morom. Výškové rozpätie územia dosahuje 80 m (od 152 m n.m. na severovýchode do 232 m n.m. na juhovýchode). Osídlenie kopíruje terénny reliéf a je sústredné na nive potoka Andač, pretekajúceho katastrálnym územím obce zo severozápadu na sever. Najstaršia zástavba stredovekej dediny bola lokalizovaná v blízkosti potoka Andač a v neďalekom priestore dnešnej Hlavnej ulice. Jednalo sa o zástavbu v okolí kostola a východnú časť parku pri bývalom Dezasseho kaštieli, kde voľakedy stála druhá sakrálna stavba – modlitebňa. Neskôr bola kompaktniešia zástavba obce sústredená už pozdĺž troch ulíc : na južnej strane hlavnej cesty vedúcej od Kamenného mosta smerom na Andač (prvá terasa potoka Andač), najhustejšia obojstranná zástavba Hlavnej ulici, ktorej dominovala panská kúria na jej severnom okraji a najredšie zastavaná ulica vedúca od panskej kúrie smerom na západ, na Horné Rišňovce. Mimo súvislejšej zástavby, na severnom okraji obce, stála a stojí kaplnka sv. Anny a na juhozápade čiastočne uzavretá usadlosť – majer (zárodok dnešnej Uličky). K roku 1838 (2. vojenské mapovanie) pribudla nová zástavba na Gecovskom (4 usadlosti), niekoľko domov na Uličke a dve väčšie usadlosti – majere (jeden na juh od veľkého hliníka a tehelne, druhý západne od kostola). Novým prvkom je cintorín, situovaný severne od intravilánu. V južnej časti extravilánu stáli štyri majere – Géczyho majer (v lese) východne od horného toku Pančavy a tri v časti Lahne (majer Lahne, majer grófa Dezasseho a Biskupský dvor). V období medzi 1893 až 1934 obec územne rástla pri hlavných cestách, na Žombochu (32 nových domov) a Gecovskom (13 nových domov). Od začiatku 40. rokov minulého storočia bol rozvoj bytovej výstavby spojený s prisťahovalectvom rodín z Oravy, ktorí boli vysťahovaní z dôvodu výstavby Oravskej priehrady. Po roku 1945 vzniklo JRD na Žombochu a ŠM v miestnej časti Lahne spoju s bytovou zástavbou pozdĺž dvoch krátkych uličiek. Od začiatku 50. rokov do konca 80. rokov minulého storočia bola založená centrálna časť obce, v rámci ktorej bol vybudovaný kultúrny dom, obecný úrad, školy, zdravotné stredisko a administratívna budova ŠM. S novou školou boli postavené aj prvé bytovky (východný okraj parku, pri kaštieli, západne od školy, na Školskej ulici). Zhustla pôvodná zástavba na Žombochu, Gecovskom alebo Srkoch, menej na Hlavnej a Železničnej ulici a v Uličke. Okolo centra vznikli nové ulice : Rybníčná, Kostolná, Tehelná, Krátka, Hlboká cesta, Dolný Balkán a Horný Balkán. Po spoločensko-ekonomických zmenách v spoločnosti sa výstavba spomalila. Hromadná bytová výstavba sa koncentrovala na južnú stranu Školskej ulice, individuálna bytová výstavba na Tehelnú a Kostolnú ulicu. V poslednom období výstavba pokračovala na Dolnom a Hornom Balkáne, Srkoch a Krátkej ulici. Nová ulica

vznikla v predĺžení Hlbokej cesty.

Alekšince sa rozprestierajú na oboch brehoch potoka Andač, ktorý preteká územím zo severozápadu na sever. V súbehu s vodným tokom po jeho pravej strane vedie železničná trať a štátna cesta III. triedy. Zastavané územie, ktoré pozostáva z dvoch samostatných častí, je sústredené v severozápadnej a južnej časti katastrálneho územia. Má charakter cestnej zástavby, ktorá vznikala pozvoľne a neorganizovane pozdĺž ciest. Zastavané územie nie je kompaktné a kontinuálne prepojené, nakoľko vzniklo postupným spojením štyroch samostatných obytných častí. Zastavané územie obce je obklopené rozsiahlymi, intenzívne obhospodarovanými poľnohospodárskymi pozemkami, v juhozápadnej časti vinicami a v menšej miere lesnými pozemkami.

Hlavnú kompozičnú os urbanizovaného priestoru tvoria cesty III. triedy prechádzajúce stredom zastavaného územia obce v súbehu so železničnou traťou a vodným tokom. Z hľadiska výškového zónovania, ktoré je typické pre vidiecku zástavbu, prevláda jedno a dvojpodlažná zástavba rodinných domov. Súčasná bytová výstavba a niektoré objekty občianskej vybavenosti presahujú pôvodnú výškovú hladinu zástavby. Ich maximálna výška však nepresahuje 3 nadzemné podlažia. Hmotovú dominantu v obci tvorí základná škola a historická klasicistická kúria z 19. storočia. Ťažiskovým priestorom s optimálnou pešou dostupnosťou je vznikajúce centrum obce, ktoré je sústredné medzi obecným úradom, základnou školou a verejným parkom pri bývalom kaštieli.

Samostatnú miestnu časť Lahne, ktorá je situovaná po ľavej strane cesty II/513 Nitra – Hlohovec, tvorí zástava rodinných domov pozdĺž dvoch ulíc a prevažne schátralá zástava bývalého hospodárskeho dvora (bývalý ŠM Agrokomplex Nitra, dnes firma Compacta Agro).

Pri panoramatickom pohľade na Alekšince vidieť kompaktné priestory pre bývanie, vybavenosť, výrobu a poľnohospodárstvo. V návrhu územného plánu treba akceptovať zachovalú urbanistickú štruktúru vidieckeho osídlenia, historický pôdorys, objektovú skladbu, výškové a priestorové usporiadanie objektov, charakteristické pohľady, siluety a panorámy.

Požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce :

- obec jednoznačne profilovať ako sídlo miestneho významu plniace funkciu obytno-produkčnú (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a ľahký priemysel),
- urbanistickú kompozíciu obce riešiť pri zohľadnení zapojenia zastavaných plôch do krajinného prostredia v záujme harmonizácie prírodných a civilizačných prvkov v území,
- rešpektovať optimálne priestorové usporiadanie prvkov krajinej štruktúry,
- pri priestorovom a kapacitnom definovaní rozvojových plôch – bývania, výroby, rekreácie a športu, vychádzať z existujúceho urbanistického pôdorysu obce,
- posilniť plošnú formu zastavaného územia dostavbou jeho nezastavaných častí a pre novú obytnú zástavbu využiť predovšetkým disponibilné voľné parcelné preluky a nadrozmerne záhrady, prípadne plochy v dotyku so zastavaným územím obce,
- uvažovať s vytvorením satelitného bývania v miestnej časti Lahne,
- osobitnú pozornosť venovať novovznikajúcemu centru obce v okolí obecného úradu, vytvoriť podmienky na jeho dostavbu, dokončovať ho objektami občianskej vybavenosti, zeleňou a verejnými pešími priestormi,
- vytvoriť podmienky na rozvoj rekreácie, vrátane zabezpečenia ubytovacích a stravovacích kapacít, kvalitných služieb, športovísk, parkových plôch a zelene,
- pre podnikateľské aktivity navrhnuť vhodnú plochu a malé rodinné firmy s nezávadnou činnosťou z hľadiska vplyvu na životné prostredie povoľovať aj v rodinných domoch,
- vytvoriť podmienky na revitalizáciu bývalých a v súčasnej dobe nevyužívaných objektov a areálov poľnohospodárskej výroby,
- za významný kompozičný faktor považovať vzrastlú stromovú a krovitú vegetáciu a z tohto dôvodu riešiť dosadbu verejnej i ekostabilizačnej zelene v zastavanom i v katastrálnom území obce,
- do urbanistickej kompozície obce začleniť revitalizáciu Andačského potoka, ako hlavnej prírodnej kompozičnej osi obce,

- zvýšiť estetickú úroveň priestoru celého zastavaného územia obce, vrátane zvýraznenia centrálnych častí obce – verejná zeleň, pešie komunikácie a priestory, parkoviská, drobná architektúra,
- doporučiť architektonické prvky a objemové stvárnenie navrhovanej zástavby,
- zdôrazniť kompozičné a priestorové väzby na prírodné hodnoty v území a na potenciálne rekreačné priestory,
- navrhnuť priestorové zásady a regulatívy pôdorysného a výškového usporiadania zástavby tak, aby boli rešpektované kompozične významné urbanistické a architektonické celky,
- ďalší územný rozvoj obce orientovať na zlepšenie kvality sociálneho a životného prostredia, na rozvoj obytnej funkcie, dopravnej a verejnej technickej infraštruktúry a ekonomickej základne.

10. OSOBITNÉ POŽIADAVKY NA OBNOVU, PRESTAVBU A ASANÁCIU OBCE

V organizme obce sa vyskytuje zastavané územie, ktoré by bolo potrebné asanovať a revitalizovať. Jedná sa o viacero schátralých starých domov nachádzajúcich sa na ploche bývalého poľnohospodárskeho družstva v strede obce, ktoré je obývané prevažne sociálne neprispôsobivými občanmi. Územie je vhodné po asanácii revitalizovať pre potreby výstavby obecných nájomných bytov.

Vzhľadom k tomu, že podstatná časť objektov na bývanie v obci je v dobrom stavebno-technickom stave a je udržiavaná, k obnove a prestavbe sa pristupuje individuálne podľa potreby vlastníka objektu. Obnovu a prestavbu si bude vyžadovať jestvujúce verejné technické a dopravné vybavenie územia.

Samostatnú pozornosť treba venovať jestvujúcemu areálu poľnohospodárskeho družstva v miestnej časti Lahne, v ktorom už v minulosti došlo k asanáciám aj ku zmene účelu využitia niektorých objektov a ktoré v súčasnosti disponuje voľnými plochami a objektami, vhodnými pre prípadnú prestavbu. Funkčnú plochu areálu riešiť a prehodnotiť z pohľadu objektov, služieb, zmeny účelu a cestnej dopravy. V nadväznosti na zámery jeho využitia riešiť vstupy na pozemky, zásobovanie energiami, odvádzanie odpadových vôd, odpady, ochranu životného prostredia a podobne. V rámci územia obce nájsť nové vhodné plochy pre rozvoj výroby s ohľadom na ochranu a tvorbu ŽP.

Požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce :

- stanoviť regulatívy funkčného využitia územia s podmienkami na prestavbu a dostavbu objektov a na nevyhnutnú asanáciu,
- vytypovať územia v staršej zástavbe vhodné na prestavbu a obnovu, stanoviť regulatívy pre ich rekonštrukciu a modernizáciu (nadstavba, dostavba a podobne),
- pri prestavbe a obnove sídla rešpektovať vidiecky charakter zástavby a regionálne znaky architektúry,
- pri dostavbe sídla doplniť jestvujúcu obytnú štruktúru v prelukách,
- uvažovať s obnovou a prestavbou schátraleho bytového fondu vrátane hospodárskych objektov a oplotenia,
- pre zvýraznenie centrálnych častí obce navrhnuť úpravu parkovej a verejnej zelene, úpravu spevnených plôch a komunikácií, osadenie prvkov drobnej architektúry,
- uvažovať s obnovou a prípadnou prestavbou jestvujúceho areálu poľnohospodárskeho družstva v miestnej časti Lahne, prípadne i Alekšince.

11. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE ROZVOJA DOPRAVY A KONCEPCIE TECHNICKÉHO VYBAVENIA

11.1. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE ROZVOJA DOPRAVY

Cestná doprava : Obec Alekšince je na nadržaný dopravný systém napojená komunikáciou II/513 Nitra – Hlohovec, ktorá tvorí spojnicu medzi rýchlostnou komunikáciou R1 Bratislava – Trnava – Sereď – Nitra – Žarnovica – Žiar nad Hronom – Zvolen – Banská Bystrica – Ružomberok (výhľad) a diaľnicou D1 Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina – Martin – Poprad – Prešov – Košice – Michalovce – Užhorod (výhľad), ktoré sú

súčasťou vybranej cestnej siete.

Železničná doprava : Riešeným územím prechádza železničná trať č. 141 Leopoldov – Kozárovce, ktorá spája Považie, Ponitrie a Pohronie a má tri úseky : Leopoldov – Lužianky (Nitra), Lužianky – Zlaté Moravce, Zlaté Moravce – Kozárovce. Úsek Leopoldov – Lužianky je využívaný nie len na regionálnu, ale aj rýchlíkovú dopravu (Bratislava – Prievidza). Železničná trať je na území Nitrianskeho samosprávneho kraja jednokoľajná neelektrifikovaná. V návrhu územného plánu obce bude potrebné z hľadiska ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1 (2015) rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridor konvenčnej železničnej trate Kozárovce – Lužianky – Zbehy – (Leopoldov) a z hľadiska Železnice SR Bratislava spracovanú štúdiu „ŽSR : Elektrifikácia a optimalizácia trate Leopoldov – Nitra – Šurany, Alternatíva B“, ktorú vypracovala v januári 2014 firma Reming consult, a.s. Bratislava.

Letecká doprava : Z hľadiska leteckej dopravy sa na území obce Alekšince nenachádzajú žiadne letiská. Najbližšie medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu sa nachádza v Nitre (Janíkovce) a letisko pre agrochemické účely v Čabe. Do katastrálneho územia obce nezasahujú žiadne ochranné pásma letísk. Pri územnom pláne obce je potrebné rešpektovať všeobecné obmedzenia vyplývajúce z leteckej dopravy (napr. obmedzenie stavieb vzdušných vedení VN a VVN, výškových stavieb a podobne).

Vodná doprava : Vodná doprava na území obce Alekšince nemá svoje zastúpenie. Vodná doprava v širšom území – území nitrianskeho kraja ja založená na Dunajskej vodnej ceste s prístavmi v Komáre a Štúrove. V zmysle Konceptie rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky sa pre ostatné vodné cesty uvažuje so splavnením dolných úsekov vodných ciest Nitra, Hron a Ipeľ. Uvedené vodné toky však katastrálnym územím obce nepretekajú.

Dopravné napojenie : Napojenie obce Alekšince na nadradenú cestnú sieť zabezpečuje cesta II/513 Nitra – Hlohovec, ktorá prechádza južnou cestou katastrálneho územia obce Alekšince, miestnou časťou Žomboch. Mimo zastavaného územia obce je potrebné pre cestu II. triedy rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie v kategórii C9,5/70 a v zastavanom území obce v kategórii MZ 12/50, MZ 11,5/50 resp. MZ 8,5/50 vo funkčnej triede B2 v zmysle STN 73 6110. Na túto komunikáciu je napojená cesta III/1675 (predtým III/51312) Alekšince – Zbehy (napojenie na cestu I/64 Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno) a komunikácia III/1676 (predtým III/51314) Alekšince – Lukáčovce – Pastuchov (napojenie na cestu II/514 Hlohovec – Topoľčany), ktoré v partérom systéme plnia funkciu hlavnej zbernej komunikácie. Pre cesty II. triedy je potrebné mimo zastavaného územia obce rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie v kategórii C7,5/70 a v zastavanom území obce v kategórii MZ 8,5/50, MZ 8,0/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6110. Pozdĺž hlavných zberných komunikáciách prevažne po oboch stranách vedú chodníky min. šírky 1,20 m – 1,50 m. V niektorých úsekoch sú chodníky oddelené od telesa komunikácie zeleným pásom. V súbehu s cestou III/1675 (predtým III/51312) v úseku cca 1.000 m vedie železničná trať, ktorá je od komunikácie oddelená zeleným pásom cca 20,00 až 50,00 m šírky. Železničná trať (jedna koľaj) pretína cestu III/1676 (predtým III/51314) v jednom bode. V druhom bode železničnú trať (štyri koľaje) pretína miestna komunikácia. Železničné priecestie je vybavené závorami.

Na hlavnú zbernú komunikáciu – cestu III/1676 (predtým III/01514) sa napájajú miestne komunikácie rôznej hierarchie, ktoré zabezpečujú dopravnú obslužnosť v rámci katastrálneho územia obce. V starej zástavbe prevládajú dvojpruhové obojsmerné miestne komunikácie aj napriek ich nevhodnému šírkovému usporiadaniu (od 3,00 m do 5,00 m). Slepé komunikácie je potrebné opatriť obrátkom. V prípade komunikácií navrhovanej funkčnej triedy C3 MOK 4,0/30, je v prípade dĺžkového obmedzenia komunikácie podľa STN 73 6110 (80 až 100 m) potrebné zriadiť výhybňu. Pozdĺž miestnych komunikáciách sú v niektorých uliciach vybudované jednostranné chodníky o šírky cca 1,50 m oddelené od komunikácie zeleným pásom, v niektorých uliciach sú komunikácie bez chodníkov. Komunikácie v novej zástavbe sú vybudované vo funkčnej triede C3 MOK 6,5/30 ako obojsmerné miestne komunikácie s integrovaným chodníkom a pozdĺžnym parkovaním. Nové cesty s malou dĺžkou obslužnosti sú zaradené do funkčnej triedy D1. Ostatné miestne komunikácie v zastavanom území obce sú vo funkčnej triede C3 kategórie MOK 6,5/30 a MOK 3,75/30 v zmysle STN 73 6110. Nové komunikácie budú navrhnuté prevažne v kategórii MO 7,5/40 vo funkčnej triede C3 min. s jednostranných chodníkom šírky cca 1,50 – 2,00 m.

Miestne účelové komunikácie sú vedené v rámci zastavaného územia obce aj mimo neho a sú vybudované

z dôvodu sprístupnenia poľnohospodárskych, resp. výrobných areálov, uzavretých priestorov, osamelých objektov, jednotlivých častí katastrálneho územia obce a podobne. Medzi takéto účelové komunikácie patrí cesta sprístupňujúca vinohrady v miestnej časti Lahne, miestnu časť Dlhé diely a Skrky, vrátane vodohospodárskych zariadení, Alekšinské rybníky a podobne. Tieto komunikácie sú vybudované prevažne v kategórii MOU 4/30 ako jednopruhové miestne komunikácie obojsmerné s výhybňami a sú spevnené asfaltovým povrchom.

Účelové spevnené miestne komunikácie sú doplnené nespevnenými poľnými a lesnými cestami, ktoré sprístupňujú jednotlivé časti katastrálneho územia poľnohospodárskymi zariadenia.

Niektoré miestne komunikácie svojím šírkovým a smerovým usporiadaním v niektorých úsekoch nezodpovedajú súčasným podmienkam. V návrhu územného plánu obce bude potrebné navrhnuť dopravné napojenie novo navrhovaného satelitného bývania v miestnej časti Lahne a z hľadiska ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1 (2015) bude potrebné rešpektovať koridor cesty II/513 (Hlohovec) – Nitra celoštátneho významu a rezervovať koridor pre obchvat obce Rišňovce s napojením na novú trasu rýchlostnej cesty R8 na západnom okraji mesta Nitra s možnosťou preradenia na cestu I. triedy a kategóriu C11,5/80 a možnosťou jej postupného vybudovania podľa dopravného zaťaženia na 4-pruhovú komunikáciu.

Železničné napojenie : Cez riešené územie obce prechádza železničná trať č. č. 141 Leopoldov – Kozárovce, ktorá spája Považie, Ponitrie a Pohronie a má tri úseky : Leopoldov – Lužianky (Nitra), Lužianky – Zlaté Moravce, Zlaté Moravce – Kozárovce. Úsek Leopoldov – Lužianky je využívaný nie len na regionálnu, ale aj rýchlikovú dopravu (Bratislava – Prievidza). Železničná trať je na území Nitrianskeho samosprávneho kraja jednokoľajná, elektrifikovaná.

V strede zastavaného územia obce je situovaná železničná stanica, ktorá bola nedávno zrekonštruovaná. Zastávku v obci majú viaceré vlakové spoje a rýchliky. Železnica spája obec Alekšince priamo s hlavným mestom Bratislava, s okresným a zároveň aj krajským mestom Nitra a odtiaľ smerom na Nové Zámky, resp. zo stanice Zbehy smerom na Prievidzu.

Doprava autobusová a hromadná : Vzhľadom na výhodnú polohu obce voči okresnému a zároveň aj krajskému mestu Nitra a v opačnom smere okresnému mestu Hlohovec z Trnavského kraja, je autobusová doprava pomerne vyhovujúca. Množstvo spojov a ich intenzita je prispôbená nie len dochádzke zamestnancov a obyvateľov obce do Nitry a do Hlohovca, ale aj dochádzke študentov. Alekšince sú napojené na 4 autobusové linky (Nitra – Alekšince – Lukáčovce, Nitra – Zbehy – Alekšince – Lukáčovce, Nitra – Hlohovec – Leopoldov a Nitra – Hlohovec – Piešťany). Denne prejde obojsmerne cca 56 spojov. Preprava obyvateľov, študentov, žiakov a ostatných účastníkov je zabezpečovaná hromadnou dopravou autobusmi ARRIVA Nitra a.s. a ARRIVA Trnava a.s.

Autobusová stanica je situovaná v zastavanom území obce pri železničnej trati, pred vstupom do starej časti Alekšince. V rámci územia obce je na ďalších ôsmich miestach rozmiestnené autobusové zastávky. Tri zastávky sú umiestnené pri ceste II/513, jedna pri objektoch družstva v miestnej časti Lahne, štyri sú na ceste III/1675 a jedna na ceste III/1676. Zastávky sú umiestnené obojstranne, ale prístrešky sú vybudované vždy len v jednom smere. Autobusové zastávky sú rozložené tak, aby bola zabezpečená pešia dochádzková izochróna obyvateľov k zastávkam 400 – 500 m, čo predstavuje časovú izochrónu 5 – 6 minút. V mieste autobusových zastávok sú iba pozdĺž štátnej cesty II. triedy zriadené na rozšírenej časti vozovky zastávkové pruhy v súlade s STN 736426.

Doprava cyklistická a pešia : Cyklistická doprava má v obci vytvorené podmienky pre svoju existenciu, aj keď nemá vybudované samostatné komunikácie. Vedená je po miestnych komunikáciách, mostoch, prepojovacích chodníkoch a lávkach spoločne s ostatnou dopravou. Vzhľadom k tomu, že zastavaným územím obce neprechádza tranzitná doprava, bude cyklistická doprava aj naďalej organizovaná po miestnych komunikáciách spolu s ostatnými druhmi dopravy.

Katastrálnym územím obce Alekšince prechádza značená cykloturistická trasa č. 2104 (okruh) Nitra – Rišňovce v celkovej dĺžke 49 km. Trasa prechádzajúca katastrálnym územím obce Alekšince v dĺžke 3,9 km

vedie pozdĺž cesty III/1675 (predtým III/51312) Alekšince – Zbehy a následne pozdĺž cesty II/513 Nitra – Hlohovec.

Pešia doprava je prevádzaná prevažne po chodníkoch, ktoré sú vedené obojstranne pozdĺž hlavnej zbernej komunikácie (cesta III/1676 a čiastočne aj cesta III/1676) a pozdĺž miestnych komunikácií. V priestoroch, kde to územné podmienky dovoľujú, sú chodníky pre peších od telesa komunikácie oddelené zelenými pásmi. V jednosmerných a v slepých uliciach, kde nie sú vybudované chodníky pre peších, sú komunikácie zaradené do funkčnej triedy so skľudnenou dopravou.

V územnom pláne bude potrebné prehodnotiť potrebu dobudovania chodníkov pre peších pozdĺž stávajúcich komunikácií. Pri novej výstavbe zabezpečiť dostatočnú šírku komunikácie s ohľadom na potrebu minimálne jednostranného chodníka o šírke 1,50 – 2,00 m. Uvažovať so zriadením peších zón v novo vytvorenom centrálnom priestore obecného úradu. Zároveň je potrebné zabezpečiť bezkolízny prechod cez železnicu.

Doprava statická : Statická doprava pre bývanie, vybavenosť, poľnohospodárstvo a výrobu je vybudovaná, ale pri niektorých zariadeniach občianskej vybavenosti a zariadeniach pre výrobu kapacitne nepostačujúca. Parkovanie a odstavovanie vozidiel na plochách individuálnej bytovej výstavby je realizované na pozemkoch jednotlivých rodinných domov a v garážach. Pri novej bytovej výstavbe sú zriaďované parkovacie a odstavňé plochy v počte minimálne 1 až 2 parkovacie miesta na 1 byt. Oproti školskému areálu sa nachádzajú hromadné garáže v celkovom počte 6 ks.

- Parkovanie pri bytovom dome č. 494 a 495 cca 16 parkovacích miest
- Parkovanie pri bytovom dome č. 484 cca 18 parkovacích miest

Vzhľadom na skutočnosť, že objekty občianskej vybavenosti nie sú sústredené centrálnne na jednom mieste, ale sú rozmiestnené v rámci zastavaného územia obce, je odstavovanie a parkovanie vozidiel riešené okrem parkovacích a odstavňých plôch aj pozdĺž miestnych komunikácií.

- Parkovisko pred obecným úradom cca 12 parkovacích miest
- Parkovisko pri základnej škole cca 10 parkovacích miest
- Parkovisko pri pošte cca 5 parkovacích miest
- Parkovisko pri pohostinstve cca 6 parkovacích miest
- Parkovisko pred COOP jednota cca 10 parkovacích miest
- Parkovisko pri cintoríne cca 5 parkovacích miest
- Parkovisko pri zariadeniach u Fruňa cca 12 parkovacích miest

Kapacitu odstavňých a parkovacích plôch výrobného areálu EURO-VAT spol. s r.o. v strede obce reprezentuje cca 8 parkovacích miest, ktoré sú zrealizované pred výrobným areálom, cca 16 parkovacích miest na nespevnenej ploche, ktoré sú situované oproti výrobného areálu a niekoľko parkovacích a odstavňých miest sa nachádza aj vo vnútri areálu, vrátane parkovacích a odstavňých miest pre nákladné vozidlá. Odstavňé a parkovacie miesta sú vytvorené aj v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva a bývalého štátneho majetku, v ktorých majú svoje sídla firmy UNIAGRO a COMPACTA AGRO s.r.o.

Spolu odstavňé a parkovacie plochy pre občiansku vybavenosť predstavujú cca 60 parkovacích miest. Pre výrobu je mimo areálu spoločnosti EURO-VAT cca 24 parkovacích miest a v rámci bývalých podnikov poľnohospodárskej výroby cca 30 parkovacích a odstavňých miest.

V návrhu územného plánu obce bude potrebné rešpektovať jestvujúcu kapacitu odstavňých a parkovacích miest a navrhnuť ich rozšírenie na požadovanú kapacitu podľa logickej krivky a podľa motorizácie súčasného stavu a výhľadového stupňa motorizácie s ohľadom na miestne podmienky. Pri bytovej výstavbe uvažovať minimálne s 1 – 2 odstavňými, resp. garážovými miestami. Pri novej výstavbe ubytovacích zariadení a občianskej vybavenosti, resp. adaptácii starších objektov pre potreby ubytovania a občianskej vybavenosti, parkovanie a odstavovanie osobných motorových vozidiel riešiť v rámci vlastného pozemku objektu. Parkovacie a odstavňé plochy pre potreby rekreácie, cestovného ruchu a výroby riešiť s ohľadom na jej predpokladaný rozvoj a predpokladanú návštevnosť, resp. zamestnanosť.

Dopravné zariadenia : V obci sa nenachádzajú žiadne dopravné zariadenia. Najbližšia čerpacia stanica PHM je v okresnom a krajskom meste Nitra a okresnom meste Hlohovec (Trnavský kraj), ktoré sú od obce vzdialené cca 15 km. Cesty II. a III. triedy a ani ostatné miestne komunikácie nie sú vybavené svetelnou signalizáciou a ani spomaľovacími pásmi.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- odstrániť bodové a líniové závady
- kategorizovať cestnú sieť v zmysle platnej STN 736 110 a STN 736101,
- organizáciu dopravy podriadiť funkčnému triedeniu komunikácií,
- jestvujúce miestne komunikácie postupne prestavať na požadované kategórie,
- dopracovať sieť vnútorných obslužných a prístupových komunikácií,
- doriešiť dostatok odstavných a parkovacích plôch pri objektoch občianskej vybavenosti a služieb,
- pri zmene funkcie bývania v RD na druh podnikateľskej aktivity, ktorá má nároky na statickú dopravu, je potrebné parkovacie státi umiestniť na vlastnom pozemku, aby sa tak vylúčilo nežiadúce státi pozdĺž miestnych komunikácií,
- navrhnúť dobudovanie peších trás a chodníkov pre chodcov, vrátane spevnených plôch,
- navrhnúť bezkolízny prechod pre peších cez železničnú trať,
- ďalšiu zástavbu je potrebné navrhovať a realizovať s jednopásovou a dvojpásovou obojsmernou premávkou tak, aby komunikácie boli zokruhované, pri ukončení naslepo s otočiskom, minimálnou šírkou uličného priestoru 12,0 m (pri dvojpásovej vozovke funkčnej triedy C2, kategórie MO 7,5/40, kde šírka vozovky je minimálne 5,5 m), resp. 10,0 m (pri jednopásovej vozovke funkčnej triedy C3, kategórie MO 6,5/30, kde šírka vozovky je 2,75 m a šírka odstavného pruhu 2,25 m) s pridruženým dopravným priestorom na vedenie technickej infraštruktúry a chodníkov,
- pozdĺž novonavrhaných komunikácií uvažovať s minimálne jednostranným chodníkom pre peších šírky min. 1,20 – 1,50 m,
- rešpektovať nadradenú ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1 (2015), v zmysle ktorej bude potrebné rešpektovať koridor cesty II/513 (Hlohovec) – Nitra celoštátneho významu a rezervovať koridor pre obchvat obce Rišňovce s napojením na novú trasu rýchlostnej cesty R8 na západnom okraji mesta Nitra s možnosťou preradenia na cestu I. triedy a kategóriu C11,5/80 a možnosťou jej postupného vybudovania podľa dopravného zaťaženia na 4-pruhovú komunikáciu, uvažovať s homogenizáciou ciest druhej triedy na kategóriu C9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu C7,5/60 a vytvoriť územnotechnické podmienky pre elektrifikáciu a technickú modernizáciu trate 141 (Leopoldov) – Nitra – Kozárovce a z hľadiska Železnice SR Bratislava spracovanú štúdiu „ŽSR : Elektrifikácia a optimalizácia trate Leopoldov – Nitra – Šurany, Alternatíva B“, ktorú vypracovala v januári 2014 firma Reming consult, a.s. Bratislava.

11.2. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

Povrchové vody

Celé katastrálne územie obce Alekšince hydrologicky patrí do povodia rieky Nitra (4-21-12). Hlavným recipientom v území je potok Andač s jeho pravostrannými prítokmi – Geňov potok s pravostranným prítokom Svetlov potok a Alekšinský potok s prítokom Pačala, niekde aj Pančava. Územie je následne odvodňované potokom Radošinka, ktorá sa vlieva do Nitry. Typ režimu odtoku v riešenom území je dažďovo-snehový. V záujmovom území sa nenachádza vodomerný profil monitorovacej siete povrchových vôd. Najbližšia monitorovacia stanica je na potoku Andač v obci Zbehy a následne na toku Radošinka v obci Čáb-Sila.

Tab. : Zoznam vodomerných staníc v záujmovom území

Tok	Stanica	Hydrologické číslo	Riečny km	Plocha povodia
Andač	Zbehy	1-4-21-12-047-01	0,30	87,60 km ²
Radošinka	Čáb-Sila	1-4-21-12-044-01	7,00	219,45 km ²

Zdroj : SHMÚ 2010

Tab. : Priemerné mesačné a extrémne prietoky ($m^3 \cdot s^{-1}$) na vodnom toku Andač v stanici Zbehy

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Tok : Andač					Stanica : Zbehy				Riečny kilometer : 0,30				
Qm	0,095	0,097	0,073	0,101	0,209	0,279	0,037	0,063	0,095	0,076	0,102	0,132	0,113
Qmax. 2010			2,325		02/06/2010		Qmin. 2010		0,021		22/07/2010		
Qmax 1975-2009			5,400		20/06/1975		Qmin. 1975-2009		0,009		22/09/2004		

Zdroj : SHMÚ 2010

Priemerný mesačný prietok na vodnom toku Andač v stanici 6760 – Zbehy, dosiahol v roku 2010 hodnotu $0,113 m^3 \cdot s^{-1}$. Minimálny prietok bol pritom zaznamenaný v mesiaci júl o hodnote $0,037 m^3 \cdot s^{-1}$ a maximálny v mesiaci jún $0,279 m^3 \cdot s^{-1}$. Celkový maximálny prietok dosiahol $2,325 m^3 \cdot s^{-1}$ (extrémne maximum je $5,400 m^3 \cdot s^{-1}$) a celkový minimálny prietok $0,021 m^3 \cdot s^{-1}$ (extrémne minimum je $0,055 m^3 \cdot s^{-1}$).

Tab. : Priemerné mesačné a extrémne prietoky ($m^3 \cdot s^{-1}$) na vodnom toku Radošinka v stanici Čáb-Sila

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Tok : Radošinka					Stanica : Čáb – Sila				Riečny kilometer : 7,00				
Qm	0,311	0,509	0,228	0,383	0,867	1,484	0,143	0,148	0,284	0,245	0,373	0,469	0,451
Qmax. 2010			18,500		02/06/2010		Qmin. 2010		0,121		05/02/2010		
Qmax 1969-2009			37,060		27/06/2006		Qmin. 1969-2009		0,009		28/08/2003		

Zdroj : SHMÚ 2010

Priemerný mesačný prietok na toku Radošinka v stanici 6750 – Čáb-Sila, do ktorého sa vlieva hlavný tok územia – potok Andač, dosiahol v roku 2010 hodnotu $0,451 m^3 \cdot s^{-1}$. Minimálny prietok bol pritom zaznamenaný v mesiaci marec o hodnote $0,228 m^3 \cdot s^{-1}$ a maximálny v mesiaci jún $1,484 m^3 \cdot s^{-1}$. Celkový maximálny prietok dosiahol $18,500 m^3 \cdot s^{-1}$ (extrémne maximum je $37,060 m^3 \cdot s^{-1}$) a celkový minimálny prietok $0,121 m^3 \cdot s^{-1}$ (extrémne minimum je $0,009 m^3 \cdot s^{-1}$).

V katastrálnom území obce Alekšince sa v súčasnosti nenachádzajú žiadne vodné nádrže, ktoré by plnili vodohospodársku alebo vodoochrannú funkciu. Severovýchodne od zastavaného územia obce v lokalite Barce sa nachádzajú Alekšinské rybníky. Štyri väčšie a tri menšie vodné nádrže boli dobudované v mierne kaskádovitom systéme v roku 1941 na zamokrených a poľnohospodársky ťažko obhospodarovaných plochách. Rybníky tvoria miestne biocentrum a sú výrazným stabilizačným prvkom v krajine. Okrem množstva rýb sa tu zdržiavajú aj kačice, divé husi, labute, bažanty, drobné vtáctvo a v bezprostrednom okolí i drobné cicavce. Rybníky sú významnou súčasťou poľovného revíru. V súčasnosti sú využívané pre rekreačný rybolov. Tento svoj účel si zachovávajú aj v budúcnosti.

Podzemné vody

Množstvo podzemných vôd je ovplyvnené geológiou a závisí aj od výdatnosti zrážok. Riešené územie patrí z hľadiska hydrogeologickej rajonizácie Slovenska do hydrogeologického rajónu NQ 071 – neogén Nitrianskej pahorkatiny a čiastkového rajónu (subrajónu) NA20 – Bojnianska a Zálužianska pahorkatina, ktorý sa vyznačuje medzizrnovou priepustnosťou a veľmi nízkym stupňom využiteľnosti zásob spodnej vody. V neogénnych sedimentoch sú najvýznamnejším kolektorom podzemnej vody íly, v nive potoka Andač a čiastočne aj jeho prítokov sú to štrky a piesky s nízkou prietočnosťou a hydrogeologickou produktivitou. Využiteľné množstvo podzemných vôd v subrajóne NA 20 – Bojnianska a Zálužianska pahorkatina je $0,20 - 0,49 l/s/km^2$.

V záujmovom území sa nenachádzajú zdroje geotermálnych, minerálnych vôd, ani prírodné liečivé zdroje. Najbližší zdroj minerálnych vôd miestneho, resp. regionálneho významu je v obci Kopltovec (okres Hlohovec), ktorý sa využíva pre účely kúpaliska.

Na území obce Alekšince – časť Gecovské boli podľa miestnych tradícií v 17. storočí objavené dva pramene. Jeden kyslý – dobrý na pitie, druhý teplý, sírový – vhodný na liečebné kúpele. Neskôr tu mali byť postavené aj drevené kúpele, ktoré však pravdepodobne zanikli koncom 19. storočia.

Zásobovanie pitnou a prevádzkovou vodou

Územie obce Alekšince je zásobované pitnou vodou z vodného zdroja HGA-1, ktorý sa nachádza juhozápadne od zastavaného územia starej časti Alekšince. Vodný zdroj je hlboký 107 m a doporučená výdatnosť vodného zdroja je 2,5 l/s. Voda z vodného zdroja so šachtou nad vodným zdrojom je dopravovaná ponorným čerpadlom cez výtlačné potrubie PVC DN 100 v dĺžke cca 1.457,60 m do vodojemu Alekšince o objeme 2 x 150 m³.

- minimálna hladina vody vo vodojem 199,00 m n.m.
- maximálna hladina vody vo vodojeme 202,30 m n.m.

Z vodojemu je pitná voda dopravovaná do sídelného útvaru v jednom tlakovom pásme a to gravitačne. Vodovodná sieť v obci je riešená ako okružná v kombinácii s vetvovou sieťou. Rozvážacie vodovodné potrubie v celkovej dĺžke cca 5.588 m (I. etapa) je realizované prevažne z PVC rúr DN 150 (v dĺžke 1.108 m) a DN 100 (v dĺžke 4.480 m). V rámci II. etapy výstavby verejného vodovodu bolo zrealizované vodovodné potrubie PVC DN 100 v celkovej dĺžke 2.474 m. Vodovodné potrubie je vedené prevažne v krajniciach a zelených pásoch. Potrubie je tlakové, hrdlované, tesnené na gumový prúžok. Tlakové pomery vo vodovodnej sieti sa pohybujú od 0,3 do 0,6 MPa.

Z verejnej vodovodnej siete sú okrem obytnej zástavby zásobované aj zariadenia občianskej vybavenosti, výrobné prevádzky, hospodárske dvory PD a iné. Dodávateľom vody a vlastníkom obecného vodovodu je Obec Alekšince, prevádzkovateľom je Ekostaving Ing. Jozef Vyskoč, Nitra. Celkový počet obyvateľov v obci podľa SOBD 2011 je 1.673 obyvateľov bývajúcich v 475 trvalo obývaných bytoch, z ktorých nie je na verejný vodovod napojených 6 bytov v rodinných domoch a 3 byty v bytových domoch, čo je celkovo 9 obývaných bytových jednotiek (1,9 % TOB). V roku 2013 bolo zásobovaných 1.670 obyvateľov z celkového počtu 1.677 obyvateľov (99,58 %).

Pre výhľadový stav obce nebude postačovať ani výdatnosť jestvujúceho vodného zdroja a ani jestvujúca akumulácia. V návrhu územného plánu obce sa bude odporúčať hľadať nový vodný zdroj v obci a vybudovať nový vodojem. V prípade negatívneho hydrogeologického prieskumu je potrebné rozšíriť jestvujúci vodojem a nový vodný zdroj hľadať v okolí obce. Rozšírenie vodovodnej siete realizovať v nadväznosti na rozvojové lokality s navrhovanou výstavbou.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd v obci Alekšince nie je dobudované. V roku 2006 bola zahájená výstavba dažďovej kanalizácie na Tehelnej ulici, v roku 2009 bola zahájená výstavba obecnej kanalizácie v časti Horný Balkán, v roku 2013 výstavba čistiarny odpadových vôd severne od železničnej stanice a v roku 2015 obecná kanalizácia na Krátkej, Tehelnej a Školskej ulici. V súčasnosti je pripravená výstavba kanalizácie na Hlbokej ceste. V rámci doposiaľ zrealizovaného systému odvádzania a čistenia odpadových vôd bola zrealizovaná gravitačná kanalizácia z PVC rúr DN 300, tlaková kanalizácia z rúr HDPE DN 150 a HDPE PE 100 DN 150, čerpacie stanice ČS 1 až ČS 7. V minulosti boli odpadové vody z jednotlivých objektov zachytávané v žumpách alebo v septikoch, prípadne boli priamo vypúšťané do miestnych tokov, čo malo negatívny vplyv na čistotu tokov v území.

ČOV Alekšince je riešená ako mechanicko-biologická a slúži na čistenie bežných splaškových vôd z obce. Vyčistené odpadové vody sú následne odvádzané do recipientu – Andačského potoka. Parametre ČOV sú navrhnuté pre kapacitu 2.800 EO, čo predstavuje priemerný denný odtok odpadovej vody až na úrovni $Q_p = 406,0 \text{ m}^3/\text{deň}$ (4,70 l/s). Hodnoty znečistenia na odtoku z ČOV budú spĺňať limity podľa NV č. 296/2005 Z.z. pre veľkostnú kategóriu od 2001 do 10.000 EO podľa prílohy č. 3 pre citlivé oblasti.

Tab. : Kvalita vyčistenej vody na odtoku z COV

Parameter	Rozmer	Odtok	Smerné znečistenie (priemer)	Smerné znečistenie (maximum)
BSK ₅	mg.O ₂ /l	15	25	45

CHSK _{CR}	mg.O ₂ /l	50	120	170
NL	mg/l	20	25	50
N-NH ₄ ⁺	mg/l	5	20	40

Dažďové vody sú v zastavanom území prevažne zachytávané do odvodňovacích kanálov a prícestných rigolov s následným odvedením do voľného terénu, kde postupne vsakujú, resp. do vodných tokov pretekajúcich územím. Pre zachovanie optimálnych parametrov je nevyhnutná ich pravidelná údržba. Súčasná likvidácia dažďových vôd je nedostatočná a nezabezpečuje bezproblémové odvádzanie dažďových vôd z územia obce.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- rešpektovať systém zásobovania pitnou vodou z obecného vodovodu,
- rešpektovať existujúce zdroje pitnej vody, vrátane ich využitia,
- na základe urbanistickej koncepcie rozvoja obce vybilancovať potrebu pitnej vody,
- rozšírenie vodovodnej siete realizovať v nadväznosti na rozvojové lokality s navrhovanou výstavbou,
- uvažovať s výstavbou nového vodného zdroja,
- uvažovať s vybudovaním nového, resp. s rozšírením stávajúceho vodojemu,
- výhľadovo uvažovať so zokruhovaním rozvodnej vodovodnej siete,
- rešpektovať existujúci systém odkanalizovania obce samostatnou splaškovou kanalizáciou,
- na základe urbanistickej koncepcie rozvoja obce vybilancovať množstvo splaškových vôd,
- v nadväznosti na nový územný rozvoj obce, urbanistickú koncepciu rozvoja nových obytných, výrobných a rekreačných funkcií navrhnúť doplnenie kanalizačnej siete,
- dobudovať sieť odvodňovacích kanálov a prícestných rigolov na odvádzanie dažďových vôd do vodných tokov pretekajúcich územím,
- v súlade s ustanovením § 36 ods. 17 zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a v zmysle § 9 Nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd, je potrebné v rámci odvádzania dažďových vôd z novonavrhovaných spevnených plôch realizovať opatrenia na zadržanie povrchového odtoku v území a opatrenia na zachytávanie plávajúcich látok tak, aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente.

11.3. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE ZÁSOBOVANIA ELEKTRICKOU ENERGIU

Obec Alekšince je elektrickou energiou zásobovaná z 22 kV vzdušného vedenia č. 236 s prierezom 3 x 95 mm² AlFe, vychádzajúceho zo 110/22 kV transformovne v Nitre z jednej strany a ústiaceho do 110/22 kV transformovne v Hlohovci zo strany druhej. Z hľadiska nadradenej technickej infraštruktúry neprechádza katastrálnym územím obce Alekšince žiadne 110 kV a ani 400 kV VVN vedenie (vedenie veľmi vysokého napätia).

Elektrické rozvody VN 22 kV sú v riešenom území uskutočnené vodičmi AlFe na oceľových, resp. betónových stĺpoch. Všetky rozvody sú ukončené trafostanicou. Celkovo je obec napojená z deviatich 22/0,4 kV trafostaníc, z toho 3 trafostanice napájajú miestnu časť Lahne a jedna trafostanica samostatne napája poľnohospodársky areál (bývalé ošipárne JRD v časti Maďaroš). Celkový súčasný výkon distribučných trafostaníc TS1 až TS9 je cca 1.120 kVA.

Tab. : Prehľad jestvujúcich trafostaníc na území obce Alekšince

Označenie	Miesto TR	Druh TR
TS-1	V severnej časti zastavaného územia	stožiarová
TS-2	Pri štadióne	stožiarová
TS-3	Pri križovatke ciest III/1675 a III/1676	kiosková
TS-4	V južnej časti zastavaného územia	stožiarová
TS-5	Pri vstupe do obce – križovatka ciest II/513 a III/1675	stožiarová
TS-6	V areáli bývalého PD v lokalite Maďaroš (LL real invest s.r.o. Nitra)	stožiarová

TS-7	Pri vstupe do miestnej časti Lahne	stožiarová
TS-8	V areáli COMPACTA AGRO a.s. Alekšince v časti Lahne	stožiarová
TS-9	Pri areáli SEGNIS spol. s r.o. Partizánske v časti Lahne	stožiarová
TS-10	Vo vojenskom areáli	murovaná

Elektrické rozvody v obci Alekšince sú zriadené vodičmi AlFe 25 mm² až AlFe 70 mm² na nadzemných podperách. Iba trafostanica TS-6 po zrekonštruovaní je v úseku od posledného podperného bodu po trafostanicu pripojená zemnými káblami. Obec je napojená z deviatich trafostaníc. Z toho 5 trafostaníc : TS1, TS2, TS3, TS4 a TS5 napájajú starú časť obce Alekšince, 1 trafostanica : TS6 je pre bývalé poľnohospodárske družstvo v lokalite Maďaroš (areál LL real invest s.r.o. Nitra), 3 trafostanice : TS7, TS8 a TS9 sú spoločné pre poľnohospodársku výrobu a bytovú výstavbu v miestnej časti Lahne, 1 trafostanica : TS10 slúži pre vojenský areál. Jednotlivé úseky zásobujúce jednotlivé časti obce sú zokruhované, čím je umožnené v prípade poruchy napojenie „vypadnutej“ časti obce z druhej trafostanice. Jestvujúce elektrické vzdušné NN rozvody sú pomerne v dobrom stave, vedenie je uložené na betónových podperách.

Z hľadiska navrhovaného územného rozvoja sa v doteraz platnom územnom pláne uvažovalo s rekonštrukciou jestvujúcich trafostaníc a výstavbou troch nových trafostaníc. V novom návrhu územného plánu obce bude potrebné preveriť výkon jestvujúcich trafostaníc s ohľadom na jestvujúcu zástavbu a potreby nových rozvojových plôch a v prípade potreby navrhnuť ich rekonštrukciu, resp. vybudovanie nových trafostaníc. Zároveň je potrebné rešpektovať plánovanú výstavbu veterných elektrární v katastrálnom území obce Zbehy a sčasti aj v katastrálnom území obce Alekšince a ich zapojenie do energetickej siete.

Nové elektrické vedenia realizovať zemnými káblami. Všetky elektrické prípojky v plánovanej výstavbe, ako aj všetky nové a rekonštruované elektrické prípojky v obci realizovať len zemným káblovým rozvodom. Meranie spotreby elektrickej energie bude pre každý nový i rekonštruovaný rodinný dom umiestnené tak, aby bolo možné odpočet spotreby elektrickej energie uskutočniť z verejného priestoru (merače osadiť do oplotenia jednotlivých RD na hranici pozemkov). Na jeden rodinný dom uvažovať s príkon elektrickej energie cca 5,5 kW.

Verejné osvetlenie : V obci je vo všetkých uliciach vybudované verejné osvetlenie, ktorého rekonštrukcia bola zrealizovaná v roku 1999. Vodiče sú vedené po stĺpoch jestvujúcich elektrických NN rozvodov. Navrhované komunikácie a verejné priestranstvá v rozvojových územiach navrhovanej výstavby budú osvetlené výbojkovými svietidlami na oceľových osvetľovacích stožiaroch. Rozvod medzi stožiarimi bude káblový, uložený v zemi. Ovládanie verejného osvetlenia bude spínacími hodinami z rozvádzača RVO. Postupne podľa potreby realizovať výmenu zastaralých nevykonných svietidiel v uliciach za účinnejšie.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- rešpektovať existujúce vedenia a zariadenia elektrickej energie, vrátane ich ochranných pásiem,
- prehodnotiť výkon jednotlivých trafostaníc s ohľadom na jestvujúcu zástavbu a potreby nových rozvojových plôch a v prípade potreby navrhnuť ich rekonštrukciu, resp. vybudovanie nových trafostaníc,
- nové elektrické vedenia realizovať výlučne zemnými káblami, vrátane všetkých nových a rekonštruovaných elektrických prípojok,
- postupne dobudovať všetky sekundárne siete ako káblové.

11.4. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE ZÁSOBOVANIA PLYNOM

Obec bola plne splynofikovaná v roku 1998. Napojená je z vysokotlakového plynovodu PN 40 DN 100 Kľačany vysokotlakou VTL prípojkou PN 40 DN 100 Rišňovce cez VTL/STL regulačnú stanicu RS 3600/2/1 Rišňovce a stredotlakú STL plynovú distribučnú sieť DS Rišňovce, ktoré sú situované mimo katastrálneho územia obce Alekšince. Následný prepojovací stredotlaký rozvod plynu STL2 PN 4 DN 160 RS Rišňovce – Alekšince (OP do 300 kPa) vedie pozdĺž hlavnej komunikácie II/513 Hlohovec – Nitra a následne pozdĺž cesty III/1675 (predtým III/51312) Alekšince – Zbehy. Od prvej križovatky s miestnou komunikáciou sa prepojovací stredotlaký rozvod plynu delí na dve vetvy : prepojovací plynovod STL2 PN 4 DN 110 Alekšince

– Lukáčovce (OP do 300 kPa) vedúci pozdĺž miestnych komunikácií a prepojavací plynovod STL2 PN 4 DN (63) 50 Alekšince – Andač (OP do 300 kPa) vedúci pozdĺž cesty III/ 1675 (predtým 51312) Alekšince – Zbehy. Na tieto dve hlavné vetvy prepojovacieho STL plynovodu je napojená sieť uličných distribučných plynovodov STL DN 50. V sídelnom útvare majú najväčší podiel na spotrebe plynu individuálne bytové domy, v ktorých sú inštalované malé domové kotolne do výkonu 30 KW. Tlakové pomery v STL sieti sú priaznivé v rozsahu 75 – 80 KPa. Jednotliví odberatelia sú pripájaný domovými STL prípojkami. Prípojky sú zakončené hlavnými domovými uzávermi a tlak STL plynu je zregulovaný pomocou regulátorov. Tlak plynu je zregulovaný na 1,8 KPa. Každý rodinný dom má samostatný plynomer na meranie spotreby plynu.

V súčasnosti je obec splynofikovaná na 99 %. Plyn je využívaný na potreby vykurovania, varenia a prípravy TÚV pre rodinné a viacbytové domy, prevádzky miestneho významu a veľkoodberateľov. Väčšina domácností, objekty podnikateľských aktivít a občianskej vybavenosti využívajú a aj v budúcnosti budú naďalej využívať zemný plyn ako zdroj tepla potrebného pre účely kúrenia, varenia a prípravu TÚV. Tento predpoklad vychádza zo skutočnosti, že zemný plyn má vysoké úžitkové vlastnosti a poskytuje spotrebiteľovi vysoký stupeň komfortu porovnateľného s elektrickou energiou (doprava primárneho zdroja energie až k spotrebiču potrubím, nevyžaduje sa manipulácia a uskladnenie tuhej zložky vyhoreného paliva). Tiež možno predpokladať, že cena plynu a elektrickej energie prepočítaná na energetický ekvivalent bude aj v budúcnosti priaznivejšia pre plyn. Elektrická energia bude využívaná len ako doplnkový zdroj tepla pri varení, prípadne pre prípravu TÚV. Okrem najväčšieho dodávateľa zemného plynu v obci, ktorým je tradične SPP a.s., sa na zabezpečovaní a dodávke plynu podieľajú v zmysle platnej legislatívy aj iné dodávateľské spoločnosti. Každý odberateľ je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva zemného plynu. V obci sa nachádzajú tri kategórie odberateľov, sú to domácnosti, maloodberatelia a strednoodberatelia resp. veľkoodberatelia. Zemný plyn je dodávaný systémom plynárenských zariadení, ktorých prevádzkovateľom je v súčasnosti SPP distribúcia a.s.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- rešpektovať existujúce vedenia koridorov STL plynovodov, vrátane ich ochranných pásiem a bezpečnostných pásiem,
- na základe urbanistickej koncepcie územného rozvoja obce vybilancovať potrebu plynu,
- uvažovať s rozšírením STL siete do rozvojových lokalít,
- pripojenie nových objektov v prelukách realizovať napojením z jestvujúcich plynových rozvodov vedených v uliciach.

11.5. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE ZÁSOBOVANIA TEPLOM

Obec Alekšince je v zmysle STN EN 12 831 zaradená do I. teplotnej oblasti s výpočtovou teplotou vonkajšieho vzduchu – 11,0°C a dĺžkou vykurovacieho obdobia 206 dní.

Zásobovanie teplom na území obce Alekšince je decentralizované. Na riešenom území sú v súčasnosti zemným naftovým plynom vykurované prevažne objekty rodinných a bytových domov, vrátane zariadení občianskej vybavenosti, skladových a výrobných zariadení. V minimálnom rozsahu je v niektorých domácnostiach zabezpečované vykurovanie tuhými palivami (drevo, uhlie). Teplá úžitková voda sa pripravuje v plynových prietokových ohrievačoch, v kotlových výmenníkoch alebo elektrickým ohrevom. V malom počte je vykurovanie a ohrievanie teplej vody riešené tuhými palivami (drevo, hnedé uhlie). Na varenie v domácnostiach sú používané sporáky na zemný naftový plyn, propán-bután alebo elektrické sporáky. Celkovo je na zemný plyn napojených 1.650 obyvateľov, čo z celkového počtu 1.673 obyvateľov predstavuje cca 99 % obyvateľstva.

V návrhu územného plánu obce je z hľadiska zásobovania teplom potrebné aj naďalej za hlavný zdroj tepla považovať zemný plyn. V navrhovaných bytových jednotkách a nových objektoch občianskej vybavenosti obmedziť prípravu tepla na tuhé palivá (uhlie, drevo a podobne), ktorá sa v poslednom období v dôsledku značného nárastu cien plynu a električky dostáva do popredia. Plynové kotle, resp. iné kotle na vykurovanie a zásobníky na ohrev teplej vody, plynové a elektrické ohrievače vody navrhovať s dôrazom na kvalitu, účinnosť a ekologické požiadavky na tieto zariadenia. Pri návrhu tepelno-izolačných vlastností konštrukcií

a budov brať do úvahy STN 730540 a objekty navrhnuť tak, aby nedošlo k nežiadúcemu prekročeniu tepelnej spotreby. Vzhľadom na vývoj cien plynu a elektriny navrhujeme využívať aj iné druhy energií (slnečnú, veternú a podobne).

Netradičné druhy energie

Ako netradičné a doplnkové druhy energie majú význam :

- slnečná energia, najmä na prípravu teplej a úžitkovej vody. Vývojom a výrobou zariadení sa zaoberá vývojové pracovisko v Žiari nad Hronom,
- lesná biomasa v niektorých lokalitách v území s drevárskym priemyslom,
- hydroenergetický potenciál, pokiaľ nie je v protiklade so záujmami ochrany prírody a vodohospodárskymi záujmami,
- bioplyn najmä zo sústredených poľnohospodárskych odpadov,
- využitie geotermálnej a veternej energie je výrazne limitované miestnymi podmienkami.

V návrhu územného plánu obce je potrebné rešpektovať plánovanú výstavbu veterných elektrární v katastrálnom území obce Zbehy a sčasti aj v katastrálnom území obce Alekšince v zmysle schváleného zámeru a pripravovanej projektovej dokumentácie.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- aj naďalej za hlavný zdroj tepla považovať zemný plyn,
- v navrhovaných bytových jednotkách a nových objektoch občianskej vybavenosti obmedziť prípravu tepla na tuhé palivá (uhlie, drevo a podobne),
- plynové kotle, resp. iné kotle na vykurovanie a zásobníky na ohrev teplej vody, plynové a elektrické ohrievače vody navrhovať s dôrazom na kvalitu, účinnosť a ekologické požiadavky na tieto zariadenia,
- podporovať a dbať o realizáciu racionálnych energetických opatrení znižujúcich energetickú náročnosť budov zásobovaných teplom,
- v zásobovaní teplom využívať aj iné druhy energií (slnečnú, veternú a podobne),
- uprednostniť využívanie obnoviteľných zdrojov energie pred fosílnymi palivami za predpokladu splnenia kritérií energetickej a ekonomickej efektívnosti a najmä kritérií ochrany životného prostredia,
- uvažovať s výstavbou veterných elektrární v zmysle schváleného zámeru a pripravovanej projektovej dokumentácie.

11.6. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE TELEKOMUNIKAČNÝCH A INFORMAČNÝCH SIETÍ

Telekomunikačné zariadenia

Z hľadiska telekomunikačných služieb prislúcha obec Alekšince do uzlového telefónneho obvodu UTO Nitra. Podľa nového digitálneho členenia UTO Nitra patrí do primárnej oblasti PO Nitra.

Telefonizácia obce Alekšince je zabezpečená z digitálnej telefónnej ústredne ATÚ, ktorá je nainštalovaná v priestoroch pošty umiestnenej v samostatnej budove. Automatická telefónna ústredňa, ktorá v roku 2002 nahradila starú analógovú ústredňu, je schopná pokryť ďalšie požiadavky na nové telefónne prípojky.

Rozvody miestnej telefónnej siete sú vedené prevažne vzdušnou trasou na stĺpoch pozdĺž hlavnej zbernej komunikácie a pozdĺž miestnych komunikácií. Telefónne prípojky sú riešené v najkratších úsekoch vzdušnou trasou od telekomunikačných zariadení, ktoré sú inštalované priamo na telefónnych stĺpoch. Napojenie jednotlivých rodinných domov zo vzdušného rozvodu jestvujúcim vzdušným vedením závesných káblov po stĺpoch je nevyhovujúce a neestetické a preto je nevyhnutné pri najbližšej rekonštrukcii telekomunikačných rozvodov uvažovať s celkovou kabelážou rozvodov miestnych telefónnych sietí.

Nové obytné ulice, vrátane nových obytných a prípadne aj výrobných zariadení bude potrebné napájať

z telekomunikačnej ústredne telefónnymi káblami uloženými v zemi. Nové rodinné domy a objekty občianskej vybavenosti pripájať na telekomunikačný rozvod iba zemnými káblami s ukončením telefónnej prípojky na rodinnom dome, resp. na objekte občianskej vybavenosti, alebo na hranici pozemku v prípojke telekomunikačnej skrinke. Zároveň je potrebné uvažovať aj s vybudovaním dostatočných telekomunikačných rozvodov k prípadným výrobným areálom a územia. Všetky nové telekomunikačné rozvody a telefónne prípojky v obci realizovať výlučne zemnými telekomunikačnými káblami.

Trasa hlavných optických káblov vedie pozdĺž hlavných komunikácií : cesty II/513 Nitra – Hlohovec, III/1675 (predtým III/51312) Alekšince – Zbehy a III/1676 (predtým III/51314) Alekšince – Lukáčovce – Pastuchov. Katastrálnym územím obce Alekšince prechádza železničná trať č. 141 Leopoldov – Kozárovce, pozdĺž ktorej vedie diaľkový optický kábel v správe Železníc Slovenskej republiky. V rámci „Elektrifikácie a optimalizácie trate Leopoldov – Nitra – Šurany“ bude optimalizovaná aj kabelizácia a optické vedenia, vrátane WAN a LAN sietí.

Mobilné telekomunikačné siete

Rozvoj mobilnej telekomunikačnej siete zabezpečujú v súčasnosti štyria operátori a to Orange Slovensko a.s., Slovak Telekom a.s., O2 Slovakia s.r.o. a SWAN a.s. Tieto spoločnosti majú na území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálné stanice podľa vlastných navrhnutých koncepcií rozvoja týchto spoločností, za pomoci ktorých zabezpečujú pre svojich užívateľov pokrytie signálom GSM v pásme 900 a 1800 MHz. Riešené územie obce Alekšince je plošne pokryté signálom GSM všetkých prevádzkovateľov tejto mobilnej siete, nakoľko v blízkom okolí sú situované vysielacie všetkých mobilných operátorov.

Televízne zariadenia

Televízny signál na území obe Alekšince je zabezpečovaný individuálne, pomocou satelitných prijímačov a televíznych digitálnych antén DVB-T. V budúcnosti je možné príjem televízneho signálu riešiť vysielaním signálom z mikrovlnných vysieláčov, spoločných pre viaceré obce. Osadenie vysielача riešiť s ohľadom zabezpečenie kvalitného príjmu aj pre nižšie položené miesta v obci.

Miestny rozhlas

Ústredňa miestneho rozhlasu je umiestnená v priestoroch obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné. Vedené sú po elektrických stĺpoch alebo na vlastnom vybudovanom rozvode po samostatných oceľových stĺpoch \varnothing 65/6 mm. Reprodukory o výkone 5 – 15 W sú umiestnené na najfrekvencovanejších miestach obce a na hlavných miestnych komunikáciách.

V nových rozvojových lokalitách budú rozvody obecného rozhlasu riešené spolu s verejným osvetlením. Na stĺpoch verejného osvetlenia budú nainštalované uchytenia pre ozvučovacie telesá. Rozvody k ozvučovacím telesám je potrebné uložiť do zeme, prípadne je možné ozvučenie riešiť ako bezdrôtové. V reproduktore bude uložený prijímač signálu z rozhlasovej vysielacej ústredne. Napojenie reproduktorov bude priamo z elektrickej siete.

Ostatné telekomunikačné a informačné siete a zariadenia

Internetové pripojenie v obci Alekšince sa začalo budovať od roku 2003. V súčasnosti je pokrytie zabezpečované prostredníctvom viacerých poskytovateľov tejto služby a je dostupné v celej obci.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- rešpektovať existujúce trasy miestnych telekomunikačných sietí,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj telekomunikačnej a informačnej siete a navrhnúť trasu telefónnych rozvodov s uložením telefónnych káblov v zemi aj v existujúcej zástavbe obce,
- pri riešení územného plánu je nutné zdokumentovať a rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma existujúcich a navrhovaných zariadení podľa zákona NR SR č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

12. POŽIADAVKY NA OCHRANU PRÍRODY A TVORBU KRAJINY, KULTÚRNEHO DEDIČSTVA, NA OCHRANU PRÍRODNÝCH ZDROJOV, LOŽÍSK NERASTNÝCH SUROVÍN A VŠETKÝCH ĎALŠÍCH CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ A ICH OCHRANNÝCH PÁSIEM, VRÁTANE POŽIADAVIEK NA ZABEZPEČENIE EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA

12.1. POŽIADAVKY NA OCHRANU PRÍRODY A TVORBU KRAJINY

Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a dosiahnutie ekologickej stability. Vymedzuje územnú ochranu, druhovú ochranu a ochranu drevín.

Územná ochrana

Pre územnú ochranu ustanovuje Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom zväčšuje, pričom územná ochrana sa vzťahuje na celé územie Slovenskej republiky, čiže na území mimo osobitne vyhlásených chránených území platí 1. stupeň ochrany.

Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov ustanovuje tieto kategórie chránených území :

- chránená krajinná oblasť (CHKO)
- národný park (NP)
- chránený areál (CHA)
- národná prírodná rezervácia a prírodná rezervácia (NPR, PR)
- národná prírodná pamiatka a prírodná pamiatka (NPP, PP)
- chránený krajinný prvok (CHKP)
- chránené vtáčie územie (CHVÚ)

Z hľadiska územnej ochrany sa v katastrálnom území obce nenachádzajú žiadne chránené územia, čiže na území obce platí všeobecný 1. stupeň ochrany.

V súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie v roku 2004 a s aproximáciou národnej legislatívy k legislatíve Európskej únie došlo v zákone NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov k implementácii Smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (ďalej len smernica o vtákoch) a Smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (ďalej len smernica o biotopoch). Tieto dve právne normy sú základom pre vytvorenie sústavy NATURA 2000, ktorá má zabezpečiť ochranu najzázračnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Sústava NATURA 2000 predstavuje sústavu chránených území členských krajín EÚ, ktorú tvoria dva typy území :

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) vyhlasované na základe smernice o vtákoch (v národnej legislatíve : chránené vtáčie územia)
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) vyhlasované na základe smernice o biotopoch (v národnej legislatíve : územia európskeho významu – pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území)

Chránené vtáčie územia

Národný zoznam chránených vtáčích území bol schválený vládou SR dňa 9.7.2003 a spolu s národným zoznamom navrhovaných ÚEV bol dňa 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu. Podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa pri posudzovaní vplyvov akejkoľvek činnosti na životné prostredie podľa zákona č.127/1994 Z.z., pri povoľovaní tejto činnosti, ako aj pri inej činnosti podľa tohto zákona navrhované vtáčie územie zaradené do schváleného zoznamu vtáčích území považuje za chránené územie. Navrhované chránené vtáčie územia sa v katastrálnom území obce Alekšince nenachádzajú.

Územia európskeho významu

Národný zoznam území európskeho významu bol schválený vládou SR dňa 17.3.2004 a spolu s národným zoznamom navrhovaných CHVÚ bol 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu. Následne vydalo MŽP SR 14.7.2004 Výnos č. 3/2004-5.1, ktorým sa zoznam navrhovaných ÚEV vydal s účinnosťou od 1.8.2004 (č. 450/2004 Z.z.). Týmto sa považujú podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny navrhované územia európskeho významu uvedené v národnom zozname ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným MŽP SR za chránené so stupňom ochrany uvedenom v národnom zozname. V katastrálnom území obce Alekšince sa žiadne územia európskeho významu nenachádzajú.

Územia chránené podľa medzinárodných dohovorov

V rámci medzinárodných dohovorov platí na území Slovenska niekoľko dôležitých zmlúv a dohovorov, ktoré majú za cieľ výraznejšie zachovanie svetového dedičstva na Zemi. Podľa nich sú vyčlenené chránené územia a lokality, ktoré nie sú kategóriou chráneného územia podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ale tvoria významnú základňu pre rozvoj vedy a prezentácie ochrany prírody v zahraničí. Tieto územia môžu súčasne patriť aj do národnej sústavy chránených území alebo do navrhovanej európskej súvislej sústavy chránených území NATURA 2000. Jedná sa napr. o Dohovor UNESCO o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (World Heritage), Medzinárodnú dohodu UNESCO o ochrane významných prírodných krás v rámci programu „Človek a biosféra“ (MaB), Dohovor o ochrane mokradí majúcich medzinárodný význam (Ramsarský dohovor) a podobne. Na katastrálnom území obce Alekšince sa územia chránené podľa medzinárodných dohovorov nenachádzajú.

Druhovú ochranu

Druhovú ochranu sa viaže na chránené rastliny, chránené živočíchy, chránené nerasty a chránené skameneliny. Z hľadiska druhovej ochrany sa na území obce nenachádzajú žiadne chránené rastliny, živočíchy, nerasty a ani skameneliny.

Ochrana drevín

Ochrana drevín zabezpečuje legislatívnu ochranu drevín rastúcich mimo lesa (LPF) a ochranu chránených stromov, za ktoré sa môžu vyhlásiť kultúrne, vedecky, ekologicky, krajnotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradií. Na území obce Alekšince sa nenachádzajú žiadne chránené stromy vyhlásené v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- rešpektovať chránené územia v súlade so zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
- rešpektovať prvky ÚSES na všetkých úrovniach ako územia ochrany prírody s ekostabilizačnou funkciou a nezasahovať do nich takými aktivitami, ktorými by bola narušená ich funkcia,
- chrániť významné krajinné prvky v krajine, ktoré prospievajú k zvýšeniu ekologickej stability územia,
- rešpektovať vodohospodársky významný vodný tok Andač, ako aj ostatné vodné toky a plochy,

- vrátane ich ochranného pásma,
- udržiavať a revitalizovať brehové porasty,
- zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie prírodných zdrojov,
- chrániť krajinnú štruktúru v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
- rešpektovať chránenú poľnohospodársku pôdu v zmysle zákona NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako limitujúci faktor rozvoja,
- chrániť a rešpektovať lesné porasty, predovšetkým lesné porasty zaradené do kategórie ochranných lesov, ako aj ochranné pásmo lesa.

12.2. POŽIADAVKY NA OCHRANU KULTÚRNEHO DEDIČTVA

Kultúrne a historické hodnoty územia z hľadiska jeho územného rozvoja reprezentujú zachované historické urbanistické štruktúry, kultúrne pamiatky a ich súbory, stavebno-historické štruktúry, archeologické lokality a zachovaná krajinná štruktúra nadväzujúca na tieto priestory. Súčasťou fondu kultúrnych pamiatok sú aj technické diela, ktoré do značnej miery pretvárali krajinné prostredie.

Základ historických sídelných štruktúr v krajine predstavujú nehnuteľné kultúrne pamiatky, ktoré sú evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, v registri národných kultúrnych pamiatok a na ochranu ktorých slúži zákon NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (pamiatkový zákon) v znení neskorších predpisov a všeobecne záväzné právne predpisy na jeho vykonanie. Okrem nehnuteľných kultúrnych pamiatok je pamiatkový fond v zmysle vyššie uvedenej legislatívy chránený aj plošne prostredníctvom vyhlásených chránených území – pamiatkových zón (PZ), pamiatkových rezervácií (PR) a ochranných pásiem (OP), ktoré je potrebné rešpektovať pri koncepčných rozvojových zámeroch urbanistického rozvoja obce. Ďalším limitujúcim faktorom v rámci rozvojových zámerov obce sú existujúce, resp. predpokladané archeologické náleziská, kde by v rámci odborne neusmerneného zásahu do terénu mohlo dôjsť k ich likvidácii.

V katastrálnom území obce Alekšince sa nenachádzajú žiadne pamiatkovo chránené územia, ochranné pásma národných kultúrnych pamiatok a ani žiadne národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, na ktoré sa vzťahuje ochrana v zmysle zákona NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (pamiatkový zákon) v znení neskorších predpisov.

Kultúrno-historický potenciál reprezentujú architektonické hnutelné a nehnuteľné pamiatky, ktoré môže obec v zmysle § 14, ods. 4 pamiatkového zákona zaradiť do evidencie pamätihodností obce, ako aj symboly obce (erb, vlajka, pečať).

Z hľadiska archeologických nálezísk sa na území obce Alekšince nachádzajú viaceré archeologické náleziská, ktoré dokladujú osídlenie územia už v dávnoveku : v zastavanom území obce, severozápadne od areálu Poľnohospodárskeho družstva (z obdobia eneolitu pohrebisko lengyelskej kultúry a z obdobia staršej doby bronzovej pohrebisko nitrianskej kultúry), v lokalite Maďaroš (nálezy z doby bronzovej a zo 17. storočia), v lokalite Gecovské (sídlisko z doby rímskej a nálezy z doby bronzovej) a v lokalite Danová (sídlisko z neskorého stredoveku – 15. až 16. storočie).

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- rešpektovať ochranu kultúrnych pamiatok všetkých druhov, vrátane archeologických nálezísk v zmysle zákona NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,
- v záujme ochrany architektonických a kultúrno-historických hodnôt zachovať pôvodné historické objekty – kostol, kaštieľ, kúrie, vilky a zaradiť ich v zmysle § 14, ods. 4 zákona NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (pamiatkový zákon) medzi pamätihodnosti obce,
- zachovať výškové zónovanie nižšej zástavby so šikmými (sedlovými) strechami a rytmizáciu uličnej zástavby, ktoré sú charakteristické pre vidiecky typ osídlenia obce, vylúčiť blokovú, hmotovo

- nekompatibilnú (naddimenzovanú) sídelnú štruktúru a vylúčiť ploché strechy,
- zachovať stromové aleje v areáli kostola, pozdĺž ciest a podobne,
- zachovať prícestné kaplnky, prícestné kríže a podobne.

Z hľadiska archeologických nálezov a nálezísk potrebné splniť požiadavku v zmysle zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (pamiatkový zákon) v znení neskorších predpisov a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a upozorniť stavebníka (investora), že je povinný od Pamiatkového úradu v každom stupni územného a stavebného konania vyžiadať si konkrétne stanovisko ku každej pripravovanej stavebnej činnosti súvisiacej so zemnými prácami (líniové stavby, budovanie komunikácií, bytová výstavba, atď.) z dôvodu, že stavebnou činnosťou, resp. zemnými prácami môže dôjsť k narušeniu archeologických nálezov a nálezísk.

12.3. POŽIADAVKY NA OCHRANU PRÍRODNÝCH ZDROJOV, LOŽÍSK NERASTNÝCH SUROVÍN A VŠETKÝCH ĎALŠÍCH CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ A ICH OCHRANNÝCH PÁSIEM

OCHRANA VODNÝCH ZDROJOV

V sledovanom území sa nenachádza žiadna chránená vodohospodárska oblasť vyžadujúca ochranu podľa zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a vyhlášky MŽP SR č. 398/2002 Z.z. o podrobnostiach určovania ochranných pásiem vodárenských zdrojov a o opatreniach na ochranu vôd. Taktiež sa tu nenachádzajú ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a minerálnych stolových vôd vyžadujúcich ochranu v zmysle zákona NR SR č. 538/2005 Z.z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V rámci katastrálneho územia obce sa juhozápadne od starej časti Alekšince nachádza vodný zdroj HGA-1 s výdatnosťou 2,5 l/s. Ochranné pásmo 1°PHO je dané oplotením vodného zdroja a prestavuje areál o rozmere 20 x 20 m.

Podľa prílohy č. 1 Vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodárskych významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov je potok Andač (č. hydrologického poradia 4-21-12-047), pretekajúci katastrálnym územím obce Alekšince, zaradený medzi vodohospodársky významné toky.

Podľa prílohy č. 1 Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti, sú poľnohospodárske pozemky využívané v katastrálnom území obce Alekšince ustanovené za zraniteľné oblasti.

OCHRANA NERASTNÝCH SUROVÍN

Na území obce Alekšince sa nenachádzajú žiadne evidované prieskumné územia, chránené ložiskové územia a ani dobývacie priestory, na ktorých ochranu a využití nerastného bohatstva sa vzťahuje ochrana v zmysle zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a o štátnej správe v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 520/1991 Zb. o podmienkach využívania ložísk nevyhradených nerastov.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú dve ložiská nevyhradeného nerastu (LNN) „Alekšince – Lahne, štrkopiesky a piesky, SEGNIS, spol. s r.o. Partizánske (4717)“ a „Alekšince, tehliarske suroviny, bez organizácie (4396)“. Na základe požiadavky Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Nitre bolo vzhľadom na predpokladané využívanie ložiska nevyhradených nerastov počas trvania povrchovej ťažby piesku vytvorené ochranné územie.

12.4. POŽIADAVKY NA ZABEZPEČENIE EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA

Katastrálne územie obce Alekšince obsahuje ekologicky významné segmenty krajiny, ktoré majú význam pre zabezpečovanie druhovej a krajinnokoekologickej biodiverzity, pre zamedzenie vodnej a veternej erózie, pre udržanie kvality vody, pre reguláciu odtokových pomerov, pre vytváranie vhodných životných podmienok rastlín a živočíchov – bežných i vzácných. Ich súčasťou sú vzácne prirodzené a prírodne blízke biotopy, ktoré plnia vyrovnávaciu funkciu – utlmujú negatívne dôsledky ľudskej činnosti, chránia vybrané zložky krajiny a chránia krajinný systém proti negatívnym, degradačným a destabilizačným procesom.

Predmetné katastrálne územie je súčasťou regiónu Nitrianskeho kraja, ktorý má dôležitú polohu z hľadiska fungovania prvkov ÚSES. Región kraja predstavuje územie styku troch biogeografických provincií – Carpathicum Occidentale, Eucarpaticum a Pannonicum. Ide o stret južných výbežkov pohorí Považský Inovec, Tribeč, Pohronský Inovec a Štiavnické vrchy a severných výbežkov Podunajskej nížiny. V tomto regióne sú potom zastúpené nadregionálne a regionálne biocentrá horského, pahorkatinného aj nížinného typu, po prepojení biokoridormi by mali tvoriť biokoridor provincionálneho významu medzi biogeografickými provinciami Pannonicum a Carpathicum.

V rámci Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Nitra, ktorý v roku 1993 vypracoval AUREX s.r.o. Bratislava a súčasťou ktorého bolo aj riešené územie okresu Zlaté Moravce, sa v riešenom území nachádza :

- Regionálny biokoridor potok Andač
- Regionálny biokoridor potok Pačala
- Vodné plochy nadregionálneho významu vyčlenené v rámci projektu Commercial fishponds project (IUCN) – Alekšinské rybníky

Ako základ kostry MÚSES v katastrálnom území obce Alekšince majú potenciál jestvujúce prvky RÚSES okresu Nitra a prvky miestneho významu :

- Les Veľké cerie (lokalita Krvavé Šenky) – biocentrum regionálneho významu, ktorý predstavuje komplex hospodárskych lesov s prevahou dubín ovplyvnených inváznym šírením agáta bieleho,
- Les Tizardov vrch – biocentrum regionálneho významu, ktorý predstavuje komplex hospodárskych lesov s prevahou dubín ovplyvnených inváznym šírením agáta bieleho, ktoré miestami tvorí monokultúrne porasty,
- Úzke – biocentrum lokálneho významu, ktorý predstavuje úsek vodného toku Andač s ochranným pásmom železnice a lúčnym porastom,
- Rybníky – biocentrum lokálneho významu, ktoré predstavujú rybochovné vodné nádrže s brehovými porastmi a porastmi trste spolu s príľahlými úsekmi vodného toku Andač a ochranným pásmom železnice,
- Záhumenice – biocentrum lokálneho významu, ktorý predstavujú úseky vodného toku Andač a ochranného pásma železnice a príľahlé mokrade s porastmi trste,
- Andač – biokoridor regionálneho významu, ktorý predstavuje regulovaný vodný tok s polo-prirodzenými brehovými porastmi a susedné pozemky.

Interakčné prvky :

- hospodárske lesy, vinohrady, sady, lúky, cintorín, areály vyhradenej zelene, vodné toky s brehovými porastmi, výmole, poľné cesty a medze s líniovou zeleňou.

V návrhu územného plánu je potrebné :

- jestvujúce aj navrhované prvky územného systému ekologickej stability považovať za limity pre ďalší územný rozvoj obce,
- z pohľadu rozvoja riešeného územia posúdiť ÚSES a usmerniť rozvoj antropických aktivít tak, aby sa minimalizovali stretы záujmov pri obytných a rekreačných činnostiach, poľnohospodárskej výrobe, odvodňovaní pozemkov, regulácií tokov, doprave a podobne,

- na územiach biokoridorov je potrebné zachovať pôvodnú morfológiu tokov, minimalizovať zásahy do hydrologického režimu tokov, zachovať pôvodnú pobrežnú vegetáciu na vodných tokoch, ponechať existujúce fragmenty močiarnej a vlhkomilnej vegetácie v kontaktnej aluviálnej nive, navrhnúť monitorovanie stupňa znečistenia tokov,
- riešiť ochranné vegetačné pásy pozdĺž hlavných dopravných línii,
- brehové porasty vodných tokov monitorovať, periodicky zmladzovať, druhovo dopĺňať domácimi prirodzenými druhmi charakteristickými pre tento typ krajiny,
- sprievodnú vegetáciu vodných tokov chápať ako kostru miestneho systému ekologickej stability,
- nedopustiť znečistenie vodných tokov a plôch tuhým komunálnym odpadom, stavebným odpadom a splaškami, vykonávať monitoring a periodické čistenie,
- zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov v krajine (nelesná drevinová vegetácia – NDV, les, trvalé trávne porasty – TTP).

13. POŽIADAVKY Z HĽADISKA OCHRANY TRÁS NADRADENÝCH SYSTÉMOV DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

Východiskovým podkladom pre nadradený dopravný systém a nadradenú sieť technickej infraštruktúry, vrátane súvisiacich plôch a zariadení, je ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1 (2015), ktorý vychádza zo záväznej časti Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011 a je v súlade s odvetvovými koncepciami schváleným NR SR a vládou SR.

13.1. DOPRAVNÉ NAPOJENIE

Riešené územie je dopravne napojené na štátnu cestu II/513 Nitra – Hlohovec, ktorá tvorí spojnicu medzi rýchlostnou komunikáciou R1 Bratislava – Trnava – Sereď – Nitra – Žarnovica – Žiar nad Hronom – Zvolen – Banská Bystrica – Ružomberok (výhľad) a diaľnicou D1 Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina – Martin – Poprad – Prešov – Košice – Michalovce – Užhorod (výhľad). Štátna cesta II. triedy prechádza južnou časťou katastrálneho územia obce Alekšince, miestnou časťou Žomboch. Stredom zastavaného územia obce Alekšince prechádza komunikácia III/1675 (predtým III/51312) Alekšince – Zbehy (napojenie na cestu I/64 Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno) a komunikácia III/1676 (predtým III/51314) Alekšince – Lukáčovce – Pastuchov (napojenie na cestu II/514 Hlohovec – Topoľčany), ktoré v zastavanom území obce plnia funkciu hlavnej zbernej komunikácie. V návrhu územného plánu obce bude potrebné z hľadiska ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1 (2015) rešpektovať koridor cesty II/513 (Hlohovec) – Nitra celoštátneho významu a rezervovať koridor pre obchvat obce Rišňovce s napojením na novú trasu rýchlostnej cesty R8 na západnom okraji mesta Nitra s možnosťou preradenia na cestu I. triedy a kategóriu C11,5/80 a možnosťou jej postupného vybudovania podľa dopravného zaťaženia na 4-pruhovú komunikáciu.

• Ochranné pásma dopravných zariadení

V zmysle § 11 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 35/1984 Zb. v znení neskorších predpisov sa na ochranu diaľnic, ciest a miestnych komunikácií a premávky na nich mimo územia zastavaného alebo určeného na súvislé zastavenie stanovujú nasledovné ochranné pásma :

- diaľnica (vzdialenosť od osi vozovky)	100 m
- cesta I. triedy (od osi cesty na obidve strany)	50 m
- cesta II. triedy (od osi cesty na obidve strany)	25 m
- cesta III. triedy (od osi cesty na obidve strany)	20 m
- miestne komunikácie, prístupné všetkým vozidlám	15 m

13.2. ŽELEZNIČNÉ NAPOJENIE

Riešeným územím prechádza železničná trať č. 141 Leopoldov – Kozárovce, ktorá spája Považie,

Ponitrie a Pohronie. Železničná trať je na území Nitrianskeho samosprávneho kraja jednokoľajná, neelektrifikovaná. V návrhu územného plánu obce bude potrebné z hľadiska ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1 (2015) rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridor konvenčnej železničnej trate Kozárovce – Lužianky – Zbehy – (Leopoldov) a z hľadiska Železnice SR Bratislava spracovanú štúdiu „ŽSR : Elektrifikácia a optimalizácia trate Leopoldov – Nitra – Šurany, Alternatíva B“, ktorú vypracovala v januári 2014 firma Reming consult, a.s. Bratislava.

- **Ochranné pásmo železnice**

Ochranné pásmo železnice určuje zákon č. 164/1996 Z.z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Z.z. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Ochranné pásmo dráhy je stanovené :

- pri celoštátnej dráhe a pri regionálnej dráhe 60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 m od hranice obvodu dráhy,
- pri celoštátnej dráhe vystavanej pre rýchlosť väčšiu ako 160 km/h 100 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 50 m od hranice obvodu dráhy.

13.3. ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU

Obec Alekšince je elektrickou energiou zásobovaná z 22 kV vedenia č. 236 Nitra – Hlohovec. Obec je napojená z deviatich trafostaníc, z toho 2 trafostanice napájajú miestnu časť Lahne a jedna trafostanica samostatne napája poľnohospodársky areál (bývalé ošipárne JRD). V návrhu územného plánu je potrebné rešpektovať plánovanú výstavbu veterných elektrární v katastrálnom území obce Zbehy a sčasti aj v katastrálnom území obce Alekšince a ich zapojenie do energetickej siete.

- **Ochranné pásma zariadení elektrizačnej sústavy**

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sú v zmysle § 43 zákona NR SR č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zriadené nasledovné ochranné pásma :

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené od krajného vodiča po obidvoch stranách :

- pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane
 - pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m
 - pre zavesené káblivé vedenie 1 m
- pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
- pri napätí od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m
- pri napätí od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- pri napätí nad 400 kV 35 m

Ochranné pásmo zaveseného káblivého vedenia od krajného vodiča na obe strany :

- s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane 2 m

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného vedenia po oboch stranách vedenia :

- pri napätí do 110 kV vrátane 1 m
- pri napätí nad 110 kV. 3 m

Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia :

- s napätím 110 kV a viac 30 m
- s napätím do 110 kV 10 m

13.4. ZÁSOBOVANIE PLYNOM

Obec Alekšince je plynofikovaná z VTL plynovodu PN40 DN100 Kľačany prostredníctvom VTL prípojky PN40 DN100 Rišňovce cez regulačnú stanicu (RS) VTL/STL2 Rišňovce o výkone 3.000 m³/h (OP do 2,5 MPa / OP do 300 kPa) umiestnenú západne od obce Alekšince, v katastrálnom území obce Rišňovce. Následne je obec Alekšince zásobovaná zemným plynom STL2 prepojavacím plynovodom RS Rišňovce – Alekšince D160 (OP do 300 kPa), STL2 prepojavacím plynovodom Alekšince – Lukáčovce D110 (OP do 300 kPa) a STL2 prepojavacím plynovodom Alekšince – Andač D50 (OP do 300 kPa). V návrhu územného plánu je možné uvažovať s rozvojom jestvujúcej STL siete do lokalít novo navrhovanej výstavby.

- **Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení**

Na ochranu zariadení plynárenskej sústavy sú v zmysle § 79 zákona NR SR č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zriadené nasledovné ochranné pásma :

- plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm	4 m
- plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm	8 m
- plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm	12 m
- plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm	50 m
- plynovod v zastavanom území obce s tlakom do 0,4 MPa	1 m
- technologické objekty (regulačné stanice)	8 m

Na ochranu plynárenských zariadení elektrizačnej sústavy sa v zmysle § 80 zákona NR SR č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre plynárenské zariadenia stanovujú nasledovné bezpečnostné pásma :

- plynovod v zastavanom území obce s tlakom do 0,4 MPa	10 m
- plynovod s tlakom od 0,4 do 4 MPa a DN do 350 mm	20 m
- plynovod s tlakom od 0,4 do 4 MPa a DN nad 350 mm	50 m
- plynovod s tlakom nad 4 MPa a DN do 150 mm	50 m
- plynovod s tlakom nad 4 MPa a DN do 300 mm	100 m
- plynovod s tlakom nad 4 MPa a DN do 500 mm	150 m
- plynovod s tlakom nad 4 MPa a DN nad 500 mm	300 m
- regulačné a filtračné stanice, armatúrne uzly	50 m

13.5. ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Zásobovanie teplom na území obce je decentralizované. Výrobné prevádzky, objekty občianskej vybavenosti ako aj objekty pre bývanie majú vlastné tepelné zdroje a sú vykurované lokálne.

- **Ochranné pásma sústavy tepelných zariadení**

Na ochranu sústavy tepelných zariadení sa zriaďujú ochranné pásma podľa zákona NR SR č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov nasledovne :

- Ochranné pásmo zariadení na výrobu alebo rozvod tepla po odovzdávaciu stanicu tepla ako aj ochranné pásmo rozvodu tepla za odovzdávacou stanicou je mimo zastavaného územia na jednu stranu 3 m a na druhú stranu 1 m, podľa určenia držiteľa povolenia na rozvod tepla.
- Ochranné pásmo odovzdávacej stanice je vymedzené vo vodorovnej vzdialenosti 3 m kolmo na oplotenú alebo obmurovanú hranicu objektu stanice.

13.6. TELEKOMUNIKÁCIE

Riešené územie obce Alekšince je v súčasnosti z hľadiska telekomunikačných vzťahov začlenené do ÚTO Nitra a PO Nitra. Automatická telefónna ústredňa je nainštalovaná v budove pošty. Cez obec Alekšince

prechádzajú optické telekomunikačné káble, ktorý sú vedené pozdĺž ciest II a III. triedy. Ďalší telekomunikačný kábel je uložený v blízkosti železničnej trate a patrí do správy slovenských železníc.

- **Ochranné pásma telekomunikácií**

Ochranné pásma telekomunikačných zariadení sú vymedzené a charakterizované v zákone NR SR č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov nasledovne :

Ochranné pásmo diaľkových a spojovacích vedení pri podzemnom vedení :

-	na každú stranu od trasy ich uloženia	1,5 m
-	do výšky od trasy ich uloženia	2 m
-	do hĺbky od úrovne terénu	2 m

Ochranné pásmo diaľkových a spojovacích vedení pri nadzemnom vedení :

-	kruhovú ochrannú pásmo	2 m
---	------------------------	-------	-----

Ochranné pásmo miestnych telefónnych vedení

.....	1 m
-------	-----

13.7. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

Územie obce Alekšince je zásobované pitnou vodou z vlastného vodného zdroja HGA-1. Zo zdroja je voda privádzaná do vodojemu s objemom 2 x 150 m³, odkiaľ je voda gravitačne rozvádzaná do spotrebiska.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd v obci Alekšince sa prevádza dvomi spôsobmi. Dažďové a povrchové vody sú odvádzané rigolmi na terén a do miestnych potokov, splaškové odpadové vody sú zberané a vedené kanalizáciou do ČOV, ktorá je vybudovaná na severovýchodnom okraji zastavaného územia starých Alekšincov, pri železničnej trati v blízkosti potoka Andač. V návrhu územného plánu je potrebné uvažovať s dobudovaním a rozšírením kanalizačnej siete aj do rozvojových lokalít.

- **Ochranné pásma vodohospodárskych vedení a zariadení**

Ochranné pásmo verejného vodovodu a kanalizácie v zmysle § 19 ods. 2 písm. a) zákona NR SR č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene doplnení zákona NR SR č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov, stanovené od vonkajšieho okraja potrubia na obidve strany :

-	vodovod a kanalizácia do DN 500 mm	1,5 m
-	vodovod a kanalizácia nad DN 500 mm	2,5 m

- **Ochrana prírodných liečivých zdrojov, prírodných minerálnych zdrojov a povrchových vôd**

V katastrálnom území obce Alekšince sa nenachádzajú ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a minerálnych stolových vôd vyžadujúcich ochranu v zmysle zákona NR SR č. 538/2005 Z.z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Jestvujúce, rekonštruované a novo navrhované ČOV musia na vyústení vôd do recipientu spĺňať kritériá, ktoré stanovuje nariadenie vlády SR č. 296/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd a nariadenie vlády SR č. 269/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

- **Ochranné pásma vodných tokov**

Ochranné pásmo vodných tokov, slúžiace pre výkon správy toku pobrežné pozemky) v súlade s ustanoveniami § 45 zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov :

-	pri vodohospodársky významnom toku	10 m od brehovej čiary
-	pri drobných tokoch	5 m od brehovej čiary
-	pri ochrannej hrádzi vodného toku	10 m

Podľa prílohy č. 1 Vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodárskych významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov je potok Andač (č. hydrologického poradia 4-21-12-047), pretekajúci katastrálnym územím obce Alekšince, zaradený medzi vodohospodársky významné toky.

• Citlivé a zraniteľné oblasti

Citlivé oblasti sú vodné útvary povrchových vôd, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiadúcemu stavu kvality vôd, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje, ako aj tie, ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd. Za citlivé oblasti sa ustanovujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky alebo týmto územím pretekajú.

Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané oblasti, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l⁻¹, alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Zraniteľné oblasti sa teda vzťahujú na oblasti ohrozené poľnohospodárskou činnosťou. Za zraniteľné oblasti sa ustanovujú pozemky poľnohospodársky využívané v katastrálnych územiach obcí, ktorých zoznam je uvedený v prílohe č. 1 Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti.

Na základe zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a Prílohy č. 1 k Nariadeniu vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti, sú poľnohospodárske pozemky využívané v katastrálnom území obce Alekšince ustanovené za zraniteľné oblasti.

13.8. CHRÁNENÉ LOŽISKOVÉ ÚZEMIA A DOBÝVACIE PRIESTORY

V katastrálnom území obce Alekšince sa nenachádzajú žiadne výhradné ložiská a dobývacie priestory, na ktorých ochranu a racionálne využívanie nerastného bohatstva sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú dve ložiská nevyhradeného nerastu (LNN) „Alekšince – Lahne, štrkopiesky a piesky, SEGNIS, spol. s r.o. Partizánske (4717)“ a „Alekšince, tehliarske suroviny, bez organizácie (4396)“. Na základe požiadavky Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Nitre bolo vzhľadom na predpokladané využívanie ložiska nevyhradených nerastov počas trvania povrchovej ťažby piesku vytvorené ochranné územie.

13.9. OCHRANNÉ PÁSMO LESA

V zmysle § 10 zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku. Na vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby a o využití územia v ochrannom pásme lesa sa vyžaduje aj záväzné stanovisko orgánu štátnej správy lesného hospodárstva.

13.10. OCHRANNÉ PÁSMO POHREBÍSK

V zmysle § 15 ods. 7 zákona NR SR č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve je ochranné pásmo pohrebiska 50 m. V tomto ochrannom pásme sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom.

14. PRIESKUMY A ROZBORY ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU

14.1. ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU

Z hľadiska záujmov obrany štátu sa v katastrálnom území obce Alekšince nachádza vojenský priestor, v ktorom sú umiestnené objekty a podzemné inžinierske siete – vojenský sklad, ktorého vlastníkom je Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. V územnom pláne obce je potrebné rešpektovať predmetné Vojenské účelové zariadenie (VÚZ) na Tyzardovom vrchu vrátane nasledovných obmedzení :

- Ochranné pásmo Vojenského účelového zariadenia (VÚZ) na Tyzardovom vrchu, ktoré predstavuje výškové obmedzenie okolitých stavieb :
 - vo vzdialenosti 2 km od VÚZ max. 219 m n.m.
 - vo vzdialenosti 3 km od VÚZ max. 224 m n.m.
 - vo vzdialenosti 4 km od VÚZ max. 229 m n.m.
- Diaľkové podzemné potrubia (plynové, ropovodné, vodovodné a pod.) musia dodržať ochranné pásmo od vojenských objektov 1.200 m.
- Výškové stavby vyššie ako 50 m nad terénom je nutné prerokovať s Ministerstvom obrany SR osobitnou žiadosťou.
- V riešenom území sa neodporúča umiestňovať zdroje VF žiarenia, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť prevádzku Vojenského účelového zariadenia (VÚZ) Alekšince.

14.2. CIVILNÁ OBRANA

Zariadenia civilnej ochrany sú ochranné stavby a stavby alebo ich časti a technologické súčasti, ktoré sú predurčené na plnenie úloh civilnej ochrany, pričom za ochranné stavby sa na účely zákona NR SR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov považujú ochranné a úkrytové priestory všetkých kategórií a typov, chránené pracoviská, ktoré slúžia civilnej ochrane. V obci v súčasnosti nie sú vybudované žiadne väčšie zariadenia civilnej ochrany. Ukrytie obyvateľov je riešené individuálne, formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne, nakoľko väčšia časť objektov je podpivničená a pivničné priestory môžu slúžiť pre ukrytie obyvateľstva.

Podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii, sa na úrovni územného plánu obce samostatná doložka CO nespracováva. Ukrytie obyvateľstva bude potrebné zabezpečiť v zmysle Vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov, ktorá upravuje druh a rozsah stavebnotechnických požiadaviek zariadení civilnej ochrany zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, ktoré nie sú upravené osobitným predpisom (§ 43d až 43g stavebného zákona), technické podmienky zariadení civilnej ochrany na utváranie predpokladov na znižovanie rizík a následkov po vyhlásení mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu.

Osobitne bude potrebné sledovať možnosti ukrytia obyvateľstva v miestach ich väčšieho výskytu. Pri výstavbe väčších komplexov bude potrebné podporiť projekty s podzemnými pivničnými priestormi, kde sa dajú realizovať úkryty pre obyvateľstvo pri vzniku mimoriadnych udalostí.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- rešpektovať požiadavky orgánov civilnej ochrany obyvateľstva, požiarnej ochrany a orgánov hygienickej služby, zodpovedajúce platnej legislatíve a riešiť ochranu obyvateľstva v rozsahu metodiky spracovania ÚPN-O.

14.3. PROTIPOŽIARNA OCHRANA

V obci Alekšince sa nenachádza požiarna zbrojnica, požiarna technika a ani obecný dobrovoľný hasičský zbor. V niektorých uliciach, pokrytých verejným vodovodom, sú každých 80 – 120 m vybudované požiarné hydranty. Ako zdroj požiarnej vody je možné využívať aj miestne vodné toky a vodné nádrže Alekšinské rybníky. V prípade požiaru slúži profesionálna Hasičská a záchranná služba v Nitre.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- požiadavky vplyvajúce zo záujmov požiarnej ochrany riešiť v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, ako aj vykonávacou Vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov a Vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 307/2002 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa Vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 94/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb, ako aj ďalších právnych predpisov a platných noriem,
- v súlade s § 15 ods. 1 písm. e) zákona NR SR č. 34/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov je potrebné zabezpečiť zdroje pitnej vody na hasenie požiarov a udržiavať ich v použiteľnom stave,
- v súlade s § 15 ods. 1 písm. f) zákona NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov je potrebné voľné nástupné plochy a prízjazdové cesty označovať a trvalo udržiavať.

14.4. OCHRANA PRED POVODŇAMI

Opatrenie na ochranu pred povodňami sa vykonávajú preventívne, v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni. V legislatívnych predpisoch sú určené úlohy orgánov štátnej správy, samosprávy, správcov tokov, správcov nehnuteľností pri vodných tokoch, záchranných zborov, armády a obyvateľstva.

Vodné toky v riešenom katastrálnom území obce Alekšince na základe hydrologickej charakteristiky patria do vrchovinnno-nízinnej oblasti, kde zdrojom vodnatosti sú výlučne dažde a snehové zrážky a ich najväčšia vodnatosť je v jarných mesiacoch, v období topenia snehu a pri výdatnejších dažďoch. Malé prietoky sa vyskytujú v období leta, keď býva sucho, resp. v jesenných mesiacoch, keď sú nízke zrážky. Najvyšší prietok býva v marci, najmenší v septembri.

Hlavným recipientom v území je Andačský potok, ktorý tečie v súbehu so železničnou traťou, s jeho pravostrannými prítokmi : Geňov potok (s prítokmi Svetlov potok a Tizardov potok) a Alekšinský potok, do ktorého sa vlieva potok Pačala, prameniáci v katastrálnom území obce Alekšince. V zastavanom území obce sú toky miestami technicky upravené a prekryté, čo pri malom prietochnom profile môže byť potenciou príčinou ich vybrežovania.

Časť povrchových vôd odvádzaných z katastrálneho územia obce Alekšince sa akumulované v umelých vodných nádržiach – Alekšinských chovných rybníkoch, ktoré boli vybudované severovýchodne od zastavaného územia obce, v lokalite Barce, na zamokrených a ťažko obrábateľných plochách.

Úpravy na zabezpečenie ochrany obce pred povodňami je možné zahrnúť do verejnoprospešných stavieb a do návrhu verejného technického vybavenia územia. Pri návrhu novej zástavby je potrebné rešpektovať ochranné pásma vodných tokov a v známych inundačných územiach nenavrhnúť žiadnu novú výstavbu.

INUNDAČNÉ ÚZEMIE

Inundačné územie sa v určitom období môže prejavíť v lokálnych priestoroch okolo vodných tokoch v prípade zátarasov tokov konármi a rôznymi predmetmi, v prípade prietrží alebo odvádzania veľkých vôd. Preto je potrebné toky priebežne čistiť voči zanášaniam, upresniť prietokový profil a sledovať a posudzovať prietochné prierezy. Potenciálnou príčinou vybrežovania vôd miestnych potokov môžu byť aj prekryté časti

tokov v intraviláne obce s malým prietochným profilom.

PROTIPOVODOVÁ OCHRANA ÚZEMIA

Ochrana pred povodňami je súbor činností a opatrení, ktoré sú zamerané na zníženie povodňového rizika na povodňami ohrozenom území, na predchádzanie záplavám spôsobovanými povodňami a na zmierňovanie nepriaznivých následkov povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a na hospodársku činnosť. Organizáciu ochrany pred povodňami na území Slovenskej republiky upravuje zákon NR SR č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

Z tohto dôvodu Vláda Slovenskej republiky Uznesením č. 31 z 19. januára 2000 schválila Program protipovodňovej ochrany SR do roku 2010, ktorý obsahoval menovitý zoznam pripravovaných stavieb zoradených podľa poradia naliehavosti. Jednalo sa hlavne o výstavbu a rekonštrukciu retenčných nádrží, ochranných hrádzí, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov, ako aj budovania poldrov a realizáciu vodných nádrží, ktoré sú tiež jednou z možností regulovania odtokových pomerov na tokoch tým, že významne prispievajú na vyrovnanie režimu odtoku a výrazne znižujú povodňové prietoky.

V súčasnosti je schválený Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR, ktorý sa zameriava na zadržanie dažďovej vody v krajine, ako aj na celkové oživenie a obnovu poškodenej krajiny a minimalizáciu rizika vzniku povodňových prívalových víň. Podľa tohto programu protipovodňová prevencia spočíva v trojstupňovom prístupe s nasledovnou postupnosťou :

- 1.) zachytenie dažďovej vody v priestore, kde spadne,
- 2.) následná retencia (akumulácia) dažďovej vody v krajine,
- 3.) odvedenie tej časti dažďovej vody, ktorú územie predtým neabsorbuje.

Jedným zo základných krokov účinnej prevencie proti povodňam bude obnovenie ekosystémových funkcií povodia, územia, resp. krajiny, ktoré svojimi prirodzenými vlastnosťami zadrží dažďovú vodu, umožní jej vsakovanie do podložia, zvýši kvalitu pôdy a v rámci priestorovej optimalizácie funkcií, potrieb a využívania krajiny človekom, zabezpečí aj jej ekologickú stabilitu.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- pozdĺž vodohospodársky významných vodných tokoch zachovať ochranné pásma vodných tokov min. 10 m od brehovej čiary a do tohto priestoru neumiestňovať technickú infraštruktúru, cestné komunikácie, pevné stavby, súvislú vzrastlú zeleň a neobhospodarovať ich poľnohospodársky,
- pozdĺž ostatných vodných tokoch zachovať ochranné pásma vodných tokov min. 5 m od brehovej čiary,
- rešpektovať a zachovať hydromelioračné zariadenia,
- rešpektovať prirodzené záplavové územie tokov v katastrálnom území obce a v zmysle § 20 zákona NR SR č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov prípadnú výstavbu situovať mimo územie ohrozeného povodňami.

15. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE S PRIHLIADNUTÍM NA HISTORICKÉ, KULTÚRNE, URBANISTICKÉ A PRÍRODNÉ PODMIENKY ÚZEMIA, VRÁTANE POŽIADAVIEK NA STAVBY UŽÍVANÉ OSOBAMI S OBMEDZENOU SCHOPNOSŤOU POHYBU

15.1. PRIESTOROVÉ USPORIADANIE ÚZEMIA

Súčasné priestorové usporiadanie katastrálneho územia obce Alekšince vychádza zo spojenia v minulosti štyroch samostatných obytných častí (staré Alekšince, obytná časť Gecovské, majer Žomboch a majer Lahne) a je obrazom vzájomného vplyvu prírodných podmienok a antropogénnych činností v území.

Obec Alekšince pozostáva z jedného katastrálneho územia. Rozprestiera sa na juhozápadnom okraji mierne zvlnenej Nitrianskej sprašovej pahorkatiny v nadmorskej výške cca 160 m nad morom. Výškové rozpätie územia dosahuje 80 m (od 152 m n.m. na severovýchode do 232 m n.m. na juhovýchode). Osídlenie kopíruje terénny reliéf a je sústredné na nive potoka Andač, pretekajúceho katastrálnym územím obce zo severozápadu na sever. Najstaršia zástavba stredovekej dediny bola lokalizovaná v blízkosti potoka Andač a v neďalekom priestore dnešnej Hlavnej ulice. Jednalo sa o zástavbu v okolí kostola a východnú časť parku pri bývalom Dezasseho kaštieli, kde voľakedy stála druhá sakrálna stavba – modlitebňa. Neskôr bola kompaktnějšía zástavba obce sústredená už pozdĺž troch ulíc : na južnej strane hlavnej cesty vedúcej od Kamenného mosta smerom na Andač (prvá terasa potoka Andač), najhustejšia obojstranná zástavba Hlavnej ulici, ktorej dominovala panská kúria na jej severnom okraji a najredšie zastavaná ulica vedúca od panskej kúrie smerom na západ, na Horné Rišňovce. Mimo súvislejšej zástavby, na severnom okraji obce, stála a stojí kaplnka sv. Anny a na juhozápade čiastočne uzavretá usadlosť – majer (zárodok dnešnej Uličky). K roku 1838 (2. vojenské mapovanie) pribudla nová zástavba na Gecovskom (4 usadlosti), niekoľko domov na Uličke a dve väčšie usadlosti – majere (jeden na juh od veľkého hliníka a tehelne, druhý západne od kostola). Novým prvkom je cintorín, situovaný severne od intravilánu. V južnej časti extravilánu stáli štyri majere – Géczyho majer (v lese) východne od horného toku Pančavy a tri v časti Lahne (majer Lahne, majer grófa Dezasseho a Biskupský dvor). V období medzi 1893 až 1934 obec územne rástla pri hlavných cestách, na Žombochu (32 nových domov) a Gecovskom (13 nových domov). Od začiatku 40. rokov minulého storočia bol rozvoj bytovej výstavby spojený s prisťahovalectvom rodín z Oravy, ktorí boli vysťahovaní z dôvodu výstavby Oravskej priehrady. Po roku 1945 vzniklo JRD na Žombochu a ŠM v miestnej časti Lahne spoju s bytovou zástavbou pozdĺž dvoch krátkych uličiek. Od začiatku 50. rokov do konca 80. rokov minulého storočia bola založená centrálna časť obce, v rámci ktorej bol vybudovaný kultúrny dom, obecný úrad, školy, zdravotné stredisko a administratívna budova ŠM. S novou školou boli postavené aj prvé bytovky (východný okraj parku, pri kaštieli, západne od školy, na Školskej ulici). Zhustla pôvodná zástavba na Žombochu, Gecovskom alebo Srkoch, menej na Hlavnej a Železničnej ulici a v Uličke. Okolo centra vznikli nové ulice : Rybníčná, Kostolná, Tehelná, Krátka, Hlboká cesta, Dolný Balkán a Horný Balkán. Po spoločensko-ekonomických zmenách v spoločnosti sa výstavba spomalila. Hromadná bytová výstavba sa koncentrovala na južnú stranu Školskej ulice, individuálna bytová výstavba na Tehelnú a Kostolnú ulicu. V poslednom období výstavba pokračovala na Dolnom a Hornom Balkáne, Srkoch a Krátkej ulici. Nová ulica vznikla v predĺžení Hlbokej cesty.

Alekšince sa rozprestierajú na oboch brehoch potoka Andač, ktorý preteká územím zo severozápadu na sever. V súbehu s vodným tokom po jeho pravej strane vedie železničná trať a štátna cesta III. triedy. Zastavané územie, ktoré pozostáva z dvoch samostatných častí, je sústredené v severozápadnej a južnej časti katastrálneho územia. Má charakter cestnej zástavby, ktorá vznikala pozvoľne a neorganizovane pozdĺž ciest. Zastavané územie nie je kompaktné a kontinuálne prepojené, nakoľko vzniklo postupným spojením štyroch samostatných obytných častí. Zastavané územie obce je obklopené rozsiahlymi, intenzívne obhospodarovanými poľnohospodárskymi pozemkami, v juhozápadnej časti vinicami a v menšej miere lesnými pozemkami.

Hlavnú kompozičnú os urbanizovaného priestoru tvoria cesty III. triedy prechádzajúce stredom zastavaného územia obce v súbehu so železničnou traťou a vodným tokom. Z hľadiska výškového zónovania, ktoré je typické pre vidiecku zástavbu, prevláda jedno a dvojpodlažná zástavba rodinných domov. Súčasná bytová výstavba a niektoré objekty občianskej vybavenosti presahujú pôvodnú výškovú hladinu zástavby. Ich maximálna výška však nepresahuje 3 nadzemné podlažia. Hmotovú dominantu v obci tvorí základná škola a historická klasicistická kúria z 19. storočia. Ťažiskovým priestorom s optimálnou pešou dostupnosťou je vznikajúce centrum obce, ktoré je sústredné medzi obecným úradom, základnou školou a verejným parkom pri bývalom kaštieli.

Samostatnú miestnu časť Lahne, ktorá je situovaná po ľavej strane cesty II/513 Nitra – Hlohovec, tvorí zástava rodinných domov pozdĺž dvoch ulíc a prevažne schátralá zástava bývalého hospodárskeho dvora (bývalý ŠM Agrokomplex Nitra, dnes firma Compacta Agro).

Pri panoramatickom pohľade na Alekšince vidieť kompaktné priestory pre bývanie, vybavenosť, výrobu a poľnohospodárstvo. V návrhu územného plánu treba akceptovať zachovalú urbanistickú štruktúru

vidieckeho osídlenia, historický pôdorys, objektovú skladbu, výškové a priestorové usporiadanie objektov, charakteristické pohľady, siluety a panorámy.

15.2. FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA

Funkčné členenie a organizácia riešeného územia vychádza z jeho prírodných, historických a geomorfologických daností. Obec Alekšince, ktorá pozostáva zo štyroch, v minulosti samostatných obytných častí, ako ucelený funkčný celok plní základnú funkciu bývania, vybavenosti, výroby a poľnohospodárstva.

Z hľadiska súčasného postavenia uvedených funkcií aj naďalej prevláda obytná funkcia, ktorá je zastúpená prevažne nízkopodlažnou zástavbou samostatne stojacich rodinných domov situovaných pozdĺž miestnych komunikácií a ktorá tvorí prevažnú časť zastavaného územia obce. Bytová výstavba, reprezentovaná nízkopodlažnými, prevažne trojpodlažnými bytovými domami, je sústredná v širšom okolí centrálnej časti obce, východne a západne od areálu základnej školy.

Občianska vybavenosť je sústredená v centrálnej časti, kde vzniká kultúrno-administratívne, obchodné a školské centrum, dnes reprezentované budovou Obecného úradu, poštou, zdravotným strediskom, materskou školou, základnou školou a stávajúcimi bytovými domami. Ostatná občianska vybavenosť – kostol, dom smútku s cintorínom, futbalové ihrisko a základná obchodná vybavenosť, vrátane služieb je rozptýlená podľa dochádzkových vzdialeností v celom riešenom území.

Funkcia výroby je reprezentovaná výrobným areálom DYNA a EuroVat, nachádzajúcimi sa v bývalej kúrii nad rybníkmi, východne od centrálnej časti obce a firmou Woodstar, situovanej v miestnej časti Lahne. Poľnohospodárska výroba je situovaná v troch lokalitách. Na juhozápadnom okraji zastavaného územia obce sa v bývalom areáli poľnohospodárskeho družstva nachádza družstvo UNIAGRO, na južnom okraji katastrálneho územia v miestnej časti Lahne, v bývalom areáli ŠM Agrokomplex Nitra firma Compacta Agro a pri ceste II/513 Nitra – Hlohovec chov koní a jazdecký areál firmy ORTV. Špecifikom sú Alekšinské chovné rybníky, ktoré patrili Štátnemu rybárstvu Stupava a v súčasnosti sú vo vlastníctve súkromných osôb.

Rekreačná funkcia v obci nie je rozvinutá. Potenciálom v oblasti rekreácie sú Alekšinské chovné rybníky, miestne vinohrady, jazdecký areál, prípadne usadlosti vhodné pre agroturistiku.

V návrhu územného plánu obce je potrebné uvažovať s vytvorením nových obytných plôch aj s ohľadom na blízkosť a optimálnu dostupnosť krajského mesta Nitra, vrátane zabezpečenia potrebnej vybavenosti a služieb, vrátane vytvorenia podmienok pre šport a rekreáciu. Pri rozvoji jednotlivých funkcií je potrebné prihliadať na ich optimálne väzby, územno-technické podmienky, geomorfologické podmienky s rešpektovaním požiadaviek na ochranu prírody a zachovania kultúrnych hodnôt.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- zachovať vidiecky charakter zástavby (výšková hladina nízkopodlažnej zástavby),
- vylúčiť nevhodnú výstavbu mimo zastavaného územia obce,
- vymedziť územia pre novú bytovú výstavbu prevažne rodinných domov v zastavanom území obce (stavať do prelúk), resp. v tesnej blízkosti zastavaného územia obce s možnosťou umiestnenia podnikateľských aktivít v objektoch rodinných domov alebo pri nich,
- vymedziť územie pre výstavbu obecných nájomných bytov, vrátane bytov pre sociálne slabšie vrstvy obyvateľstva,
- vymedziť územie pre novú bytovú výstavbu s predpokladom vytvorenia satelitného bývania pre väčšie sídla (hlavne Nitru), ktoré sú zdrojom pracovných príležitostí, vrátane vybavenosti a služieb,
- dobudovať potrebnú občiansku vybavenosť aj s ohľadom na riešenie kapacít sociálnej infraštruktúry najmä pre starších obyvateľov obce,
- vytvoriť vhodné podmienky pre vybudovanie centrálneho priestoru – námestia v blízkosti obecného úradu,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj rekreácie a agroturistiky,
- ako možnú plochu pre rozšírenie výrobného areálu s nenáročnými prevádzkami rezervovať

- nevyužívané územia bývalých poľnohospodárskych družstiev,
- zvýšiť súčasný štandard technickej vybavenosti obce dobudovaním kanalizácie,
- novo navrhované rozvojové lokality vybaviť potrebnou technickou infraštruktúrou vrátane miestnych komunikácií a chodníkov pre peších,
- navrhnuť bezkolízne dopravné napojenie rekreačného územia na jestvujúcu sieť komunikácií,
- znížiť negatívne dopady na životné prostredie obce hlavne z automobilovej dopravy, vrátane zlepšenia dopravnej siete,
- dodržiavať legislatívne opatrenia v území so záujmami ochrany prírody a krajiny,
- vytvárať predpoklady pre zachovanie stability lesných pozemkov,
- meniť (dlhodobo) drevinové zloženie jestvujúcich monokultúr na porasty blízke štruktúrou a druhovou skladbou prírodným lesom, zvýšiť podiel listnatých drevín domácej proveniencie,
- zvýšenie ekologickej stability územia zväčšením plôch vzrastlej stromovej a krovinnej vegetácie v zastavanom území obce ako aj v celom katastrálnom území obce,
- na orných pôdach zachovať veľkoblukovú výrobu súčasných poľnohospodárskych komodít,
- trvalé trávne porasty lokalizovať tak, aby tvorili kontaktnú, prechodnú zónu medzi poľnohospodársky intenzívne využívanou krajinou a lesnou krajinou,
- zabezpečiť, aby podmáčané územia s ornou pôdou boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou,
- upustiť od možnosti navrátenia lokalít s výrazným sekcesným procesom do pôvodného stavu
- pôvodnú rozptýlenú vegetáciu v krajine priebežne ošetrovať (preriezka, zmladzovanie...)
- rámcovo zachovať súčasnú organizáciu prvkov štruktúry krajiny,
- revitalizovať vodné toky, rekonštruovať pôvodné brehové porasty a eliminovať ich znečistenie TKO a splaškami,
- sprievodnú vegetáciu vodných tokov ošetrovať, postupne rekonštruovať a omladzovať,
- priestor Alekšinských rybníkov využívať nenáročnou rekreačnou formou ako priestor koncomdennej rekreácie (prechádzky, nenáročný športový areál a podobne).

15.3. POŽIADAVKY NA STAVBY UŽÍVANÉ OSOBAMI S OBMEDZENOU SCHOPNOSŤOU POHYBU

V zmysle § 57 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 532/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, musí byť do každej nižšie uvedenej stavby zabezpečený bezbariérový prístup :

- stavbu bytového domu a ostatných budov na bývanie,
- byt, ak ho má využívať osoba s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie,
- stavbu rodinného domu, ak ju má využívať osoba s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie,
- stavby nebytovej budovy v časti určenej na užívanie verejnosťou,
- stavbu, v ktorej sa predpokladá zamestnávanie osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie,
- inžiniersku stavbu v časti určenej na užívanie verejnosťou.

Zároveň musí byť v podľa § 58 vyhlášky MŽP SR č. 532/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, zabezpečený bezbariérový prístup aj na miestne komunikácie a verejné plochy. Pri parkovacích a odstavných plochách pre motorové vozidlá musia byť vyhradené 4 % stojísk (najmenej však jedno stojisko) pre vozidlo osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Stavby musia spĺňať všeobecné technické požiadavky zabezpečujúce užívanie stavby osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, najmä požiadavku bezbariérovosti podľa platných predpisov a noriem (Príloha k vyhláške MŽP SR č. 532/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie).

16. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE BÝVANIA, OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI, SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY, VÝROBY A REKREÁCIE

16.1. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE BÝVANIA

Bytový fond v obci je tvorený prevažne individuálnou bytovou výstavbou samostatne stojacich rodinných domov. Podľa SOBD z roku 2011 má obec Alekšince celkovo 527 bytov, z toho 475 trvalo obývaných bytov (90,1 %). Veľmi vysoký stav neobývaných domov a bytov spôsobuje ich využitie na rekreačné účely (51,2 %). Urbanistický ukazovateľ priemernej obložnosti bytu (počet obyvateľov na jeden byt) je 3,50, čo je mierne nepriaznivý ukazovateľ. Priemerná obložnosť bytov na Slovensku je 3,23.

Z hľadiska stavebno-technického stavu bytového fondu, ktorý bol postavený prevažne po roku 1946, možno konštatovať, že stavebno-technický stav bytov je prevažne dobrý a vyhovujúci, na základe čoho sa nedá očakávať výrazný odpad bytového fondu. Vybavenie bytov patrí popri veku a veľkosti bytového fondu k hlavným charakteristikám celkovej kvality bytov. Technická vybavenosť bytov sa v poslednom období podstatne zlepšila.

V návrhu územného plánu bude potrebné prehodnotiť navrhované kapacity v bytovej výstavbe, ale hlavne štruktúru bytov. Dôraz treba klásť prevažne na výstavbu rodinných domov. V menšej miere je možné uvažovať aj s nízkou bytovou výstavbou. Viacpodlažná bytová výstavba nie je v danom prostredí žiadúca. Pri stanovení potreby bytového fondu sa bude vychádzať zo stávajúceho bytového fondu a jeho dožívajúcej časti, z demografického vývoja a taktiež aj z ekonomickej situácie. Z dôvodu predpokladaného rozvoja priemyselnej výroby a vznikom nových pracovných príležitostí v susednom okresnom a zároveň aj krajskom meste Nitra, treba uvažovať aj s potrebou vytvorenia nového, satelitného bývania formou individuálnej bytovej výstavby v miestnej časti Lahne.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- obec jednoznačne profilovať ako sídlo miestneho významu plniace obytnú funkciu s doplnkovou funkciou poľnohospodárskou,
- vymedziť územia pre novú bytovú výstavbu a výstavbu rodinných domov s možnosťou umiestnenia podnikateľských aktivít v objektoch rodinných domov alebo pri nich prevažne v zastavanom území obce na nezastavaných prelukách a v nadrozmerných záhradách, alebo vo väzbe na zastavané územie obce,
- v miestnej časti Lahne uvažovať s vytvorením satelitného bývania formou samostatne stojacich rodinných domov,
- rozvíjať diferencované formy bývania na území obce s cieľom uspokojiť požiadavky rôznych skupín obyvateľstva,
- plochy zástavby kombinovať s dostatočnými plochami ovocných sádov a záhrad, ale aj verejnej zelene,
- vylúčiť nevhodnú výstavbu mimo intravilánu,
- vylúčiť sídliskový typ zástavby, ktorý nie je vhodný do daného prostredia,
- pri individuálnej bytovej zástavbe vylúčiť jej radovú formu a plochy so zástavbou kombinovať s dostatočnými plochami ovocných sádov a záhrad,
- pri rekonštrukcii existujúcich objektoch uvažovať s využitím podkrovia na bývanie,
- v rámci obnovy existujúcej dvojpodlažnej bytovej výstavby prehodnotiť možnosť vytvorenia podkrovných bytov,
- zvýšiť estetické kvality prostredia návrhom výsadby zelene a osadením prvkov drobnej architektúry hlavne v centrálnej časti obce,
- rešpektovať požiadavky na hygienickú kvalitu bývania najmä dodržiavaním vymedzených ochranných pásiem od zariadení dopravnej a technickej vybavenosti, cintorínov ako aj od poľnohospodárskych a výrobných prevádzok.

16.2. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI A SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Obec Alekšince patrí z hľadiska organizácie sídelnej štruktúry medzi centrá osídlenia lokálneho (miestneho) významu, ktoré v rámci svojho katastrálneho územia uspokojujú potreby v oblasti občianskej vybavenosti prevažne svojich obyvateľov, ale aj obyvateľov okolitých obcí. Je sídlom administratívneho, školského a zdravotného obvodu a z hľadiska svojho charakteru má pomerne dostatočne vybudovanú sieť obchodov a služieb. V oblasti komerčnej obchodnej, obslužnej a ostatnej vybavenosti, ktorá sa intenzívnejšie presadzuje na báze trhových vzťahov, sa rýchlo rozvíjajú také druhy maloobchodu a služieb, ktoré pokrývajú denné potreby občanov a sú menej investične náročné. Verejná a verejnoprospešná vybavenosť, ktorú zabezpečujú prevažne rozpočtové a príspevkové organizácie a samotné obce, pokrývajú väčšinou len základné potreby obyvateľov a návštevníkov územia obce. Vyššia vybavenosť sa v obci nenachádza, v najbližšej vzdialenosti je v okresnom a zároveň aj krajskom meste Nitra.

16.2.1. Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť v obci Alekšince je reprezentovaná zariadeniami a na ne nadväzujúcimi službami, ktoré zabezpečujú potreby obyvateľov obce a jej návštevníkov. Budovala sa v rôznych časových obdobiach. Reprezentovaná je školskými, kultúrnymi, administratívnymi, zdravotníckymi alebo športovými zariadeniami, zariadeniami sociálnych služieb a vybavenosťou komerčného rázu – obchody a služby, ktorá je založená na báze trhových vzťahov.

ŠKOLSTVO A VÝCHOVA

Predškolské zariadenia : v súčasnom období sa v riešenom území nachádza materská škola, ktorá je od roku 1997 dvojtriedna s celodennou starostlivosťou. Vyučovacím jazykom je slovenský jazyk. Materská škola je umiestnená v združenom objekte obecného úradu a jej chod spadá pod obecný úrad Alekšince. Samotný združený objekt materskej školy a obecného úradu je dvojpodlažný. V roku 2015 boli priestory materskej školy zrekonštruované a rozšírené na tri triedy. V súčasnosti ju navštevuje cca 36 detí, ktoré sú rozdelené do dvoch tried. Kapacitne trojtriedna materská škola vyhovuje požiadavkám súčasnosti. Stravovanie zabezpečuje kuchyňa v neďalekej základnej škole. V blízkosti objektu materskej školy sa nachádza detské ihrisko.

Školské zariadenia : v súčasnom období sa vyučuje v objekte základnej školy, ktorá bola postavená v roku 1979 ako 13-triedna pavilónová základná škola. Nachádza sa v centrálnej časti obce. V školskom roku 2017/2018 navštevuje školu cca 200 žiakov z Alekšincov a neďalekej obce Lukáčovce, ktorí sú rozdelení do 11 tried. Súčasťou školy je aj školský klub pozostávajúci z dvoch oddelení, ktorý navštevuje celkovo cca 38 žiakov. Areál školy je vybavený telocvičňou, multifunkčným ihriskom s umelým povrchom a oddychovými plochami. Súčasťou zariadenia je aj vlastná kuchyňa, ktorá zabezpečuje stravovanie aj pre ostatné obecné zariadenia (napr. materská škola, obecný úrad a podobne) a školská jedáleň. Kapacitne budova vyhovuje súčasným požiadavkám a preto sa neuvažuje s jej rozšírením. Objekt základnej školy bol zrekonštruovaný a slávnostne daný do užívania v roku 2009.

Iné výchovné zariadenia : zariadenia tejto podskupiny sa v riešenom území nenachádzajú žiadne.

ZDRAVOTNÍCTVO A KÚPEĽNÍCTVO

Detské jasle : V obci Alekšince sa v súčasnosti detské jasle nenachádzajú. Krátku dobu, na prelome 80-tych a 90-tych rokov minulého storočia (od oku 1987 do roku 1991), existovali v budove terajšieho obecného úradu. Z dôvodu malého záujmu bolo toto zariadenie zrušené.

Zdravotné stredisko : V združenom objekte obecného úradu Alekšince sa nachádza neštátne zdravotné stredisko – 1 ambulancia praktického lekára pre dospelých a 1 lekárňu, ktoré bolo zrekonštruované v roku 2005. Ambulancia detského lekára a stomatologická ambulancia sa nachádzajú v susednej obci Rišňovce. Vyššie zdravotnícke služby poskytujú obyvateľom riešeného územia zdravotnícke zariadenia v okresnom a zároveň aj krajskom meste Nitra, kde sa nachádza Fakultná nemocnica Nitra so Všeobecnou nemocnicou Nitra.

Kúpele : Obec Alekšince nemá vo svojom katastrálnom území kúpele. Na území obce Alekšince – časť Gecovské boli podľa miestnych tradícií v 17. storočí objavené dva pramene. Jeden kyslý – dobrý na pitie, druhý teplý, sírový – vhodný na liečebné kúpele. Neskôr tu mali byť postavené aj drevené kúpele, ktoré však pravdepodobne zanikli koncom 19. storočia.

SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Základná sieť sociálnych služieb na území obce Alekšince nie je vybudovaná. Na území obce sa nenachádzajú žiadne sociálne zariadenia, ako napríklad detské domovy, domovy dôchodcov a pod. V rámci okresu Nitra je Zariadenie sociálnych služieb BORINKA v Nitre (DSS 70 miest, ZPS 20 miest, ŠZ – Alzheimer 71 miest), Zariadenie sociálnych služieb NITRAVA v Nitre (DSS 110 miest, ZPS 35 miest, ŠZ – skleróza multiplex + starecká demencia 25 miest), Zariadenie sociálnych služieb VINIČKY v Nitre (DSS 50 miest, ZPS 30 miest, ŠZ 100 miest, Integrované centrum 10 miest), Zariadenie sociálnych služieb BENEFIT v Ľudovítovej (DSS 23 miest, ŠZ 20 miest) a Zariadenie sociálnych služieb KREATÍV v Klasove (DSS 137 miest, Rehabilitačné stredisko 4 miesta). Zatiaľ jedinou formou terénnych sociálnych služieb je opatrovateľská služba pre seniorov, ktorá je poskytovaná len v úzko časovo vymedzenom rozsahu, neposkytuje sa celodenná opatrovateľská služba.

16.2.2. Obchod a služby

Občianska vybavenosť – verejnoprospešné služby, výrobné a nevýrobné služby, obchodná sieť, ubytovacie a stravovacie zariadenia, peňažné ústavy, ich kapacita a predpokladaný rozvoj patria medzi činnosti zahrnuté do širokého spektra podnikateľských aktivít, ktorých rozvoj sa riadi pravidlami ponuky, dopytu a ich usmerňovanie z hľadiska lokalizácie aj kvality je v kompetencii samosprávy obce.

VEREJNOPROSPEŠNÉ SLUŽBY

Základný sortiment služieb pre obyvateľstvo sa zabezpečuje na komerčnej báze v individuálnych zariadeniach umiestnených v jednotlivých objektoch v rámci zastavaného územia obce. Žiaduce by bolo ich rozšírenie o také druhy služieb, ktoré nie sú v obci zastúpené (kozmetika, manikúra, pedikúra, krajčírstvo, oprava obuvi a podobne). Je to však závislé od dopytu obyvateľstva. V súčasnosti sa v združenom objekte obecného úradu nachádza súkromné kaderníctvo.

VÝROBNÉ A NEVÝROBNÉ SLUŽBY

Výrobné služby pre obyvateľstvo, ktorých sortiment sa zabezpečuje na komerčnej báze, sú umiestnené prevažne vo vyčlenených priestoroch pri rodinných domoch, alebo sú situované v samostatných účelovo adaptovaných objektoch v jestvujúcej zástavbe. Živnostníci, ktorí pôsobia na území obce, poskytujú svoje služby hlavne v oblasti výroby kovových a drevených výrobkov, v poľnohospodárskej oblasti a lesníckom hospodárstve, ale aj v servisnej a opravárskej činnosti. Svoje zastúpenie má aj výroba keramiky a porcelánu na ulici Žomboch, rezbárstvo BURATINO na Kostolnej ulici, ale aj výroba a distribúcia pracovných odevov VAPOS na Hlavnej ulici.

Nevýrobné služby na území obce zabezpečujú živnostníci, ktorý majú svoje prevádzky, resp. sídlo zriadené prevažne vo svojich obytných domoch. Jedná sa hlavne o živnostníkov, ktorí poskytujú sprostredkovateľskú činnosť, prenájom nehnuteľností, administratívne a písárske práce, reklamné a propagačné služby, spracovanie dát a ostatné služby v oblasti informačných technológií, činnosť poisťovacích agentov a maklérov, poradenskú činnosť v oblasti finančných služieb, poskytovanie úverov a podobne. Medzi nevýrobné služby je možné zaradiť aj opravu nábytku, opravu strojov, opravu elektrických spotrebičov, čistenie budov a Zberné suroviny EKOZBER na Kostolnej ulici,

OBCHODNÁ SIEŤ

Základ maloobchodnej siete, ktorá je prevádzkovaná na komerčnej báze, tvoria obchody s potravinárskym sortimentom rozšíreným o sortiment drogistického tovaru, domácich potrieb a drobného

tovaru. V súčasnom období sa na území obce nachádza samostatná predajňa potravín COOP Jednota SD Nitra na Hlavnej ulici, predajňa potravín VAPOS na Hlavnej ulici, predajňa zmiešaného tovaru DEKORA na Železničnej ulici, predajňa rozličného tovaru JUNIOR na Železničnej ulici a predajňa rozličného tovaru v rodinnom dome na ulici Žomboch.

UBYTOVACIE A STRAVOVACIE ZARIADENIA

Obec Alekšince nie je rekreačnou obcou, čomu zodpovedá aj veľkosť a rozmiestnenie stravovacích a pohostinských zariadení, ktoré zabezpečujú potreby prevažne obyvateľov obce.

Stravovacie zariadenia na území obce predstavuje niekoľko pohostinstiev a malých zariadení poskytujúcich občerstvenie: Western pub REBECCA s kapacitou 80 stoličiek (bývalá stará krčma), Pohostinstvo u FUŇA s kapacitou 60 stoličiek na Železničnej ulici, Reštaurácia PIZZERIA na Železničnej ulici, Sezónne pohostinstvo Malý kaprík v areáli rybníkov .

Ubytovacie zariadenia sa na území obce nenachádzajú.

PEŇAŽNÉ ÚSTAVY A POISŤOVNÍCTVO

Peňažné ústavy sú zriaďované pre určitý počet obyvateľov. Obecný úrad Alekšince neeviduje na svojom území ani jeden peňažný ústav a ani bankomat.

16.2.3. Ostatná vybavenosť

Ostatná vybavenosť : verejná administratíva, kultúra a osвета, telovýchova a šport patria medzi činnosti zahrnuté do širokého spektra obecných a podnikateľských aktivít.

VEREJNÁ ADMINISTRATÍVA

V centrálnej časti obce Alekšince, na Školskej ulici č. 389, sa nachádza **Obecný úrad Alekšince**, ktorý slúži pre obyvateľov celej obce. Obecný úrad má v súčasnosti okrem svojho starostu aj 8 zamestnancov, vrátane matriky. Okrem obecného úradu sa v budove nachádza aj materská škola a zdravotné stredisko. Dvojpodlažný združený objekt obecného úradu bol v roku 2011 zrekonštruovaný. Zariadenia, ktoré sú situované v predmetnom objekte, sa ponechávajú v súčasných kapacitách.

Pošta má svoje sídlo v samostatnej budove na Školskej ulici. Jedná sa o dodávaciú poštu, ktorá doručuje listové zásielky adresátom (príjemcom) a vydáva odnosné zásielky adresátom (odnášačom) na pošte. Prevádzka pošty je zabezpečená každý pracovný deň (od pondelka do piatku) v čase od 7,30 hod. do 15,00 hod., okrem stredy, kedy je prevádzka zabezpečená až do 17,00 hod. Na pošte pracujú 2 zamestnankyne.

KULTÚRA A OSVETA

Sieť kultúrnych zariadení je v obci Alekšince zastúpená zariadeniami prevažne lokálneho významu, ktoré zabezpečujú kultúrne vyžitie prevažne obyvateľom obce a jej návštevníkmi.

Sieť kultúrnych zariadení je v obci Alekšince zastúpená zariadeniami prevažne lokálneho významu. V rokoch 2011-2012 bola zrealizovaná kompletná rekonštrukcia objektu **kultúrneho domu**. Jedná sa o jednopodlažný objekt obdĺžnikového pôdorysu zastrešený plochou strechou, ktorý je situovaný v centrálnej časti obce pod obecným úradom, oproti areálu základnej školy. Organizujú sa v ňom tanečné zábavy a plesy, rodinné oslavy, svadby, kary, výročné členské schôdze, výstavy, stolnotenisové turnaje, ale aj predajné akcie a iné podujatia. Súčasťou kultúrneho domu je okrem sály aj salónik a kuchyňa s príslušenstvom.

V budove základnej školy je zriadená **obecná knižnica**, ktorá je otvorená každý pondelok a stredou od 14,00 hod. do 16,00 hod. V ponuke je literatúra pre deti, mládež a dospelých, odborná a náučná literatúra, encyklopédie, literatúra faktu a podobne. Knižnica obsahuje cca 9.700 exemplárov a aktívne ju využíva cca 60 čitateľov, ktorých tvoria prevažne žiaci vo veku od 7 do 12 rokov. Obecná knižnica v objekte základnej školy bola sprevádzkovaná v roku 2009 a vznikla spojením obecnej, školskej a učiteľskej knižnice.

Okrem vyššie uvedených kultúrnych ustanovizní sa na území obce Alekšince nachádzajú sakrálné stavby, smútočné objekty a zariadenia. **Sakrálné stavby** – Rímskokatolícky kostol sv. Anny sa pôvodne nachádzal na okraji zastavaného územia obce a v súčasnosti je jednou z dominant širšieho centra obce. Kostol bol postavený na mieste kaplnky z roku 1736, ktorá bola v roku 1802 rozšírená a upravená v klasicistickom štýle. Až neskôr bola z južnej strany lode pristavaná veža. V roku 1939 bola stavba kostolíka rozšírená západným smerom o bočnú loď, ktorá sa stala hlavnou loďou. Následne v roku 1959 bola k najstaršej časti kostola z juhu pristavaná predsieň. V roku 1995 bola zrekonštruovaná strecha veže, v roku 2011 bola opravená celá strecha a v roku 2012 bol zrekonštruovaný interiér kostola.

Smútočné objekty a zariadenia sú reprezentované areálom cintorína, ktorý je situovaný na severozápadnom okraji zastavaného územia obce, pri ceste smerom na Lukáčovce. V súčasnosti je v cintoríne pochovaných 1.407 zosnulých v 787 hroboch. V areáli cintorína sa nachádza dom smútku, ktorý bol postavený v roku 1961. V roku 2009 bolo zrealizované oplotenie a skultúrnenie cintorína. V roku 2015 bolo nainštalované osvetlenie v severovýchodnej časti cintorína.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

V obci Alekšince sa nachádza areál futbalového ihriska s tribúnou severozápadne od centrálnej časti obce, multifunkčné ihrisko a telocvičňa v areáli základnej školy, detské ihriská a ihriská pre mládež v zastavanom území obce, kynologický areál na Železničnej ulici a jazdecký areál v miestnej časti Lahne.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- v oblasti školstva zachovať jestvujúci rozsah školskej vybavenosti, vrátane predškolského zariadenia, ktorá je kapacitne a priestorovo vyhovujúca. V prípade potreby skvalitniť priestory v školských areáloch a dobudovať v nich potrebnú vybavenosť (špeciálne učebne, dielne, športoviská, ihriská a podobne),
- v prípade záujmu uvažovať so zriadením detských jasí,
- v oblasti zdravotníctva zachovať, prípadne dobudovať zdravotné stredisko pre spádovú oblasť obce a jej okolia, v prípade záujmu vytvoriť podmienky pre rozšírenie zdravotných služieb,
- v oblasti sociálnej starostlivosti dobudovať základnú sieť sociálnych služieb v obci, hlavne pre poproduktívne obyvateľstvo. V prípade požiadaviek zriadiť dom opatrovateľskej služby s vývarovňou pre občanov starých a nevládných, prípadne zvážiť potrebu zriadenia domu dôchodcov, resp. penziónu pre starších a nevládných,
- v oblasti kultúry a osvetu využiť stávajúce kultúrne zariadenia,
- v oblasti verejnej správy a služieb rozšíriť a skvalitniť služby pre občanov obce súvisiace s rozvojom informačnej spoločnosti (zriadenie internetu pre verejnosť, faxovej služby, kopírovacej služby a pod.),
- v oblasti telovýchovy a športu rozšíriť a skvalitniť technické vybavenie športového areálu, pre každodennú rekreáciu navrhnuť dostavbu športovísk a ihrísk v zastavanom území obce a vytvoriť podmienky pre letnú a zimnú rekreáciu,
- v oblasti obchodnej vybavenosti kvalitatívne zlepšovať parametre existujúcich zariadení v jednotlivých častiach obce a v prípadne záujmu vytvárať podmienky pre ich rozšírenie,
- uvažovať s dobudovaním centra v priestore obecného úradu a nového parku,
- v oblasti cestovného ruchu dobudovať ubytovacie a stravovacie zariadenia pre krátkodobý i dlhodobý pobyt návštevníkov.

16.3. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE VÝROBY

16.3.1. Ťažba nerastných surovín

Z hľadiska vývoja ťažobných odvetví je jedným z prioritných obmedzujúcich faktorov potenciál horninového prostredia. V riešenom území sa nachádzajú dve ložiská nevyhradeného nerastu (LNN) „Alekšince – Lahne, štrkopiesky a piesky, SEGNIS, spol. s r.o. Partizánske (4717)“ a „Alekšince, tehliarske suroviny, bez organizácie (4396)“. Na základe požiadavky Regionálneho úradu verejného zdravotníctva

v Nitre bolo vzhľadom na predpokladané využívanie ložiska nevyhradených nerastov počas trvania povrchovej ťažby piesku vytvorené ochranné územie.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- rešpektovať jestvujúce ložiská nevyhradeného nerastu,
- po ukončení povrchovej ťažby uvažovať s následnou rekultiváciou územia.

16.3.2. Poľnohospodárstvo

Prevažnú časť poľnohospodárskej pôdy v riešenom území obhospodaruje firma COMPACTA AGRO a.s., ktorá obhospodaruje celkovo 476,10 ha poľnohospodárskej pôdy. Druhým najväčším je samostatne hospodáriaci roľník (SHR) z Nových Zámkov, ktorý obhospodaruje cca 415,80 ha poľnohospodárskej pôdy. Neďaleko bývalého majera v Lahnianskej doline sa okrem chovu koní venuje aj rastlinnej výrobe samostatne hospodáriaci roľník (SHR) na ploche 121,80 ha. Plochu menšiu ako 100 ha obhospodaruje : samostatnej hospodáriaci roľník (32,10 ha), LANY s.r.o. (20,50 ha) a Poľnohospodárske družstvo Jelšovce (13,90 ha). Na ploche menšej ako 10 ha hospodári Agrodružstvo Rišňovce (4,60 ha), LUPOL s.r.o. Lukáčovce (2,60 ha), Roľnícke družstvo Rumanová (3,80 ha) a ďalší menší roľníci. Vinice na území obce o výmere 19,40 ha obhospodaruje súkromník.

Z hľadiska živočíšnej výroby boli chovy v jednotlivých strediskách postupne utlmované a z dôvodu ich nerentabilnosti a nedostatočného materiálo-technologického vybavenia boli nakoniec všetky zrušené.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- rozvoj územia obce je potrebné riešiť v súlade so zákonom NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona NR SR č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s vykonávacou vyhláškou MP SR č. 508/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania ŽP,
- zabezpečiť ochranu najkvalitnejšej ornej pôdy a pre územný rozvoj smerovať najmä na nepoľnohospodársku pôdu a nedostatočne využité pozemky v zastavanom území obce,
- zabezpečiť protieróziu ochranu poľnohospodárskej pôdy,
- pre zlepšenie stavu prostredia vzťahujúceho sa na ochranu poľnohospodárskej pôdy a poľnohospodárskej výroby :
 - znížiť intenzitu produkčného využívania plôch poľnohospodárskej pôdy v ťažkých výrobných podmienkach a zosúladiť ekonomických a environmentálnych hľadísk poľnohospodárskej výroby,
 - zavádzaním organického (alternatívneho) spôsobu hospodárenia na poľnohospodárskej pôde vzhľadom na perspektívny rozvoj rekreácie v obci,
 - urbanistické zámery lokalizovať tak, aby bola čo najmenej narušená organizácia poľnohospodárskej pôdy a osobitne chránená poľnohospodárska pôda a pôda, na ktorej boli vykonané hydromelioračné opatrenia,
 - riešiť rozvoj poľnohospodárskej a živočíšnej výroby pri zohľadnení jej dopadov na životné prostredie,
- zachovanie jestvujúceho rázovitého charakteru poľnohospodárstva, ako základnej podmienky rozvoja krajiny, ekologických a sociálnych funkcií i zachovania vidieckeho osídlenia,
- rozvíjať doplnkové výroby úžitkových, tradičných predmetov s folklórnou tematikou nadväzujúcich na tradičné ľudové remeselnícke výroby, na výrobu miestnych špecialít a podobne,
- udržať, prípadne oživiť opustené a nevyužívané plochy sadov a záhrad, prinavrátiť im funkciu produkčnú,
- vytvoriť podmienky pre komercializáciu produkcie, vybudovať, prípadne zrekonštruovať vhodné objekty na spracovanie rôznych druhov ovocia – sušené ovocie, kompóty, sirupy, lekvár (džem) a podobne,

- voľnú krajinu poľnohospodársky intenzívne využívať,
- rozptýlenú mimolesnú vegetáciu v krajine (plošná, líniová, solitérna) plošne udržať, v niektorých prípadoch posilniť domácimi druhmi pre napĺňanie protieróznej, pôdoochranej, ale aj estetickej funkcie.

16.3.3. Lesné hospodárstvo

V katastrálnom území obce Alekšince predstavujú lesné pozemky len veľmi malú časť. Celková lesnatosť územia je len 0,4 %. Nachádzajú sa v západnej časti katastrálneho územia obce. Ostatné porasty drevín sú obmedzené na niekoľko malých plôch, medzí, porastov popri ceste a niekoľkých solitérov. Stromy sa nachádzajú v zastavanom území obce aj mimo zastavaného územia obce. Z hľadiska kategórie najväčšie zastúpenie majú hospodárske lesy (100 %). Podľa druhového zloženia súvislé lesné porasty tvoria listnaté dreviny, kde 100 % zastúpenie má agát. Lesné hospodárstvo je tu zamerané na pestovateľskú, ťažobnú a obnovnú činnosť.

Lesné pozemky v riešenom území patria do lesnej oblasti Podunajská pahorkatina, lesného hospodárskeho celku Nitra. Lesy sú vo vlastníctve Rímskokatolíckej cirkvi, Biskupstvo Nitra. Lesohospodárska činnosť na území katastrálneho územia obce Alekšince sa riadi Lesným hospodárskym plánom (LHP) z roku 2014.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- zabezpečiť ochranu lesných pozemkov v súlade so zákonom č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- rešpektovať priestorovú štruktúru lesných pozemkov a ich využívanie vo vzťahu k potenciálu pôd, ekologickej rovnováhy a stability krajiny,
- v týchto lokalitách zabezpečiť obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, ťažbu a obnovu vykonávať šetrným spôsobom z dôvodu maximálneho obmedzenia poškodenia pôdneho krytu a bylinného porastu, vytýčiť plochy pre prirodzený vývoj lesného porastu,
- rozvoj rekreačnej činnosti usmerniť v rámci zastavaného územia, prípadne v bezprostrednej blízkosti jeho hraníc, vo voľnej prírode umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa bezprostredne viaže na uskutočňovanie činností závislých na prírodných danostiach, návštevnosť smerovať mimo hodnotných prírodných lokalít.

16.3.4. Priemyselná a remeselná výroba, stavebníctvo a priemyselné parky

Priemyselná výroba v obci je reprezentovaná spoločnosťou EURO-VAT, spol. s r.o., ktorá sídli v areáli Jánošihu kaštieľa, nachádzajúceho sa neďaleko centrálnej časti obce. Jej hlavným výrobným zameraním je miešanie, plnenie a balenie chemických produktov na tekutej báze. Firma od roku 2000, kedy začala pôsobiť na území obce, zrekonštruovala svoj areál, búrala staré a budovala nové objekty, modernizovala skladovacie a výrobné kapacity. Postupne zrekonštruovala aj objekt starej sýpky (bývalý kaštieľ), ktorý využíva na skladovanie obalov autochémie. V súčasnosti zamestnáva viac ako 70 zamestnancov a je najväčším zamestnávateľom v obci.

Drobné výrobné prevádzky sú roztrúsené po území obce tak, aby nezhoršovali životné prostredie. V návrhu územného plánu je potrebné uvažovať aj s rozvojom drobnej výroby v obci umiestňovanej v rámci obytných objektov a priľahlých pozemkov k nim. Pre drobných podnikateľov vymedziť plochy a priestory v jestvujúcej zástavbe, resp. v prelukách, na ktorých je možné umiestňovať menšie výrobné prevádzky nadväzujúce na remeselnícku tradíciu s tým, že negatívne neovplyvnia životné prostredie.

Remeselná výroba : Obec Alekšince má staré tradície remeselnej výroby hlavne vo výrobe kovov a kovových výrobkov, spracúvaní dreva a výroby drevených výrobkov a predaji výrobkov z dreva a kovu. Okrem remeselníkov – kováč, čižmár, krajčír, stolár, kolár, tesár a podobne boli v obci i živnostníci – obchodníci, krčmári, mlynári, mäsiari a ďalší nemenovaní remeselníci. Pre ďalšiu obnovu remesiel treba vychádzať z toho času potrebnej výroby.

Atraktivnosť obce je možné zvýšiť obnovou tradičných remesiel, ktorými sa obyvatelia v minulosti živili. Pre

tieto účely je doporučená prestavba objektov v zastavanom území obce, s tým, že remeselníci zaoberajúci sa touto činnosťou, budú podnikať v prízemných priestoroch a bývať na poschodí, respektíve v podkroví.

Stavebníctvo : Stavebná výroba bola v predchádzajúcom období zastúpená niekoľkými veľkými stavebnými organizáciami, ktoré sa po zmene spoločensko-ekonomického systému v roku 1989 začali postupne rozpadáť a vznikli menšie privátne stavebné firmy obecného, miestneho a lokálneho významu, ktoré sa orientujú na údržbu, opravy, rekonštrukcie a prestavbu existujúceho stavebného fondu. V rámci územia obce sa nachádzajú iba menší živnostníci, pracujúci v oblasti stavebníctva.

Priemyselné parky : Obec Alekšince nemá záujem o zriadenie priemyselného parku vo svojom katastrálnom území.

Cestovný ruch : Obec Alekšince nie je sídlom s rekreačnou funkciou a na svojom území nemá vybudované žiadne rekreačné zariadenia. Prevažne rovinaté katastrálne územie má poľnohospodársky, ovocinársky, vinohradnícky a zeleninársky charakter. Potenciálom pre rozvoj turizmu majú Alekšinské rybníky, vhodné pre rybolov a oddych pri vode a jazdecký areál v bývalom poľnohospodárskom dvore v časti Lahne. Terajšie záhrady a ovocné sady tvoria potenciálnu rezervu pre vytvorenie záhradkárskej chatovej oblasti, ktorá by bola vhodná pre víkendovú rekreáciu. Významné uplatnenie má vzhľadom na rovinatý charakter a rozsiahlosť katastrálneho územia obce cykloturistika. Aktivity ako ovocinárstvo, zeleninárstvo, remeslá a kultúrne aktivity predstavujú predpoklady pre vytvorenie vidieckeho turizmu. Významný prínos v rozvoji rekreácie môže mať aj blízkosť starobylého historického mesta – Nitry, so všetkými jej kultúrnymi a historickými pamiatkami.

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

- s rozšírením výrobného územia uvažovať v nadväznosti na bývalé a v súčasnosti nevyužívané poľnohospodárske areáli, ktoré sú situované ďalej od obytného územia,
- vymedziť plochy a priestory v prelukách jestvujúcej zástavby pre drobné výrobné prevádzky bez negatívneho vplyvu na životné prostredie,
- v rámci obytného územia podporovať vznik menších remeselných prevádzok nadväzujúcich na remeselnícku tradíciu,
- z hľadiska rozvoja rekreácie a cestovného ruchu uvažovať s vybudovaním rekreačných priestorov a s ich vybavením potrebnou infraštruktúrou, ubytovacími a stravovacími zariadeniami, ako aj so súvisiacimi službami,
- vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky s využitím miestnych kultúrno-historických a prírodných daností.

16.4. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE REKREÁCIE

Rekreačný potenciál územia obce Alekšince môže byť založený na využívaní Alekšinských rybníkov hlavne na rybolov a s tým spojenými aktivitami. Ďalším potenciálom je oblasť vinogradov, ktoré sa nachádzajú v južnej časti katastrálneho územia obce v lokalite Lahnianska dolina. Určitý potenciál má územie obce aj v rozvoji vidieckej turistiky a agroturistiky, ktoré dávajú predpoklady pre vytvorenie nových pracovných príležitostí. V rámci Združenia obcí Termál sú zriadené cyklistické a turistické trasy, ktoré spájajú rekreačné územia jednotlivých obcí. Toto územie má zároveň veľké rezervy

V návrhu územného plánu obce je potrebné :

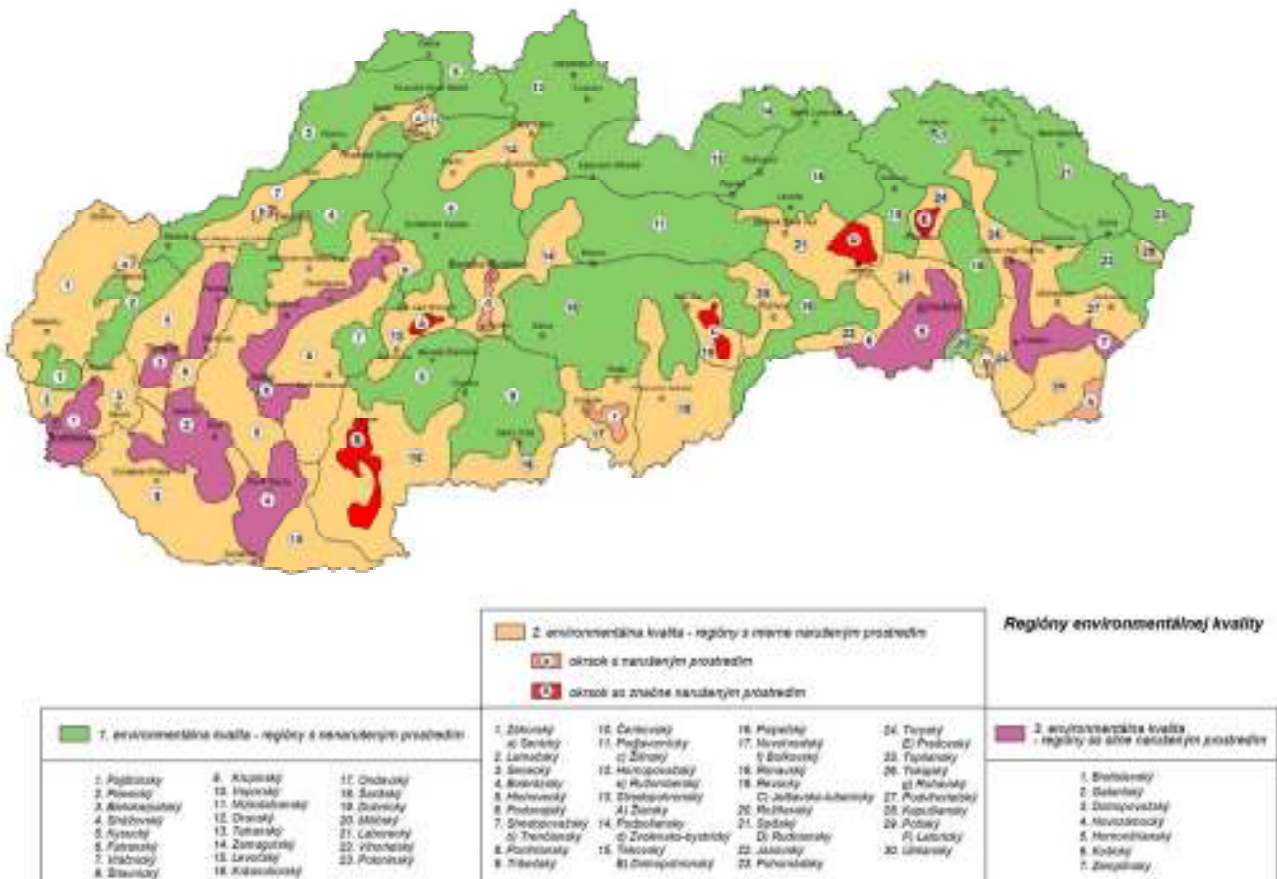
- skvalitniť a zvýšiť stravovacie zariadenia a vytvoriť podmienky pre ubytovacie zariadenia nie len v zastavanej časti obce, ale aj v rekreačných priestoroch,
- rozvoj individuálnej chatovej rekreácie v chatovej oblasti vinogradov a záhrad v miestnej časti Lahne koordinovať s ohľadom na potenciál územia (hustota a spôsob zástavby), aby bol aj naďalej zachovaný jeho pôvodný, vinohradnícky charakter,
- vybudovať na území obce oddychové a odpočinkové priestory spolu so sadovými úpravami a prvkami drobnej architektúry,
- pre každodenný oddych skvalitniť športovo-rekreačnú vybavenosť priamo v sídle, dobudovať

- športové plochy a menšie ihriská v blízkosti obytných priestorov v prepojení na voľnú krajinu,
- využiť veľké rezervy v založení a rozvoji vidieckej turistiky a agroturistiky, ktoré dávajú predpoklady pre zvýšenie zamestnanosti a skvalitnenie životného prostredia,
- pre zvýšenie atraktivity regiónu podporiť jazdu na koni a podobne,
- zachovať, resp. skvalitniť podmienky pre turistov a cyklistov na označených chodníkoch a trasách pre pešiu turistiku a cykloturistiku,
- priestor Alekšinských rybníkov využívať nie len pre športový rybolov, ale aj ako oddychový rekreačný priestor s dobudovanou drobnou architektúrou – odpočívadlá, lavičky, prístrešky, besiedky, plochy pre loptové hry a podobne, vrátane zabezpečenia všeobecnej hygieny prostredia.

17. POŽIADAVKY Z HĽADISKA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA, URČENIE POŽIADAVIEK NA HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

V zmysle environmentálnej regionalizácie Slovenskej republiky (Správa o stave životného prostredia SR v roku 2015, SAŽP) je katastrálne územie obce Alekšince zaradené do regiónu č. 8 – Ponitrianskeho s mierne narušeným prostredím. Samotné riešené územie obce Alekšince môžeme na základe celkového stavu jednotlivých zložiek životného prostredia – voda, pôda a ovzdušie zaradiť do regiónu s nenarušeným prostredím (územie 1. environmentálnej kvality), nakoľko v území sa nenachádza žiadny významný zdroj znečistenia. Potencionálnymi zdrojmi negatívnych vplyvov na životné prostredie je znečisťovanie pôdy užívaním chemických látok, znečisťovanie vodných tokov vplyvom odpadov, znečisťovanie spodnej vody vplyvom priesakov z nevyhovujúcich žump a čiernych skládok v území a znečisťovanie ovzdušia emisiami z automobilovej dopravy.

Mapa : Regióny environmentálnej kvality

(Zdroj : SAŽP 2015)

Z hľadiska ochrany životného prostredia je potrebné vychádzať z nasledovných zákonných ustanovení :

- zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov,
- zákon NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon),
- zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
- zákon NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,
- zákon NR SR č. 538/2005 Z.z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon NR SR č. 126/2006 Z.z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon NR SR č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší),
- zákon NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- zákon NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov,
- zákon NR SR č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17.1. OCHRANA VÔD

Hlavným opatrením na ochranu povrchových a podzemných vôd je dodržiavanie zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). Kvalitu povrchových a podzemných vôd na území Slovenskej republiky sleduje Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) Bratislava a aktuálny stav v jednotlivých rokoch publikuje v Ročenkách za celé územie SR.

Povrchové vody : Z hydrologického hľadiska patrí územie obce Alekšince do povodia rieky Váh, čiastkové povodie Nitra. Riečnu sieť katastrálneho územia tvorí potok Andač a jeho pravostranné prítoky – Geňov potok a prítokom Svetlov a Tizardov potok a Alekšinský potok s prítokom Pačala. Stav kvality povrchových vôd v riešenom území nie je monitorovaný. Kvalitu povrchových miestnych vodných tokov negatívne ovplyvňuje absencia čističiek odpadových vôd v jednotlivých sídlach, v dôsledku čoho sú splašky odvádzané priamo do recipientu. V rôznej miere sú povrchové vody kontaminované aj agrochemikáliami používanými pri poľnohospodárskej činnosti, ktorú sú dažďami splavované do vodných tokov. Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že kvalita povrchových vôd je priamo úmerná lokalizácii zdrojov znečistenia a chýbajúcej kanalizácii v okolitých obciach.

Podzemné vody : Z hľadiska hodnotenia kvality podzemných vôd patria podzemné vody v katastrálnom území obce Alekšince do útvaru SK1000400P – Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov južnej časti oblasti povodia Váh. Táto oblasť patrí už dlhšie obdobie medzi najznečistenejšie časti Slovenska, kde sa vplyv antropogénneho znečistenia na podzemné vody kvartérnych náplavov prejavuje v celom útvare. Dokumentujú ho nadlimitné hodnoty stopového prvku As, všeobecne organických látok TOC, NEL a špecifických látok. Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení neskorších predpisov nevyhovujú aj koncentrácie Mn, Fe. Kvalita podzemných vôd je ovplyvnená vysokou priemyselnou a poľnohospodárskou činnosťou v širšom okolí, čo sa významne odráža aj na chemickom znečistení vôd.

Chránené vodohospodárske oblasti, prírodné liečivé zdroje a prírodné zdroje minerálnych stolových vôd a ich ochranné pásma, ako aj navrhované vodohospodárske diela sa v riešenom území obce Alekšince nenachádzajú. V rámci katastrálneho územia obce sa nachádza vodný zdroj HGA-1 s ochranným pásmom 1°PHO, ktoré je dané oplotením vodného zdroja a predstavuje areál o rozmere 20 x 20 m. V zmysle Prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, je vodný tok – Andač, pretekajúci riešeným územím, zaradený medzi vodohospodársky významné vodné toky (4-21-12-047). Podľa prílohy č. 1 Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti, sú poľnohospodárske pozemky využívané v katastrálnom území obce Alekšince ustanovené za zraniteľné oblasti.

Požiadavky z hľadiska ochrany vôd :

- dodržať ustanovenia zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), Nariadenie vlády SR č. 296/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd, ako aj ustanovenia vyhlášok MZ SR č. 354/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na vodu na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a č. 146/2004 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 30/2002 Z.z. o požiadavkách na vodu na kúpanie a kontrolu kvality vody na kúpanie a kúpaliská,
- rešpektovať ochranné pásma vodných tokov a vodných nádrží,
- zabezpečiť opatrenia na ochranu povrchových a podzemných vôd pred ich znečistením,
- nedopustiť znečistenie vodných tokov a plôch tuhým komunálnym odpadom, stavebným odpadom a splaškami, vykonávať monitoring a periodické čistenie,
- riešiť rekonštrukciu a dobudovanie kanalizácie na území obce s napojením sa ČOV,
- riešiť napojenie rozvojových lokalít obce na verejnú kanalizáciu a ČOV.

17.2. OCHRANA PÔDY

Pôda je nezastupiteľnou zložkou životného prostredia a nenahraditeľným prírodným zdrojom, ktorá popri produkčnej funkcii plní aj výraznú ekologickú a environmentálnu funkciu. Spôsob využívania pôdy musí byť primeraný prírodným podmienkam, musí zaručovať zachovanie a obnovu prirodzených vlastností, funkčnú spätosť prírodných procesov a nesmie ohrozovať ekologickú stabilitu. Produkčnosť pôd je silne závislá od bonity pôdy a spôsobu obhospodarovania. Pôda svojím obrovským regulačným, detoxikačným a čistiacim účinkom ovplyvňuje ďalšie zložky životného prostredia, ako aj prírodné zdroje.

POĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA

Na ochranu pôdy sa uplatňuje najmä zákon NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú : produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode a v neposlednom rade ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie a to hlavne poľnohospodárskej pôdy zaradenej podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 1. – 4. kvalitatívnej skupiny uvedenej v Prílohe č. 3 vyššie uvedeného zákona.

Vodná a veterná erózia poľnohospodárskej pôdy predstavuje úbytok povrchovej najúrodnejšej vrstvy poľnohospodárskej pôdy bezprostredne spojený s úbytkom humusu a živín. Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava (VUPOP Bratislava) na základe zhodnotenia prírodných podmienok a ekologicko-pôdnych stanovišť začleňuje pôdy podľa intenzity potenciálnej erodovateľnosti pôd vodnou a veternou eróziou do 4 kategórií (žiadna až slabo erodovateľná pôda, stredne erodovateľná pôda, vysoko erodovateľná pôda a extrémne erodovateľná pôda).

Väčšina poľnohospodárskej pôdy v obci Alekšince nie je ohrozená vodnou eróziou alebo jej intenzita je len veľmi nízka. Katastrálne územie obce teda charakterizuje bez erózy potenciál (kategória 1 – odnos menej ako 4 t/ha). Pôdy v centrálnej, južnej a východnej časti katastrálneho územia obce patria do kategórie strednej erózie (kategória 2 – odnos 4 až 10 t/ha).

Z hľadiska ohrozenia poľnohospodárskych pôd veternou eróziou patrí celá časť katastrálneho územia obce Alekšince do kategórie so žiadnou až slabou intenzitou veternej erózie (kategória 1 – odnos menej ako 0,7 t/ha). Južne až juhozápadne od zastavaného územia obce má potenciálna veterná erózia strednú hodnotu (kategória 2 – odnos 0,7 až 22 t/ha). Vyššie stupne erózy ohrozenosti (silná erózia a extrémna erózia) sa na území obce nenachádzajú.

Náchylnosť pôdy na zhutnenie : Zhutnenie pôdy je významným procesom degradácie pôdy, ktorý ovplyvňuje produkčnú funkciu pôdy, ale aj jej náchylnosť na iné degradačné procesy pôdy a krajiny (erózia pôdy, záplavy). Primárne zhutnenie je podmienené genetickými vlastnosťami pôdy (výskyt u všetkých ťažkých pôd), sekundárne zhutnenie je spôsobené činnosťou človeka – priamo pri využívaní poľnohospodárskych strojov alebo nepriamo znižovaním odolnosti pôd voči zhutneniu nesprávnym hospodárením (nesprávne alebo nedostatočné hnojenie, nesprávne oševné postupy a podobne). Dôležité je dodržiavanie preventívnych pôdoochranných opatrení. V rámci katastrálneho územia obce prevláda kategória pôd „bez kompaktácie“. V severnej, východnej a južnej časti katastra vykazujú pôdy sekundárnu náchylnosť na zhutnenie. Juhovýchodne od lokality Lahne je pôda náchylná na zhutnenie primárne i sekundárne a na sútoku potoka Geňov a Svetlov potok je náchylnosť primárna. V lokalitách s primárnou náchylnosťou na zhutnenie sa vyskytujú ťažšie pôdy.

Kontaminácia pôd : Najväčším zdrojom kontaminácie pôdy, či už poľnohospodárskej, alebo lesnej pôdy, sú emisie z rôznych antropogénnych aktivít (priemysel, energetika, kúrenie, doprava, poľnohospodárstvo), ktoré sa dostávajú do prírodného prostredia z lokálnych, regionálnych i globálnych zdrojov znečistenia ovzdušia v pevnej, kvapalnej a plynnej forme, resp. vo forme aerosolov. Chemická degradácia pôd sa tak najvýraznejšie prejavuje v okolí priemyselných a ťažobných, tepelných elektrární a dopravných komunikácií s veľkou intenzitou dopravy. Podiel na kontaminácii má aj priame používanie hnojív a pesticídov.

Kontamináciu poľnohospodárskej pôdy monitoruje Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava. Na území obce Alekšince kontaminácia nevytvára výraznejšie problémy, o čom svedčí aj zaradenie pôd z hľadiska stanovených kategórií do kategórie A, A1.

Chemická degradácia pôd je spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej fyzikálnych, chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú nutričnú, technologickú a senzorickú hodnotu dopestovaných plodín, alebo negatívne vplyvajú na vodu, atmosféru, ako aj zdravie zvierat a ľudí. Ukazovatele chemickej degradácie pôd sú spracované z Atlasu krajiny, 2002. Z hľadiska kontaminácie pôd sa v celom katastrálnom území obce Alekšince vyskytuje relatívne čistá pôda.

Biologická degradácia pôd : Deficit organických a minerálnych hnojív, nesprávne striedanie plodín, zlé spracovanie pôdy, to všetko spolu s eróziou, zhutňovaním, acidifikáciou i alkalizáciou a znečistením pôd zhoršuje život v pôde, ktorý je rozhodujúcou funkčnou jednotkou pôdy (bez nej pôda nie je pôdou). Zúrodňovanie pôd hnojením historicky podliehalo veľkým zmenám. V minulosti sa hnojením citelne zvýšila úroda poľných plodín a poľnohospodárska produkcia vôbec, no zároveň ich nadmerným použitím sa zhoršila kvalita pôda. Po roku 1990 nastal prudký pokles spotreby hnojív a pesticídov, čo sa prejavilo aj v poklese dosahovaných úrod a v bilancii hnojenia pôd organickými hnojivami sa z hľadiska potreby organických látok dosiahol najmenej 30 %-ný deficit. V súčasnosti sa situácia podstatne zlepšila a zlepšuje, vplyvom racionalizácie a presného dávkovania chemikálií.

Požiadavky z hľadiska ochrany pôdy :

- dodržiavať ustanovenia zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona NR SR č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného

- prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu zaradenú podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do prvej až štvrtej triedy kvality (Príloha č. 3 zmieňovaného zákona), ako aj pôdu s vykonanými hydromelioračnými, prípadne osobitnými opatreniami na zachovanie a zvýšenie jej výnosnosti a ostatných funkcií, napr. sady, vinice, chmeľnice, protierózne opatrenia,
- na pôdach ohrozených eróziou aplikovať protierózne opatrenia,
- vylúčiť pestovanie plodín podporujúcich eróziu,
- obmedziť používanie agrochemikálií.

17.3. OVZDUŠIE

Nepriaznivý vývoj znečisťovania ovzdušia narastal paralelne s rastom emisií škodlivín z energetiky, priemyslu, vykurovania a dopravy. Následkom tohto vývoja bol rast kyslosti zrážkových vôd a koncentrácií sekundárneho znečistenia ovzdušia. Ozón a kyslé zrážky tvoria v súčasnosti hlavné stresové faktory lesných a poľných ekosystémov. Najväčším zdrojom znečisťovania ovzdušia vo všeobecnosti sú najmä energetické zdroje priemyselných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, automobilová doprava a prach z ulíc, nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy. Na znečistení ovzdušia sa podieľajú výraznou mierou zdroje, ktoré sú situované priamo v jeho území, ale aj zdroje pôsobiace v jeho okolí. Hlavné zdroje znečistenia ovzdušia pochádzajú z bodových zdrojov prevažne priemyselnej výroby, ale aj z mobilných zdrojov, akými je automobilová doprava.

Na území obce Alekšince sa nenachádzajú a ani plošne nezasahujú oblasti vyžadujúce osobitnú ochranu ovzdušia. Obec je plynofikovaná na 99 %, čím sa výrazne znížil počet kolotní na tuhé palivo. Obec eviduje na svojom území malé zdroje znečistenia ovzdušia, ktoré predstavujú hlavne kotolne na spaľovanie tuhého paliva a plynu. V katastrálnom území Alekšince sa nachádzajú aj stredné a veľké zdroje znečistenia ovzdušia. V rámci NEIS sú na území obce evidovaní nasledovní prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia : plynová kotolňa ZŠ Alekšince (stredný zdroj znečisťovania ovzdušia), COMPACTA AGRO a.s. (stredný zdroj znečisťovania ovzdušia) a EURO-VAT s.r.o. (veľký zdroj znečisťovania ovzdušia).

Požiadavky z hľadiska ochrany ovzdušia :

- pri návrhoch využívania územia a jeho ďalšieho rozvoja stanoviť zásady ochrany ovzdušia v zmysle zákona NR SR č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov a nadväzujúcich právnych predpisov,
- predpokladať, že všetky existujúce zdroje znečistenia technickými a technologickými opatreniami upravia emisné zaťaženie ovzdušia na stav zodpovedajúci emisným limitom v zmysle platnej legislatívy, vrátane emisií CO,
- riešiť plynofikáciu rozvojových plôch a postupne plynofikovať jestvujúce malé zdroje znečisťovania ovzdušia na tuhé palivo,
- pri rozvojových plochách zvážiť možnosť využitia alternatívnych zdrojov energie (solárna energia, zvyšná drevná hmota, biomasa a podobne),
- pozdlž hlavných komunikácií riešiť výsadbu izolačnej a sprievodnej zelene z dôvodu eliminácie nepriaznivých vplyvov na obytné územie obce.

17.4. OCHRANA PRED HLUKOM, PRACHOM A VIBRÁCIAMI

V súbore negatívnych faktorov, ktoré zhoršujú kvalitu životného prostredia a nepriaznivo vplyvajú nie len na zdravie ľudí, ale aj na flóru a faunu, zaujímajú výrazné miesto hluk, prach a vibrácie.

Najväčším zdrojom hluku v území je intenzívna cestná a železničná doprava. Za najvýznamnejší zdroj hluku v riešenom území je možné považovať cestu II/513 Nitra – Hlohovec, cesty III. triedy č. 1675 (predtým III/51312) Alekšince – Zbehy a č. 1676 (predtým III/51314) Alekšince – Lukáčovce – Pastuchov a hlavne železničnú trať č. 141 Leopoldov – Kozárovce, prechádzajúce zastavaným územím obce.

Okrem hluku z dopravy môžu byť obyvatelia obce zaťaženými aj stacionárnymi zdrojmi hluku z výrobných

areálov a prevádzky poľnohospodárskej výroby, ale aj stavebnou činnosťou a manipuláciou s materiálmi. Uvedenými formami hluku sú zaťaženi obyvatelia bývajúci a pohybujúci sa v blízkosti výrobní a prevádzok, v blízkosti stavieb, manipulačných plôch a poľnohospodárskych areálov, ale najmä zamestnanci, ktorí v týchto prevádzkach pracujú. Občasnými zdrojmi hluku sú niektoré kultúrne podujatia, hromadné kultúrne a športové podujatia.

Požiadavky na riešenie ochrany pred hlukom, prachom a vibráciami :

- dodržiavať ustanovenia Vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí,
- v území so zvýšenou hladinou dopravného alebo iného hluku riešiť organizačné a priestorové úpravy na elimináciu vplyvu hluku na obytné priestory a objekty.

17.5. OCHRANA PRED ŽIARENÍM

Z celkového rádioaktívneho ožiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón (^{222}Rn) a jeho dcérske produkty. Jedná sa o karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádioaktívnych látok, odkiaľ sa sekundárne rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov.

Vplyv prírodného žiarenia na obyvateľstvo sa posudzuje na základe merania a hodnotenia objemovej aktivity radónu (^{222}Rn) v pôdnom vzduchu a objemovej aktivity radónu v ovzduší stavieb. Radónové riziko vychádza z hodnôt objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti zemín a hornín pre plyny v území. V zmysle Vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia, je smernou hodnotou na vykonanie opatrení proti prenikaniu radónu z podlažia stavby pri výstavbe stavieb s pobytoвыми priestormi objemová aktivita radónu v pôdnom vzduchu na úrovni základovej ryhy. Z hľadiska hodnotenia radónového rizika sa celé katastrálne územie obce Alekšince nachádza v oblasti so stredným radónovým rizikom (Atlas krajiny, 2002).

Požiadavky na riešenie ochrany pred žiarením :

- vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

17.6. ODPADY

Odpadové hospodárstvo Slovenskej republiky je zabezpečované podľa zákona NR SR č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Katalóg odpadov sa ustanovuje Vyhláškou MŽP SR č. 365/2015 Z.z.

Nakladanie s odpadmi je činnosť, ktorá je zameraná na zhromažďovanie, prepravu, skladovanie a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania, zber, výkup, triedenie, úpravu, spracovanie a využívanie ako zdrojov druhotných surovín a energie. V súčasnosti má obec Alekšince v zmysle platnej legislatívy schválené Všeobecne záväzné nariadenie č. 3/2017 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavenými odpadmi na území obce Alekšince s účinnosťou od 01.01.2018, podľa ktorého je zabezpečovaný zber a likvidácia komunálneho a drobného stavebného odpadu.

Na zber komunálneho dopadu sa používajú zberné nádoby, ktorých likvidáciu zabezpečuje obec 1 x do týždňa odvozom na regionálnu skládku komunálneho odpadu Rišňovce – Rumanová. Na zber vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu sú používané veľkoobjemové 1.100 litrové plastové nádoby

farebne rozlíšené (modrá – papier, zelená – sklo, žltá – plast), ktoré sú rozmiestnené na území obce. Pre domácnosti na vyseparované zložky odpadu slúžia vrecia. Odvoz vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu zabezpečuje obec podľa potreby. Jednotlivé vyseparované zložky komunálneho odpadu sú prepravované na dotriedňovacie zariadenie v Lužiankach. Zber veľkoobjemového odpadu (nábytok, okná, dvere, koberce a podobne) sa realizuje 2 x ročne prostredníctvom veľkoobjemových kontajnerov. Na zber drobného stavebného odpadu sa používajú veľkokapacitné objemové kontajnery. O likvidácii, resp. o druhotnom využití drobného stavebného odpadu rozhoduje obec v zmysle platnej legislatívy. Použité batérie a akumulátory sú zbierané do špeciálnych nádob rozmiestnených na určených miestach. Ich likvidáciu, vrátane likvidácie nebezpečného odpadu s obsahom škodlivín a elektroodpad zabezpečuje obec prostredníctvom oprávnenej organizácie. Biologicky rozložiteľný komunálny odpad sa zhodnocuje prednostne priamo na mieste vzniku v domácich kompostoviskách pri rodinných a bytových domoch a na kompostárni vo Výpačoch – Opatovciach. Obec má vo svojej správe zriadený zberný dvor, ktorý slúži na uskladnenie vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu, ako aj nebezpečného odpadu do doby jeho likvidácie.

Požiadavky na riešenie odpadového hospodárstva :

- znížiť celkový objem komunálneho odpadu určeného na zneškodnenie,
- prijať opatrenia na dôslednejšie triedenie odpadu a recyklovanie získaných surovín,
- v nadväznosti na množstvá a druhy odpadov skvalitňovať nie len systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálnych odpadov vrátane separovaného zberu, ale aj priestory (zberný dvor), kde je možné odovzdávať vyseparované zložky komunálneho odpadu, drobný stavebný odpad, objemný odpad, vytriedené odpady z domácností s obsahom škodlivín,
- v závislosti od množstva biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vyprodukovaných občanmi, ale aj obcou pri údržbe verejnej zelene a podobne, navrhnúť opatrenia na znižovanie množstva takýchto odpadov ukladaných na skládku odpadov vybudovaním kompostárne a podobne,
- stanoviť zásady pre likvidáciu nebezpečného odpadu,
- riešiť rekultiváciu opustených skládok a starých záťaží a navrhnúť ďalšie funkčné využitie týchto plôch,
- prehodnotiť nároky na nakladanie s odpadmi vo vzťahu k predpokladanému územnému rozvoju obce, jeho časovej etapizácie, vzniku nových lokalít zástavby a nárokmi na zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,
- znížiť negatívne dopady ľudskej činnosti na životné prostredie a zvýšiť jeho ochranu (dobudovanie kanalizácie + ČOV, plynifikácia rozvojových plôch, separácia odpadov, kompostovanie rastlinnej hmoty, zlepšenie dopravnej siete).

17.7. POŽIADAVKY NA HODNOTENIE PREDPOKLADANÝCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Územný plán obce Alekšince je podľa § 4 ods. 1 zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov strategickým dokumentom pripravovaným pre oblasť územného plánovania. O rozsahu jeho hodnotenia rozhodne príslušný orgán – Okresný úrad Nitra, odbor starostlivosti o životné prostredie, na základe výsledkov zisťovacieho konania o posudzovaní vplyvov strategického dokumentu.

18. OSOBNÉ POŽIADAVKY Z HĽADISKA OCHRANY POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY

18.1. OCHRANA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

Poľnohospodárska pôda je nezastupiteľnou zložkou životného prostredia a nenahraditeľným prírodným zdrojom, ktorý popri produkčnej funkcii plní aj výraznú ekologickú a environmentálnu funkciu. Spôsob využívania pôdy musí byť primeraný prírodným podmienkam, musí zaručovať zachovanie a obnovu

prírodných vlastností, funkčnú spätosť prírodných procesov a nesmie ohrozovať ekologickú stabilitu územia.

Z celkovej výmery katastrálneho územia obce (1.507 ha) tvorí poľnohospodárska pôda cca 89,98 % (1.356 ha). Z toho je najviac zastúpená orná pôda 92,0 % (1.248 ha), vinice 3,6 % (48,7 ha), 2,6 % záhrady (35,4 ha), trvalé trávne porasty 1,7 % (22,4 ha) a ovocné sady 0,1 % (1,7 ha). Vysoké zastúpenie ornej pôdy svedčí o vysokom stupni zornenia poľnohospodárskej pôdy a o jej intenzívnom využívaní.

Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy obce Alekšince je podiel chránenej poľnohospodárskej pôdy pomerne vysoký, nakoľko ide o najkvalitnejšie a najúrodnejšie pôdy na Slovensku. Podiel z chránenej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území obce Alekšince predstavuje pôda zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 2. až 4. kvalitatívnej skupiny.

V katastrálnom území obce Alekšince sú vybudované melioračné zariadenia : kanál Pod vinohradmi (e.č. 5206 165 003) v celkovej dĺžke 0,685 m, ktorý bol vybudovaný v roku 1988 v rámci stavby „OP Alekšince a ÚT Svetlov“, kanál krytý Pod vinohradmi (e.č. 5206 165 004) v celkovej dĺžke 0,850 m, ktorý bol vybudovaný v roku 1988 v rámci stavby „OP Alekšince a ÚT Svetlov“ a detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka.

Ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy zabezpečuje Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z.z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek, ktoré podliehajú povinnosti platenia odvodu, je ustanovený v Prílohe č. 2 uvedeného nariadenia.

Požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy :

- rozvoj územia obce riešiť v súlade so zákonom NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s vyhláškou MP SR, ktorou sa vykonáva Zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy,
- pre zlepšenie stavu prostredia vzťahujúceho sa na ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby :
 - urbanistické zámery lokalizovať tak, aby bola čo najmenej narušená organizácia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a osobitne chránená poľnohospodárska pôda a pôda, na ktorej boli vykonané hydromelioračné opatrenia,
 - riešiť rozvoj živočíšnej výroby pri zohľadnení jej dopadov na životné prostredie,
- zachovať jestvujúci rázovitý charakter poľnohospodárstva, ako základnej podmienky rozvoja krajiny, ekologickej a sociálnej funkcie i zachovania vidieckeho osídlenia,
- rozptýlenú mimo lesnú vegetáciu v krajine (plošná, líniová, solitérna) plošne udržať, v niektorých prípadoch posilniť domácimi druhmi pre napĺňanie protieróznej, pôdoochrannej, ale aj estetickú funkcie,
- vyhodnotenie predpokladaných stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde na nepoľnohospodárske účely spracovať v zmysle zákona NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- vyhodnotenie záberov PP na nepoľnohospodárske účely spracovať v zmysle vyhlášky MP SR č. 508/2004, ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- rešpektovať odvodňovacie kanály zrealizované na území obce, vrátane ochranného pásma 5 m od brehovej čiary otvoreného kanála a 5 m od osi krytého odvodňovacieho kanála.

18.1. OCHRANA LESNÝCH POZEMKOV

Lesy ako základná zložka životného prostredia majú polyfunkčný účinok. Ovplyvňujú a zlepšujú

podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú vhodné prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, uchovávajú prírodné krásy, sú zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva. Plnia funkcie produkčné, ekologické a environmentálne. Percentuálne zastúpenie lesov poukazuje na lesohospodárske podmienky v území, ale aj ekologické a environmentálne danosti územia.

Výmera lesnej pôdy v katastrálnom území obce Alekšince je 0,4 %, čo predstavuje 6,1870 ha. Súvislé lesné pozemky sa nachádzajú v západnej časti katastrálneho územia. Z hľadiska základnej funkcie je celá plocha lesných pozemkov o rozlohe 6,19 ha zaradená medzi hospodárske lesy s prevládajúcou produkciou dreva (100 %). Z pohľadu drevinového zloženia majú lesné pozemky 100 % zastúpenie agátu. Celková zásoba listnatej dreviny je 117 m³. Ročná ťažba predstavuje 15,00 m³. Všetky dreviny sú zaradené medzi I. vekovú triedu 0 – 20 rokov.

Požiadavky z hľadiska ochrany lesných pozemkov :

- zabezpečiť ochranu lesných pozemkov v súlade so zákonom NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch, vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 453/2006 Z.z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa a iných právnych predpisov,
- rešpektovať priestorovú štruktúru lesného pôdneho fondu a jeho využívanie vo vzťahu k potenciálu pôd, ekologickej rovnováhe a stabilite krajiny,
- ponechať existujúce vybudované zariadenia potrebné pre hospodárenie v lese,
- v prípade záberu lesných pozemkov je potrebné spracovať samostatnú textovú, tabuľkovú a grafickú časť vyhodnotenia záberu LP.

19. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE VYMEDZENÝCH ČASTÍ ÚZEMIA OBCE, KTORÉ JE POTREBNÉ RIEŠIŤ V PODROBNOSTI ÚZEMNÉHO PLÁNU ZÓNY

Podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov môže Územný plán obce Alekšince vymedziť plochy, pre ktoré je nutné obstaráť územný plán zóny. Týka sa to hlavne rozsiahlejších plôch určených na výstavbu, kde spôsob parcelácie pozemkov vyžaduje sceľovanie alebo delenie parciel, alebo v ktorých je potrebné detailnejšie skoordinať a dopracovať zásady funkčno-priestorového usporiadania územia navrhnuté v územnom pláne obce.

V územnom pláne obce Alekšince sa predpokladá ustanoviť požiadavky na obstaranie a schválenie územného plánu zóny predovšetkým pre :

- rozsiahlejšie novo navrhované územia pre bývanie, oddych, rekreáciu, prípadne pre výrobu a výrobné služby,
- nové rozvojové lokality so zložitými vlastníckymi vzťahmi,
- územie so špecifickými hodnotami prostredia, ktoré si vyžadujú zvýšenú ochranu, podrobné stanovenie funkčného využitia jednotlivých priestorov s rozsahom činností, podrobnú reguláciu umiestnenia stavieb, intenzitu využitia a podobne,
- v zastavanom území obce pre územia na zmenu funkčného využitia, resp. intenzifikáciu.

20. POŽIADAVKY NA URČENIE REGULATÍVOV PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA

Územný plán obce Alekšince bude stanovovať súbor regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využitia územia vzťahujúcich sa na jednotlivé urbanistické bloky, ktoré vymedzí územný plán obce. Konkretizáciu týchto regulatívov uskutočnia územné plány zón v tých častiach obce, pre ktoré územný plán obce stanoví nutnosť vypracovania územného plánu zóny. Okrem toho je potrebné dodržiavať regulatívy stanovené nadriadenými územnoplánovacími dokumentmi.

Regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia budú sledovať cieľ hospodárneho využívania územia v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Budú mať charakter limitov a pravidiel

zakotvených v záväznej časti dokumentácie a odporúčaní, ktoré budú súčasťou smerných častí územnoplánovacej dokumentácie.

V rámci záväznej časti Územného plánu obce Alekšince budú určené regulatívy optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využitia územia v nasledujúcom členení :

- zásady a regulatívy funkčného využitia územia,
- zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia,
- určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok pre využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia,
- zásady a regulatívy pre umiestnenie verejného občianskeho vybavenia územia,
- zásady a regulatívy pre umiestnenie verejného dopravného vybavenia územia,
- zásady a regulatívy pre umiestnenie verejného technického vybavenia územia,
- zásady a regulatívy pre zachovanie kultúrno-historických hodnôt, pre ochranu a využívanie prírodných zdrojov, pre ochranu prírody a tvorbu krajiny, pre vytváranie a udržiavanie ekologickej stability, vrátane plôch zelene,
- zásady a regulatívy pre starostlivosť o životné prostredie,
- vymedzenie zastavaného územia obce,
- vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov,
- vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a pre chránené časti krajiny,
- určenie, pre ktoré časti obce je potrebné obstaráť a schváliť územný plán zóny,
- zoznam verejnoprospešných stavieb,
- schému záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb.

21. POŽIADAVKY NA VYMEDZENIE PLÔCH PRE VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

V zmysle § 108 ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácie Územný plán obce Alekšince vymedzí verejnoprospešné stavby, pre ktoré je možné pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť, za účelom zabezpečenia verejnoprospešných služieb a verejného dopravného a technického vybavenia územia podporujúceho jeho rozvoj a ochranu životného prostredia.

V prípade riešeného územia budú ako verejnoprospešné stavby vymedzené plochy pre chýbajúce zariadenia sociálnej a občianskej vybavenosti, plochy verejnej zelene a ekostabilizačnej výsadby, dopravné líniové stavby, najmä prístupové komunikácie pre obsluhu navrhovaných rozvojových plôch, ďalej energetické a vodohospodárske zariadenia a líniové stavby. Návrh vymedzenia verejnoprospešných stavieb bude súčasťou záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie.

V riešenom území budú zároveň rešpektované verejnoprospešné stavby, ktoré sú schválené v záväznej časti ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja v znení Zmien a doplnkov č. 1 (2015) vo vzťahu k rozvojovým zámerom obce Alekšince.

22. POŽIADAVKY NA ROZSAH A ÚPRAVU DOKUMENTÁCIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Podľa ustanovenia § 21 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov bude na základe schváleného Zadania pre územný plán obce Alekšince spracovaný Návrh územného plánu obce Alekšince, ktorého riešenie bude invariantné.

V súlade s § 12 vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii bude Územný plán obce Alekšince obsahovať textovú a grafickú časť v rozsahu návrhu ÚPN – obce. Bude obsahovať smernú a záväznú časť.

- A.) Textová časť :**
- a.) základné údaje
 - b.) riešenie územného plánu
 - c.) doplňujúce údaje
 - d.) dokladová časť

B.) Grafická časť územného plánu obce bude pozostávať z nasledovných výkresov :

1.	Širšie vzťahy	M 1 : 50 000
2.	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia	M 1 : 10 000
3.	Komplexný urbanistický návrh	M 1 : 5 000
4.	Výkres verejného dopravného vybavenia	M 1 : 5 000
5.	Výkres verejného technického vybavenia	M 1 : 5 000
6.	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES	M 1 : 10 000
7.	Výkres perspektívneho použitia PP a LP na nepoľnohospodárske účely	M 1 : 10 000
8.	Výkres záväzných častí návrhu územného plánu	M 1 : 10 000

C.) Záväzná časť :

1. zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia,
2. určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok pre využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia,
3. zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia,
4. zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného a technického vybavenia územia,
5. zásady a regulatívy zachovania kultúrno-historických hodnôt, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability vrátane plôch zelene,
6. zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie,
7. vymedzenie zastavaného územia obce,
8. vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov,
9. plochy pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a scelovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny,
10. určenie, na ktoré časti obce je potrebné obstaráť a schváliť územný plán zóny,
11. zoznam verejnoprospešných stavieb,
12. schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb.

Postup spracovania, prerokovania a schválenia Územného plánu obce Alekšince bude v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, vyhláškou MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácie a na základe zmluvne dohodnutého postupu.

Územnoplánovacia dokumentácia bude prerokovaná v zmysle § 20 – 25 stavebného zákona a schválená v Obecnom zastupiteľstve obce Alekšince. Schváleniu dokumentácie bude predchádzať jej preskúmanie, o ktoré požiada Obec Alekšince Okresný úrad Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky.